

CYNGOR SIR CEREDIGION COUNTY COUNCIL

Adroddiad i'r: Cabinet

Dyddiad y Cyfarfod: 3 Hydref 2023

Teitl: Y Strategaeth Dai - amlinellu gweledigaeth a chynlluniau Ceredigion ar gyfer tai yn y sir dros y 5 mlynedd nesaf

Pwrpas yr adroddiad: Er mwyn i'r Cabinet ailystyried y strategaeth dai ddrafft yn dilyn ymgynghoriad.

Er: Penderfyniad

Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:

Y Cynghorydd Matthew Vaux, Aelod Cabinet ar gyfer Partneriaethau, Gwasanaethau Tai, Cyfreithiol a Llywodraethu a Diogelu'r Cyhoedd

CEFNDIR:

O dan Ddeddf Tai (Cymru) 2014, mae gan awdurdodau lleol swyddogaeth strategol o ran y modd y mae'r farchnad dai leol yn gweithio. Un o'r prif ffyrdd y maent yn cyflawni'r swyddogaeth honno yw drwy greu Strategaeth Dai Leol. Y nod yw bod yr awdurdod lleol yn arwain y gwaith o ddatblygu dull gweithredu ar gyfer tai ymhob sector a'i fod yn sicrhau y cyflenwir tai priodol a gwasanaethau cysylltiedig er mwyn bodloni'r anghenion lleol.

Mae'r Strategaeth Dai Leol bresennol wedi bod ar waith ers 2018 ac roedd y Strategaeth honno yn gynllun ar gyfer 5 mlynedd. O ganlyniad, mae'r Strategaeth Dai wedi'i hadolygu a'i diweddarau. Mae Uwch Swyddogion y Gwasanaeth Tai, partneriaid allweddol a Rheolwyr Corfforaethol pob un o'r Pwrth wedi bod yn rhan o'r adolygiad ac mae llawer o waith wedi'i wneud o ran casglu data a dadansoddi.

Mae'r Strategaeth Dai ddiwygiedig yn amlinellu'r weledigaeth ar gyfer y 5 mlynedd nesaf:

“Bydd digon o lety addas a chynaliadwy ar gael i fodloni anghenion trigolion y sir yn awr ac yn y dyfodol”

Diben y Strategaeth Dai Leol yw amlinellu gweledigaeth glir ar gyfer tai yn y sir a phennu blaenoriaethau allweddol sy'n nodi ac yn ymateb i'r heriau sydd o'n blaenau ar gyfer y 5 mlynedd nesaf (2023-2028).

Mae'r Strategaeth yn cydnabod rôl bwysig tai a'r modd y mae'n effeithio ar iechyd a lles unigolion, teuluoedd, a'r gymuned ehangach. Bydd y Strategaeth hefyd yn parhau i fod yn ystyriol o'r iaith Gymraeg a diwylliant Cymru. Mae'n bwysig ein bod ni'n deall ac yn ystyried gofynion cenedlaethau'r dyfodol, eu hanghenion a'r dewisiadau y maent yn eu gwneud gan ystyried sut y gallwn ni ddarparu ar eu cyfer. Mae angen tai arnom y gellir eu haddasu ac sy'n addas i bobl ar wahanol adegau yn eu bywydau Bydd hyn yn cyfrannu'n fawr at sicrhau bod pobl Ceredigion yn iachach a bydd yn gwneud gwell

defnydd o'r tai sydd eisoes ar gael. Bydd hefyd yn codi safonau ac yn gwella amodau byw pobl.

Mae angen i ni ddarparu tai o ansawdd da mewn mannau addas a fydd yn caniatáu i bobl fyw yn eu cartrefi'n hirach; pe gwneid hynny, gellid creu cymunedau mwy cydnherth a chysylltiedig, sy'n elfen allweddol o gyflawni gweledigaeth Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Hefyd, mae'r Strategaeth yn rhoi sylw priodol i'r strategaethau lleol, yn benodol Strategaeth Gorfforaethol Ceredigion a'r Strategaeth Llesiant Gydol Oes.

Mae'r heriau allweddol wedi'u nodi yn y Strategaeth Dai. Mae'r darlun cenedlaethol sy'n cynnwys y dirwasgiad economaidd, newidiadau mewn deddfwriaeth a'r gwaith adfer ar ôl y Pandemig i gyd yn ffactorau pwysig sy'n effeithio ar y sefyllfa yng Ngheredigion. Mae'r materion sy'n effeithio ar Geredigion fel a ganlyn:

- Costau tai uchel
- Poblogaeth sy'n heneiddio
- Digartrefedd
- Natur wledig y sir
- Diffyg trafndiaeth
- Prinder sgiliau a gweithwyr yn y diwydiant adeiladu

Yn ogystal, oherwydd y broblem Ffosffadau yn y Sir, bydd angen i ni feddwl yn wahanol am y ffordd yr ydym ni'n cynyddu'r stoc dai gan barhau i wella amodau byw ein trigolion a'u cefnogi. Felly, gan ddefnyddio'r holl dystiolaeth a gasglwyd, rydym wedi datblygu dwy brif flaenoriaeth a dau amcan i gyd-fynd â nhw:

- Cynyddu'r cyflenwad tai a gwella cyflwr tai
  - Darparu tai sy'n bodloni anghenion ein cymunedau
  - Sicrhau bod trigolion yn byw mewn llety addas a chynaliadwy o ansawdd da
- Cefnogi trigolion yn eu cartrefi a'u cymunedau eu hunain
  - Sicrhau mai prin yw'r achosion o ddigartrefedd, nad yw pobl yn ddigartref am gyfnod hir ac nad yw digartrefedd yn brofiad sy'n cael ei ailadrodd.
  - Darparu cymorth amserol a phriodol i sicrhau y gall pobl fyw'n annibynnol

Caiff y Strategaeth ei chyflawni mewn partneriaeth â rhanddeiliaid allweddol, a fydd yn chwarae rhan hanfodol yn y broses o wireddu'r Strategaeth. Er mwyn monitro ein cynnydd a'n llwyddiant, bydd Cynllun Gweithredu yn cael ei ddatblygu a'i rannu'n rheolaidd drwy ein Partneriaeth Tai Strategol, a phan fo'n briodol, ei rannu gyda'r Grŵp Arweiniol a'r Pwyllgor Craffu.

YMGYNGHORIAD:

Yn dilyn cytundeb gan y Pwyllgor Craffu a'r Cabinet, dechreuodd yr ymgynghoriad cyhoeddus ar y Strategaeth Dai Ddrafft ar 5 Mai a pharhaodd tan 30 Mehefin 2023. Gofynnodd Arolwg yr Ymgynghoriad gyfanswm o 10 cwestiwn, sydd i'w gweld yn y ddogfen atodedig. Daeth cyfanswm o 40 o ymatebion i'r Ymgynghoriad, 34 yn yr Arolwg a 6 drwy e-bost. Fodd bynnag, nid oedd y cwestiynau yn yr Arolwg yn orfodol, felly nid yw pob cyfanswm yn cyfateb i nifer yr ymatebwyr. Mae'r ymatebion wedi'u rhannu gydag ymateb cyfatebol gan y Tîm Tai. Mae gwallau teipio a gramadeg yn yr

ymatebion cyhoeddus wedi'u diwygio er hwylustod i'r darllenwyr, ond mae'r cynnwys a'r cyd-destun fel y'u cyflwynwyd.

CANFYDDIADAU'R YMGYNGHORIAD:

Gofynnodd yr Ymgynghoriad a oedd yr ymatebydd yn cytuno neu'n anghytuno â'r Weledigaeth, y Blaenoriaethau, yr Amcanion a'r Camau Gweithredu a gynigiwyd yn y Strategaeth. Ar gyfer pob maes roedd mwyafrif yr ymatebion yn gadarnhaol ac yn cytuno, a gellir eu gweld yn y ffurflen ymateb atodedig. Felly, mae'r Gwasanaeth Tai yn parhau i fod yn hyderus bod y cyfarwyddiadau hyn yn addas i'r diben ac nad oes angen eu newid.

Thema allweddol i'w nodi o'r ymatebion i'r ymgynghoriad oedd eiddo gwag. Mae'r maes hwn wedi cael ei gydnabod gan y Gwasanaeth Tai ac wedi cael ystyriaeth a blaenoriaeth briodol o fewn y Strategaeth Dai ac felly, mae'n gadarnhaol gweld bod pobl yn cytuno bod angen rhoi sylw i'r maes gwaith hwn yn yr ymatebion a dderbyniwyd

Nid yw nifer o ymatebion a dderbyniwyd yn yr ymgynghoriad o fewn cylch gorchwyl y Gwasanaeth Tai na'r ymgynghoriad ac felly cysylltwyd â'r gwasanaeth perthnasol er mwyn iddynt fod yn ymwybodol ohonynt ac ymateb iddynt lle bo hynny'n briodol.

Fel rhan o arolwg yr ymgynghoriad, gofynnwyd i ymatebwyr ystyried effaith y Strategaeth Dai ar y Gymraeg. Er bod rhai ymatebion yn cyfeirio at roi blaenoriaeth i'r Gymraeg, rydym yn hyderus na fydd y Strategaeth yn cael effaith negyddol ar yr iaith ac felly nid ydym wedi gwneud unrhyw newidiadau i'r agwedd hon ar y Strategaeth Dai.

YCHWANEGIADAU I'R STRATEGAETH DAI:

O ganlyniad i'r ymgynghoriad, a'r adolygiad mewnol, mae'r ychwanegiadau canlynol wedi'u gwneud i'r Strategaeth Dai:

- Tudalen 8 – Cyfanswm y Grant Tai Cymdeithasol a wariwyd wedi'i ychwanegu.
- Tudalen 13 – Camau gweithredu wedi'u diweddarau i gynnwys a chydabod manteision gweithio gyda chymunedau.
- Tudalen 37 – Gwybodaeth ynglŷn â'r Grant Addasiadau Ffisegol wedi'i hychwanegu.

Gyda'r ychwanegiadau hyn yn cryfhau'r Strategaeth, ystyrir mai hon fydd y ddogfen derfynol a gaiff ei mabwysiadu a'i chyhoeddi, yn amodol ar gytundeb.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:

Oes Aseiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os na, esboniwch pam

Oes

Crynodeb o'r Aseiad Effaith Integredig:

Hirdymor: Bydd y Strategaeth yn para 5 mlynedd. Ar ôl 5 mlynedd, caiff y Strategaeth ei hadolygu i sicrhau ei bod yn parhau i fodloni anghenion y trigolion a chaiff ei newid yn ôl yr angen. Mae'r broses o ddatblygu tai yn mynd i'r afael â materion yn yr hirdymor.

Rhoddir sylw i anghenion yn y tymor byr drwy ymateb ar unwaith a darparu Cymorth.

Cydweithio: Cafodd y Strategaeth ei datblygu ar y cyd â'n Partneriaid a bydd dal angen cefnogaeth y Partneriaid arnom er mwyn gwneud y mwyaf o botensial y Strategaeth a'i chyflawni. Dim ond drwy weithio â'n partneriaid yn y Sector Cyhoeddus a'r Trydydd Sector y gallwn ni wireddu'r Strategaeth.

Cynnwys: Gwahoddwyd rhanddeiliaid i weithdy ynglŷn â'r Strategaeth ac anogwyd hwy i gyfrannu at y gwaith o ddatblygu'r Strategaeth. Bydd diweddariadau ar y modd y mae'r Strategaeth yn datblygu yn cael eu rhoi'n rheolaidd yng nghyfarfodydd y Bartneriaeth Tai Strategol a bydd aelodau'r Bartneriaeth yn eu hystyried. Cynhaliwyd ymgynghoriad ffurfiol ac ystyriwyd atebion.

Atal: Mae'r gair Atal yn rhan annatod o'r Strategaeth gan mai un o'r nodau yw sicrhau bod pobl yn medru bod yn annibynnol a sicrhau cymunedau cynaliadwy. Bydd gan y Gwasanaethau Tai rôl bwysig o ran atal ac uwchgyfeirio.

Bydd gwella ac addasu cyflwr tai yn hybu annibyniaeth a chynaliadwyedd. Bydd y strategaeth yn cael effaith gadarnhaol ar sefyllfa dai'r sir, gan wella ansawdd tai a sicrhau eu bod mewn manau addas lle bydd pobl yn medru byw yn eu cartrefi'n hirach. Mae gan y Strategaeth y potensial i greu cymunedau mwy cydnerth a chysylltiedig a gwella iechyd a lles pobl. Gan fod nifer fawr o siaradwyr Cymraeg yn y Sir, bydd angen sicrhau, cyn belled ag y bo modd, fod yr hyn a wneir i fodloni'r anghenion o ran tai yn cynnwys y Gymraeg ac yn ei chryfhau.

Integreiddio: Mae'r Gwasanaeth Tai wedi'i wreiddio'n llawn yn y model Llesiant Gydol Oes, ac mae'n gweithio'n gyfannol gyda gwasanaethau eraill er mwyn sicrhau canlyniadau sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn. Mae'r Strategaeth yn annog cydweithio a gwaith partneriaeth i sicrhau bod y blaenoriaethau allweddol yn cael eu cyflawni.

Cafodd y Strategaeth ei datblygu gyda'n Partneriaid a bydd yn parhau i gael ei monitro drwy gyfarfodydd y Bartneriaeth Tai Strategol er mwyn sicrhau bod canlyniadau allweddol yn cael eu cyflawni.

Argymhelliad / Argymhellion:

- 1) **Derbyn yr ychwanegiadau i'r Strategaeth Dai ddrafft y cyfeirir ati yn yr adroddiad.**
- 2) **Argymhell bod y Cyngor yn cymeradwyo'r Strategaeth Dai.**

Rheswm / Rhesymau dros y penderfyniad:

Er mwyn caniatáu i'r Cyngor gyflawni'r gofynion sy'n gysylltiedig â'r swyddogaeth dai strategol.

Trosolwg a Chraffu:

Ar adeg ysgrifennu'r Adroddiad, nid yw'r Strategaeth wedi'i thrafod yn Craffu. Bydd y Strategaeth yn cael ei chyflwyno i Pwyllgor Trosolwg a Chraffu ar 18 Medi.

Fframwaith Polisi:

Amherthnasol

Amcanion Llesiant Corfforaethol:

- Hybu'r economi, cefnogi busnesau a galluogi cyflogaeth
- Creu cymunedau gofalgar ac iach
- Creu cymunedau cynaliadwy a gwyrdd sydd wedi'u cysylltu'n dda â'i gilydd

Goblygiadau Cyllid a Chaffael:

Amherthnasol

Goblygiadau cyfreithiol:

Amherthnasol

Goblygiadau staffio:

Amherthnasol

Goblygiadau eiddo / asedau:

Amherthnasol

Risg(iau):

Amherthnasol

Pwerau Statudol:

Deddf Tai (Cymru) 2014

Papurau Cefndir:

Amherthnasol

Atodiadau:

Atodiad A- Strategaeth Dai ddrafft

Atodiad B- Asesiad Effaith Integredig

Atodiad C- Ymatebion Ymgynghoriad y Strategaeth Dai

Swyddog Arweiniol Corfforaethol:

Greg Jones, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Porth Cymorth Cynnar

Swyddog Adrodd:

Llŷr Hughes, Rheolwr Corfforaethol- Gwasanaethau Tai a Cerys Purches-Phillips,

Uwch Swyddog Tai - Strategaeth a Monitro

Dyddiad:

04/08/2023

TAI I BAWB

PARTNERIAID

Barcud
Uned 4
Parc Busnes Pont Steffan
Llanbedr Pont Steffan
SA48 7HH

Ffôn: 0345 606 7654
gwefan: www.barcud.cymru

Caredig Ltd
43 Walter Road
Abertawe
SA1 5PN

Ffôn: 01792 460192
gwefan: www.caredig.co.uk

Cyngor Sir Ceredigion
Penmorfa
Aberaeron
SA43 0PA

Ffôn: 01545 570881
gwefan: www.ceredigion.gov.uk
www.ceredigionhousingoptions.cymru

Tai Wales & West
Cwrt y Llan
Castell Newydd Emlyn
SA38 9AB

Ffôn: 01239 712000
gwe: www.wwha.co.uk

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Gymraeg neu yn Saesneg. Os hoffech gael y ddogfen hon yn Saesneg neu mewn fformat arall, megis print bras neu gefndir lliw, cysylltwch â cerys.purches-phillips@ceredigion.gov.uk

CYNNWYS

Cyflwyniad	4
Ffeithiau Allweddol	6
Cyflawniadau Allweddol	8
Ein Nod	11
Cynyddu'r cyflenwad a gwella cyflwr tai	12
* Darparu tai sy'n ateb anghenion ein cymunedau	
Sicrhau bod trigolion yn byw mewn llety o ansawdd da, addas a chynaliadwy	14
* Cefnogi trigolion yn eu cartrefi a'u cymunedau eu hunain	16
* Sicrhau bod digartrefedd yn ddigwyddiad prin, byr, nad yw'n digwydd eto	
* Darparu cymorth amserol a phriodol i gynnal byw'n annibynnol	18
Y Darlun Mawr	20
Rhoi Ein Strategaeth Ar Waith	26
Papurau Tystiolaeth	27
Rhestr Termau	42

CYFLWYNIAD

Croeso i'n Strategaeth Dai newydd sy'n amlinellu gweledigaeth a chynlluniau Ceredigion ar gyfer tai yn y sir dros y pum mlynedd nesaf, 2023-2028. Mae Tai i Bawb yn gosod sylfaen gadarn ar gyfer mynd i'r afael â'r blaenoriaethau sy'n wynebu gwasanaethau tai a gwasanaethau sy'n gysylltiedig â thai yng Ngheredigion.

Nod y Strategaeth yw mynd i'r afael â'r anghenion a'r blaenoriaethau sy'n wynebu'r sir ar gyfer y blynyddoedd 2023-2028 sydd hefyd yn cynnwys yr effaith ar yr iaith Gymraeg a'i diwylliant y cydnabyddwn y gellir eu cefnogi trwy ddatblygiadau tai priodol. Mae tai yn chwarae rhan hollbwysig o ran dylanwadu ar iechyd a llesiant trigolion Ceredigion. Mae'n bwysig ein bod yn ystyried galwadau cenedlaethau'r dyfodol, eu hanghenion a'u dewisiadau, a sut y gallwn sicrhau ein bod yn darparu ar eu cyfer wrth lunio'r Strategaeth hon.

Gyda phrisiau tai uchel ac incwm isel, mae Ceredigion yn anfforddiadwy i lawer, gan ei gwneud yn anoddach i brynwyr am y tro cyntaf a phobl leol aros yn eu cymunedau. Yn ogystal, mae gan lawer o'r stoc tai gyfraddau effeithlonrwydd ynni isel, ac mae hyn ynghyd ag incwm isel yn golygu bod llawer o aelwydydd yn wynebu tlodi tanwydd.

Gyda phoblogaeth sy'n heneiddio, mae arnom angen tai y gellir eu haddasu, a all gynnal pobl ar wahanol adegau yn ystod eu bywydau. Bydd hyn yn gymorth mawr i sicrhau poblogaeth iachach, ochr yn ochr â defnydd gwell o'r stoc tai presennol, safonau ac amodau byw gwell, a chefnogi pobl yn eu cartrefi eu hunain, sydd i gyd yn flaenoriaeth.

Gall gwella ansawdd tai sydd wedi'u lleoli'n addas ei gwneud hi'n bosibl i bobl fyw gartref am gyfnod hwy, gyda'r posibilrwydd o greu cymunedau mwy cydnerth a chysylltiedig.

Mae'r Strategaeth Dai yn cysylltu â strategaethau a pholisïau eraill, gan gynnwys Strategaeth Gorfforaethol Cyngor Sir Ceredigion 2022-2027 a'r Strategaeth Gydol Oed a Llesiant 2021-2027.

Mae Strategaeth Gorfforaethol Ceredigion yn cynnwys pedwar amcan llesiant, sef:

- Hybu'r Economi, Cefnogi Busnesau a Galluogi Cyflogaeth
- Creu Cymunedau Gofalgar ac Iach
- Darparu'r Dechrau Gorau Mewn Bywyd a Galluogi Pobl o Bob Oed i Ddysgu
- Creu Cymunedau Cynaliadwy a Gwyrdd sydd Wedi'u Cysylltu'n Dda

Nod y Strategaeth Gydol Oed a Llesiant yw sicrhau'r canlynol:

- Dinasyddion o bob oed i gael ansawdd bywyd gwell.
- Gwell rhwydweithiau cymorth i deuluoedd a phobl mewn angen ledled y sir
- Gwell llesiant ac iechyd trwy ymyriadau effeithiol
- Cefnogi rhwydweithiau sefydledig o grwpiau cymunedol a gwirfoddol sy'n darparu cefnogaeth ataliol
- Gwell dewis o dai lleol ac ansawdd gwell iddynt

Mae'r Strategaeth Dai yn bwydo'n uniongyrchol i'r amcanion a gynhwysir yn y strategaethau, gan sicrhau synergeddau o ran ymagwedd a chyfeiriad.

Mae pandemig Covid-19 wedi gorfodi newid a heriau ar raddfa nas gwelwyd o'r blaen, ac mae materion pwysig wedi dod i'r amlwg. Mae'r heriau a wynebir yn cynnwys dirwasgiad economaidd, mynd i'r afael â'r argyfwng tai cenedlaethol ac ymateb i ddigartrefedd, gan barhau i ateb anghenion newydd Ceredigion yr un pryd. Mae tai yn chwarae rôl allweddol wrth sicrhau bod ein trigolion a'n cymunedau yn cael cyfleoedd i lwyddo yn wyneb yr heriau sydd o'n blaenau.

Mae'r Strategaeth hon yn parhau i fod yn ganolbwynt er mwyn i'r holl bartneriaid tai a gwasanaethau cysylltiedig allu nodi, cynllunio a chyflawni gwell darpariaeth gwasanaeth a gwella bywydau trigolion Ceredigion.

Y Cynghorydd Matthew Vaux - Partneriaethau, Gwasanaethau Tai, Cyfreithiol a Llywodraethu a Diogelu'r Cyhoedd

FFEITHIAU ALLWEDDOL

33,557

Cyfanswm yr anheddau, gan gynnwys carafanau a chartrefi symudol

1715

Anheddau sy'n ail gartrefi

3400

Unedau tai cymdeithasol a fforddiadwy ar gael i'w rhentu

80

Unedau o lety dros dro

1750

Aelwydydd wedi'u cofrestru ar y Gofrestr Tai Cyffredin (Ionawr 2023)

120

Ceisiadau i'r Gofrestr Tai Cyffredin bob mis, ar gyfartaledd

280

Gosodiadau Tai Cymdeithasol bob blwyddyn, ar gyfartaledd

322

Tai fforddiadwy ychwanegol, ers 2018

74%

Eiddo perchen-feddianwyr, y math mwyaf niferus o ddeiliadaeth yn y sir

9.4%

Llety rhent cymdeithasol yng Ngheredigion (16% yw cyfartaledd Cymru)

17%

Mewn llety rhent preifat yng Ngheredigion (14% yw cyfartaledd Cymru)

833

Eiddo gwag

FFEITHIAU ALLWEDDOL

690

Tai Amlfeddiannaeth Trwyddedadwy

47

Lleoliadau byw â chymorth

404

Unedau o lety Cynllun Gwarchod yng Ngheredigion

104

Unedau Cynllun Gofal Ychwanegol

£31,162

Incwm canolrif aelwydydd Ceredigion (CACI Paycheck 2021)

£262,535

Pris eiddo cyfartalog yng Ngheredigion (Medi 2022)

82.4%

Eiddo heb gyflenwad nwy o'r prif gyflenwad

24.9%

Cartrefi mewn tloedi tanwydd

11,407

Eiddo ar olew

CYFLAWNIADAU ALLWEDDOL

TAI I BAWB 2018—2023

£540,000

Wedi'i wario ar 10
benthyciad Troi Tai'n
Gartrefi

£510,853

Wedi'i wario ar 35
benthyciad Gwella Tai

£3.5m

Cronfa Cartrefi Cynnes
ar gyfer gwresogi ac
inswleiddio/uwchraddio

£511,982

Wedi'i ennill trwy
Gynllun Pwyslais ar yr
Incwm y Ganolfan
Cyngor ar Bopeth

£5.3m

Gwariant grantiau ar
gyfer addasiadau (CSC)

£495,813

Gwariant grantiau ar
gyfer addasu (LCC)

3500

Datganiadau ar gyfer
Cynllun Flex ECO ALI

£2.5m

Cyllid refeniw wedi'i
sicrhau trwy'r Gronfa
Adfywio Cymunedol ar
gyfer 2022/23

9

Gwobr wedi'i derbyn ar
gyfer Prosiectau
Effeithlonrwydd Ynni

25

Eiddo gwag wedi dod
yn ôl i ddefnydd

210

Unedau Tai
Cymdeithasol wedi'u
datblygu

£21.3m

Grant Tai Cymdeithasol a
wariwyd

56

Unedau o lety Gofal
Ychwanegol ar y safle
newydd Maes y Môr

Mae nifer y tai fforddiadwy a ddarperir yn cynyddu'n flynyddol, a rhagwelir y bydd y cynnydd sylweddol mewn cyllid yn cynnig modd i'r duedd hon gyflymu

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Cartrefi Marchnad Cyffredinol net ychwanegol wedi'u caniatáu	1927	2080	2198	2112	2333	2413
Tai Fforddiadwy net ychwanegol wedi'u caniatáu	800 – 42%	838 – 40%	875 – 40%	829 – 39%	860 – 37%	901 – 37%
Cartrefi Marchnad cyffredinol net ychwanegol wedi'u cwblhau	1020	1104	1201	1753	1901	2048
Cartrefi Fforddiadwy net ychwanegol wedi'u cwblhau	432 – 42%	450 – 41%	494 – 41%	521 – 30%	640 – 34%	657 – 32%

Mae'r tabl uchod yn dangos y Data Monitro Tai Fforddiadwy

Fel Awdurdod Lleol, rydym wedi gweithio'n agos gyda datblygwyr a landlordiaid i ddarparu ystod o dai fforddiadwy yn y sir

Mae'r Awdurdod Lleol wedi defnyddio'r Grant Tai Cymdeithasol a'r Gronfa Gofal Canolraddol i gaffael llety o fewn y sir er mwyn datblygu eiddo arbenigol, gan weithio gyda phartneriaid lleol ac ar draws y Model Gydol Oed a Llesiant

Trwy ddefnyddio'r Polisi Dyraniadau Cyffredin a'r Polisiâu Gosodiadau Lleol ategol, mae'r holl ddyraniadau trwy'r Gofrestr Tai wedi sicrhau bod yr eiddo cywir wedi'i ddyrannu i'r teulu cywir, gan wneud y mwyaf o gyfleoedd i leihau maint a galluogi pobl i gadw eu hannibyniaeth

Dyraniadau Tai Cymdeithasol

2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
262	314	267	278	338

Ers 2018, mae tua 2,500 o bobl wedi cael cymorth trwy'r Grant Cymorth Tai bob blwyddyn

Mae'r Awdurdod Lleol wedi cefnogi 61 o aelwydydd ffoaduriaid dros y 5 mlynedd diwethaf

Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl a roddwyd

Blwyddyn	Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl (DFG)	Mân addasiadau (SWS a C&R)	Cyfanswm	Cyfanswm gwariant
2017 - 18	120	125	245	
2018 - 19	143	149	292	
2019 - 20	136	135	271	
2020 - 21	67 (Covid)	61	128	
2021 - 22	127	128	255	
Cyfanswm	593	598	1191	£5,309,031.98

EIN NOD

EIN HER

"Bydd digon o lety addas a chynaliadwy ar gael i ateb anghenion trigolion nawr ac yn y dyfodol"

Mae'r heriau a wynebir gan y Gwasanaeth Tai yn parhau'n debyg i'r rhai a nodwyd yn y Strategaeth flaenorol ond wedi'u gwaethygu gan y dirwasgiad economaidd, newidiadau deddfwriaethol ac adfer yn dilyn pandemig Covid-19.

O ganlyniad, er gwaethaf llwyddiannau blaenorol, mae diffyg tai addas a fforddiadwy o ansawdd da yn parhau. Mae hyn, ynghyd â'r angen i fynd i'r afael â digartrefedd, a helpu'r rhai mwyaf agored i niwed yn ein cymdeithas, yn golygu bod angen buddsoddiad a gwaith sylweddol er mwyn mynd i'r afael â'r sefyllfa hon.

Bydd Cyngor Sir Ceredigion yn gweithio i sicrhau bod pobl leol a siaradwyr Cymraeg yn cael eu cefnogi er mwyn gallu parhau i fforddio byw yn eu cymunedau, gan gyfrannu at fywiogrwydd yr iaith Gymraeg a'i diwylliant.

Mae'r darlun cenedlaethol	ynghyd â materion lleol	yn creu heriau penodol i Geredigion	felly byddwn yn...
<p><u>Dirwasgiad Economaidd:</u></p> <p>Toriadau i'r gyllideb, llai o gyfleoedd ariannu, mwy o ddiweithdra, a chyflogau is</p>	<p>Costau tai uchel a chyflogau isel</p> <p>Poblogaeth sy'n heneiddio</p>	<p>Cyflenwad a galw</p> <p>Cyllid a fforddiadwyedd</p>	
<p><u>Newid deddfwriaethol:</u></p> <p>Pwerau a dyletswyddau cyfreithiol newydd</p>	<p>Digartrefedd</p> <p>Natur wledig y sir</p>	<p>Ansawdd</p>	<p>Cynyddu argaeledd cartrefi fforddiadwy a diogel sy'n golygu y gall preswylwyr gael mynediad at y cymorth cywir i gynnal annibyniaeth.</p>
<p><u>Adfer yn dilyn y pandemig:</u></p> <p>Cost deunyddiau, prinder sgiliau a llafur ac effaith fforddiadwyedd tai</p>	<p>Argaeledd trafndiaeth gwael</p> <p>Prinder sgiliau a llafur (Adeiladu)</p>	<p>Y math o dai a pha mor addas ydynt</p> <p>Cymorth</p>	

1. CYNYDDU'R CYFLENWAD A GWELLA CYFLWR TAI

1.1. Darparu tai sy'n ateb anghenion ein cymunedau

Nid oes gan Geredigion ystod ddigon eang o dai i ateb anghenion newidiol trigolion y sir. Mae'r sector tai cymdeithasol yn gymharol fach ac nid yw'n bodloni'r angen a nodwyd am eiddo un a dwy ystafell wely. Arweiniodd newidiadau yn y gorffennol mewn deddfwriaeth budd-daliadau at yr angen am dai un ystafell wely fforddiadwy a llety a rennir ar gyfer y rhai o dan 35 oed. Mae hyn yn arbennig o wir am breswylwyr llety dros dro, gan bwysleisio'r angen sylweddol am eiddo llai a'r camau pellach y mae angen eu cymryd mewn perthynas â Chynllun Pontio Ailgartrefu Cyflym.

Mae'r Aseiad o'r Farchnad Dai Leol yn rhagweld ymhellach y bydd maint cyfartalog aelwydydd yn parhau i ostwng. Er y disgwylir i gyfanswm poblogaeth Ceredigion barhau â'r duedd ar i lawr, mae'r lleihad ym maint aelwydydd yn golygu ein bod yn disgwyl gweld nifer cynyddol o aelwydydd y mae angen darparu llety iddynt.

Mae anghenion yn cael eu dylanwadu gan y canlynol:

- Costau uchel tai yn y sir - mae pris eiddo cyfartalog wedi cynyddu gan 42% ers Ionawr 2020
- Diffyg argaeledd opsiynau tai fforddiadwy addas, gan roi mwy o bwysau ar lety dros dro
- Sector tai cymdeithasol bach
- Prinder y math addas o eiddo
- Natur wledig y sir a chysylltiadau trafniadaeth gwael
- Cyfran uchel o ail gartrefi
- Tlodi tanwydd

Ar hyn o bryd mae'r Awdurdod yn adolygu ei ddarpariaeth sipsiwn-teithwyr yn unol â chanllawiau'r Llywodraeth, ac mae'n ofynnol iddo gytuno ar yr Aseiad Sipsiwn-Teithwyr gyda Llywodraeth Cymru.

Yn rhannol oherwydd pandemig Covid-19, mae galw uchel a chyflenwad cyfyngedig wedi gweld pwysau cynyddol yn cael eu rhoi ar dai yn y sir, gan achosi i brisiau tir a thai saethu i fyny. Roedd hyn yn ganlyniad uniongyrchol i'r cynnydd yn y galw ac, yn rhannol, i fwy o gyfleoedd i weithio o bell.

Mae nifer y bobl sy'n gweithio ym maes adeiladu yn y sir wedi gostwng dros y deng mlynedd diwethaf o 2,761 (8.6% o'r gweithlu) yn 2011 i 2,582 (8.5% o'r gweithlu) yn 2021. Yn gyffredinol, mae mentrau yn rhai bach neu ficro eu maint, sy'n golygu ei fod yn fwy anodd cystadlu am gontractau, yn enwedig contractau mawr. Gyda chyfyngiadau ar ddatblygu oherwydd materion yn ymwneud â ffosffadau a chostau ansefydlog deunyddiau, mae'r sector adeiladu a datblygu mewn sefyllfa wael ar hyn o bryd i allu darparu cartrefi ychwanegol yn y sir. Bydd y costau adeiladu uchel yn gwneud rhai cynlluniau tai yn anhyfyw, felly efallai y bydd angen ystyried dulliau adeiladu eraill.

Canlyniadau: Sut y byddwn yn gwybod ein bod wedi cyrraedd y nod

Bydd pobl yn cael tai sy'n briodol ar gyfer eu hanghenion

Digon o dai fforddiadwy i ateb anghenion

I gyrraedd y nod, byddwn yn:

Gweithio gyda phartneriaid i ddatblygu llety i fynd i'r afael ag anghenion a thueddiadau

Nodi safleoedd a sicrhau bod modd eu datblygu, gan gynnwys tai fforddiadwy

Gwneud y mwyaf o'r ffrydiau ariannu sydd ar gael i adeiladu tai fforddiadwy

Cynyddu'r ystod o ddeiliadaethau opsiynau tai fforddiadwy, gan gynnwys perchentyaeth cost isel er mwyn i bobl allu aros yn y sir

Cydweithio â phartneriaid a grwpiau cymunedol i ddarparu tai fforddiadwy trwy ddefnyddio asedau sydd mewn dwylo cyhoeddus

Cefnogi'r Hwylusydd Tai Gwledig a grwpiau cymunedol i fynd i'r afael â'r prinder tai fforddiadwy mewn cymunedau gwledig

Ystyried y dystiolaeth o ddylanwad ail gartrefi yn y sir a gweithredu lle bo'n briodol

Ystyried symiau gohiriedig a phremiymau treth y cyngor er mwyn hwyluso datblygiadau a chynlluniau cymunedol yn y dyfodol

Ystyried adolygu lefelau'r Premiwm ar Dreth y Cyngor yn achos eiddo gwag hirdymor ac ail gartrefi a hynny i gynorthwyo'r o ddod ag eiddo gwag hirdymor yn ôl i gael eu defnyddio unwaith eto ac i gynyddu'r cyflenwad o dai fforddiadwy a gwneud cymunedau lleol yn fwy cynaliadwy

Cefnogi'r economi leol a chontractwyr lleol trwy Bolisi Caffael y Cyngor

Sut y byddwn yn mesur hyn:

Tystiolaeth o'r angen am dai

Nifer y cleientiaid o grwpiau penodol sydd wedi'u hailgartrefu mewn llety addas

Yr amrywiaeth o eiddo wedi'u datblygu ar safleoedd newydd

Nifer y tai fforddiadwy sydd wedi'u hadeiladu

Yr amrywiaeth o ddeiliadaethau opsiynau tai fforddiadwy sydd ar gael yn y sir

Nifer y safleoedd newydd a ddarparwyd

Nifer yr unedau tai fforddiadwy a gefnogir trwy gymhellion y Cyngor

1.2. Sicrhau bod trigolion yn byw mewn llety o ansawdd da, addas a chynaliadwy

Mae cyfran fawr o stoc tai Ceredigion yn hen, yn anodd eu gwresogi ac yn ddrud i'w gwella i fodloni'r safonau diogelwch ac effeithlonrwydd ynni cyfredol.

- Cyfran uchel o gartrefi cyn 1919 gydag effeithlonrwydd ynni gwael
- Pwysau ariannol cynyddol oherwydd stoc tai aneffeithlon o ran ynni/gwres ym mhob deiliadaeth sy'n arwain at fwy o broblem fforddiadwyedd ynghyd â phrisiau ynni sy'n codi
- Nifer uchel o eiddo gwag yn y sir
- Pwysau cynyddol ar y cymorth sy'n gysylltiedig â thai a'r ddarpariaeth gofal cymdeithasol oherwydd bod anghenion yn newid wrth i'r boblogaeth heneiddio
- Nifer uchel o dai amlfeddiannaeth

Ynghyd â'r argyfwng costau byw ac enillion is na'r cyfartaledd, mae Ceredigion yn lle rhy ddrud i fyw i lawer o bobl.

Canlyniadau: Sut y byddwn yn gwybod ein bod wedi cyrraedd y nod

Pobl yn byw mewn tai o ansawdd da

Pobl yn byw mewn cartrefi ynni effeithlon a fforddiadwy

Pobl yn byw mewn cartrefi sy'n addas ar gyfer eu hanghenion

I gyrraedd y nod, byddwn yn:

Ymgysylltu â phartneriaid i godi safonau trwy nodi safonau tai gwael

Gweithio gyda landlordiaid a pherchnogion tai i nodi a dileu peryglon risg uchel (HHSRS Categori 1) i wella safonau tai

Cynorthwyo cymunedau i gael cyllid a chyngor er mwyn gwella effeithlonrwydd ynni eu cartrefi a defnyddio llai o danwydd

Gweithio gyda phartneriaid i wella effeithlonrwydd thermol yn y stoc tai a lleihau tloidi tanwydd

Gwneud y mwyaf o'r cyfleoedd cyllido a'r darpariaethau gorfodi i sicrhau bod anheddau

Gweithio gyda landlordiaid cymdeithasol cofrestredig a phartneriaid eraill i ddefnyddio'r stoc tai gwag trwy drefniadau prynu neu brydlesu

Sicrhau bod landlordiaid yn bodloni gofynion deddfwriaethol trwy fesurau gorfodi cadarn

Sicrhau bod holl dai amlfeddiannaeth cymwys y sir wedi'u trwyddedu

Cynnal cynlluniau trwyddedu ychwanegol priodol ar gyfer tai amlfeddiannaeth a safleoedd carafanau preswyl

Ehangu Cynllun Prydlesu Cymru i wella'r ddarpariaeth o lety rhent fforddiadwy

Gweithio gyda phartneriaid i ddarparu ystod o addasiadau i gefnogi byw'n annibynnol a rhyddhau o'r ysbyty

Sut y byddwn yn mesur hyn:

Nifer yr atgyfeiriadau gan y sector iechyd a llesiant

Nifer y peryglon Categori 1 sydd wedi'u dileu

Nifer yr anheddau sydd wedi elwa o gael mesurau effeithlonrwydd thermol

Nifer yr aelwydydd sy'n derbyn yr incwm mwyaf posibl a chyngor ar effeithlonrwydd ynni

Nifer yr eiddo gwag sydd wedi dod yn ôl i ddefnydd

Nifer yr ymyriadau gorfodi a gyflawnwyd

Canran y trwyddedau tai amlfeddiannaeth a roddwyd heb amodau

Nifer y tai amlfeddiannaeth heb eu trwyddedu yr ymchwiliwyd iddynt

Nifer y trwyddedau a roddwyd

Nifer yr eiddo sydd wedi ymrwmo i Gynllun Prydlesu Cymru

Nifer y dyraniadau a wnaed o'r Gofrestr Pobl Hŷn

Nifer y dyraniadau a wnaed trwy'r Gofrestr Tai Hygyrch

Nifer yr eiddo hygyrch a ddarparwyd trwy ffrydiau ariannu Llywodraeth Cymru

Nifer yr addasiadau a gwblhawyd

2. CEFNOGI TRIGOLION YN EU CARTREFI A'U CYMUNEDAU EU HUNAIN

2.1. Sicrhau bod digartrefedd yn ddigwyddiad prin, byr, nad yw'n digwydd eto

Yn 2019 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru strategaeth yn amlinellu'r weledigaeth "Cymru lle mae gan bawb gartref diogel sy'n ateb eu hanghenion ac yn cefnogi bywyd iach, llwyddiannus a ffyniannus. Cymru lle rydym yn gweithio gyda'n gilydd i atal digartrefedd a, lle na ellir ei atal, sicrhau ei fod yn ddigwyddiad prin, byr nad yw'n digwydd eto." Mae'n ofynnol i bob Awdurdod Lleol ddatblygu Cynllun Pontio Ailgartrefu Cyflym i gyflawni'r weledigaeth hon. Mae'r Cynllun yn rhan o'r Strategaeth Dai ac yn ffocws ar gyfer lleihau tai dros dro.

Bydd y Cynllun Pontio Ailgartrefu Cyflym yn canolbwyntio ar y canlynol:

- Atal digartrefedd
- Osgoi ddigartrefedd rhag digwydd eto
- Gwella perthnasoedd â'r sector rhentu preifat
- Tyfu Cynllun Prydlesu Cymru

Mae'r galw ar y gwasanaethau digartrefedd wedi cynyddu dros y blynyddoedd diwethaf ac mae disgwyl iddo gynyddu ymhellach. Mae'r pandemig wedi cynnig modd i'r Awdurdod Lleol gael gwell dealltwriaeth o raddfa digartrefedd, ynghyd ag anghenion cymorth heb eu hateb. Cyfeiriad Llywodraeth Cymru yw lleihau digartrefedd, ac mae newidiadau mewn deddfwriaeth yn cael eu datblygu i gefnogi'r nodau.

Fel y nodwyd yn flaenorol, gydag enillion is na'r cyfartaledd, mae trigolion Ceredigion hefyd yn wynebu prisiau tai a rhenti uwch na'r cyfartaledd. Cafodd pandemig Covid-19 effaith fawr ar y farchnad dai a fforddiadwyedd tai yn lleol. Mae'r cynnydd yn y galw ynghyd â'r stoc cyfyngedig wedi achosi 'ffyniant' tai bach yn y sir, gan arwain at gynnydd mewn rhenti. Mae cyfraddau Lwfans Tai Lleol yn annigonol i fodlon rhenti'r farchnad yng Ngheredigion. Mae'r gwasanaeth digartrefedd hefyd wedi gweld cynnydd mewn achosion o droi allan trwy hysbysiadau. Awgrymir y gellir priodoli hyn, yn rhannol, i gyflwyno Deddf Rhentu Cartrefi Cymru 2016.

Mae'r galw am Daliadau Tai Dewisol wedi cynyddu'n ddiweddar. Rhaid aros i weld sut y bydd y dirwasgiad economaidd yn effeithio ar y gwasanaeth digartrefedd.

Canlyniadau: Sut y byddwn yn gwybod ein bod wedi cyrraedd y nod

Digartrefedd yn cael ei atal, lle bo modd

Pobl mewn llety dros dro am gyfnod mor fyr â phosibl

Pobl yn cael eu cefnogi i symud i lety addas a diogel

I gyrraedd y nod, byddwn yn:

Gweithio i atal digartrefedd trwy amrywiaeth o ymyriadau

Sicrhau bod llety dros dro yn addas

Datblygu gwasanaethau i reoli pontio cyflym i denantiaethau

Adolygu'r Polisi Dyraniadau Cyffredin yn sgîl gofynion a deddfwriaeth sy'n newid

Sut y byddwn yn mesur hyn:

Nifer yr aelwydydd lle mae digartrefedd yn cael ei atal

Nifer yr aelwydydd sy'n symud i lety addas

Nifer yr adolygiadau o addasrwydd llety dros dro

Symud ymlaen i'r model Ailgartrefu Cyflym

Nifer y diwrnodau a dreuliyd mewn llety dros dro

Datblygu gwasanaethau cymorth Ymyriad Amser Allweddol / Tai yn Gyntaf i reoli'r pontio cyflym i denantiaethau ar gyfer cleientiaid cymhleth

2.2. Darparu cymorth amserol a phriodol i gynnal byw'n annibynnol

Mae darparu cymorth i bobl o bob oed yn her sylweddol. Mae newid mewn demograffeg, poblogaeth sy'n heneiddio a disgwyliad oes hwy, ynghyd ag effaith camddefnyddio sylweddau, iechyd meddwl gwael a cham-drin domestig, wedi arwain at angen cynyddol am gymorth tai ar gyfer cleientiaid agored i niwed er mwyn atal argyfwng tai.

Yn ogystal â'r uchod, mae anghenion llety yn newid o ganlyniad i'r canlynol:

- Y tebygolrwydd o gael tai cymdeithasol, gyda chyfran sylweddol is o stoc tai cymdeithasol
- Y cynnydd yng nghostau rhedeg aelwydydd
- Mwy o awydd am annibyniaeth yn hwyrach mewn bywyd

Mae'r Grant Cynnal Tai yn elfen allweddol o gyflawni'r nod uchod. Gall ymyrraeth gynnar atal pobl rhag dod yn ddigartref, sefydlogi eu sefyllfa dai neu helpu pobl a allai fod yn ddigartref i ddod o hyd i lety. Mae hyn yn sicrhau, yn gyffredinol, bod pobl yn cael eu cefnogi i gael y cartrefi cywir, gyda'r cymorth cywir er mwyn gallu byw'n annibynnol, gan fodloni un o nodau allweddol y Strategaeth Gydol Oed a Llesiant.

Unwaith eto, wrth i'r argyfwng costau byw barhau, mae'r effaith yn debygol o gael ei themlo yn yr ardal hon.

Canlyniadau: Sut y byddwn yn gwybod ein bod wedi cyrraedd y nod

Gall pobl gael mynediad at y cymorth cywir i fyw'n annibynnol yn eu cymunedau eu

I gyrraedd y nod, byddwn yn:

Hyrwyddo'r holl opsiynau ariannu sydd ar gael ar gyfer landlordiaid, tenantiaid a pherchen-feddianwyr i wella eu cartrefi

Darparu cymorth, cyngor a chymorth i denantiaid, landlordiaid a pherchen-feddianwyr i godi safonau ar draws pob tenantiaeth

Datblygu a hyrwyddo atebion cymorth ar gyfer tenantiaid gan alluogi mynediad i gymorth cynnar er mwyn cynnal tenantiaethau

Galluogi pobl i symud i lety arall pan fydd yn briodol ac yn ymarferol i wneud hynny

Ceisio cefnogi cynlluniau sy'n galluogi pobl i barhau i fyw'n annibynnol yn eu cartrefi a'u cymunedau eu hunain

Hyrwyddo mynediad i wasanaethau cymorth trwy'r Porth Cymorth Tai mewnol

Sut y byddwn yn mesur hyn:

Nifer y grantiau a'r benthyciadau a roddwyd

Nifer y bobl sy'n cael cymorth i godi safonau tai yn eu cartrefi

Nifer y tenantiaid a gefnogir i aros yn eu cartrefi a chynnal tenantiaethau

Nifer y bobl sy'n cael eu hailgartrefu trwy'r Gofrestr Tai Cyffredin

Nifer y bobl sy'n cael cymorth i ddod o hyd i lety arall

Nifer y bobl sy'n cael grantiau i aros yn eu cartrefi a'u cymunedau eu hunain

Nifer y bobl a gefnogir trwy'r Grant Cymorth Tai

Nifer yr atgyfeiriadau a dderbynnir gan amrywiaeth o wasanaethau

Y DARLUN MAWR

Bydd y tai cywir yn y lle cywir yn golygu y gall pobl barhau i fod yn annibynnol ac aros yn eu cymunedau am gyfnod hwy, gan gefnogi'r iaith Gymraeg a'i diwylliant. Bydd Strategaeth Dai 2023-2028 yn ceisio gwireddu hyn trwy ystyried y darlun ehangach, a sut mae gweithio gyda gwasanaethau eraill yn effeithio ar dai yn lleol ac yn genedlaethol.

Mae **Strategaeth Gorfforaethol 2022-2027** wedi cael ei datblygu trwy ymgysylltu â thrigolion a dadansoddi tystiolaeth. Dangosodd yr ymgysylltu trylwyr hyn, ynghyd â'r Cynllun Llesiant Lleol, fod tai fforddiadwy yn bryder ac yn flaenoriaeth amlwg i'r cyhoedd. Mae'r weledigaeth a'r amcanion llesiant corfforaethol i'w gweld isod:

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn darparu gwasanaethau cyhoeddus cynaliadwy a dwyieithog sy'n cynnig gwerth am arian er mwyn cynnal economi gref, amgylchedd iach a hyrwyddo llesiant ein pobl a'n cymunedau.

Amcanion Llesiant Corfforaethol:

Yn yr un modd â'r Strategaeth Dai, mae Strategaeth Gorfforaethol Ceredigion 2022-2027 yn cydnabod bod fforddiadwyedd tai wedi bod, ac yn parhau i fod, yn her fawr i Geredigion.

Bu cynnydd sylweddol yn y galw am dai yn y sir, gan achosi i brisiau eiddo godi i'r lefelau uchaf erioed. Yn ystod y pandemig, gwelodd Ceredigion dwf sylweddol ym mhrisiau eiddo wrth i'r galw fynd y tu hwnt i'r cyflenwad. Dechreuodd prisiau gynyddu pan gyrhaeddodd y pandemig Gymru gyntaf ym mis Mawrth 2020, a thyfodd yn sylweddol drwy gydol 2021.

O ganlyniad, yn genedlaethol, mae gan Geredigion y bedwerydd gymhareb fforddiadwyedd tai uchaf ar ôl Sir Fynwy, Bro Morgannwg a Chaerdydd. Mae hyn yn ei gwneud yn anoddach i bobl leol a phrynwyr am y tro cyntaf brynu tai yn eu cymunedau o ddewis, yn enwedig gan fod enillion yng Ngheredigion yn is na'r cyfartaledd. Yr enillion blyneddol canolrifol, yn ôl man preswyllo, oedd £23,576 yn 2021 yng Ngheredigion.

At hynny, nododd astudiaeth gan Sefydliad Bevan na chafodd unrhyw eiddo o unrhyw faint eu hysbysebu ym mis Awst 2022 ar neu'n is na chyfraddau'r Lwfans Tai Lleol yng Ngheredigion. Yn rhyfeddol ddigon, ar draws Cymru dim ond tua 6% o eiddo oedd ar gael ar gyfradd Lwfans Tai Lleol, gydag amrywiadau rhanbarthol. Mae'r Lwfans Tai Lleol i fod i gwmpasu 30% o eiddo o fewn ardal. Gyda chyfraddau Lwfans Tai Lleol yn aros ar gyfradd 2020 ar gyfer 2023/2024, mae fforddiadwyedd rhentu preifat yn parhau i fod yn broblem.

Mae'r **Strategaeth Gydol Oed a Llesiant** yn chwarae rôl allweddol yn Strategaeth Gorfforaethol Cyngor Sir Ceredigion. Nod y Strategaeth Gydol Oed a Llesiant yw:

"Galluogi darparu gwasanaethau a fydd yn gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol pobl Ceredigion"

O fewn y Strategaeth mae nifer o bwyntiau allweddol sydd â chysylltiadau uniongyrchol â'r Gwasanaeth Tai:

- Cynnydd yn y galw am wasanaethau gan leihau'r cyflenwad (disgwyliad oes uchel)
- Yr enillion cyfartalog isaf
- Lefelau uchel o yfed alcohol
- Cynnydd mewn camddefnyddio cyffuriau ac alcohol mewn cymunedau
- Costau llety yn codi
- Cyflwr tai o safon wael
- Llawer o bobl yn derbyn gofal a chymorth gan deuluoedd

Pris eiddo cyfartalog yng Ngheredigion ym mis Medi 2022 oedd £262,535.

Mae pandemig Covid-19 wedi achosi i'r galw ar wasanaethau gynyddu'n sylweddol, yn enwedig o ganlyniad i newid yn y dull o ddelio â digartrefedd. Sicrhaodd dechrau'r pandemig, ym mis Mawrth 2020, fod ymateb digartrefedd yn cael ei roi ar waith i gydnabod yr effaith bosibl y gallai Covid-19 ei chael ar bobl ddigartref, ac yn enwedig y rhai sy'n cysgu ar y stryd. Arweiniodd y dull "neb heb help" at ddod â nifer sylweddol o bobl i lety brys, gan roi darlun cliriach o raddfa digartrefedd ynghyd ag anghenion cymorth oedd heb eu hateb yn flaenorol. Mae Llywodraeth Cymru a Chyngor Sir Ceredigion wedi ymrwymo i barhau â'r dull hwn.

Cafodd llawer o feysydd gwaith eu hatal dros dro yn ystod pandemig Covid-19 oherwydd bod ymweliadau wyneb yn wyneb wedi'u gohirio. Mae gwaith yn parhau i fynd i'r afael â'r ôl-groniad yn y meysydd hyn, ac mae'r effaith yn dal i gael ei theimlo. Parhaodd atal digartrefedd drwy gydol y cyfnod, wedi'i ddarparu o bell yn bennaf. Fodd bynnag, mae'r newidiadau a nodir uchod yn golygu bod gormod o geisiadau ar gyfer llety brys o hyd, ac mae opsiynau symud ymlaen yn gyfyngedig.

Yn ogystal ag effaith ac adferiad pandemig Covid-19, mae'r Gwasanaeth Tai hefyd wedi gweithio'n agos gydag adrannau a phartneriaid eraill i gefnogi Cynllun Ailsefydlu'r Swyddfa Gartref yn sgîl Rhyfel Wcráin.

Mae **Deddf Cydraddoldeb 2010** yn gosod dyletswydd ar Awdurdodau Lleol i ddileu gwahaniaethu anghyfreithlon, hyrwyddo cyfle cyfartal a meithrin cysylltiadau da rhwng pobl sy'n rhannu nodweddion gwarchoddedig sef anabledd, oedran, ailbennu rhywedd, rhyw, hil, beichiogrwydd a mamolaeth, cyfeiriadedd rhywiol, crefydd neu gred neu ddiffyg cred. Mae gofynion siaradwyr Cymraeg hefyd yn cael eu hamddiffyn.

Yr Iaith Gymraeg a'i Diwylliant

Mae Ceredigion yn parhau i fod yn un o gadarnleoedd y Gymraeg o fewn Cymru lle mae'r iaith yn rhan annatod o gymdeithas Ceredigion. Cymunedau Cymraeg a dwyieithog yw sylfaen diwylliant a bywyd bob dydd y sir. Fodd bynnag, mae cymunedau'n newid, ac mae hwn yn cael effaith ar iaith a diwylliant Cymru, yn enwedig wrth i bobl ifanc sydd wedi elwa o addysg Gymraeg yn y sir, symud i ffwrdd. Nod y Cynllun Tai Cymunedau Cymraeg yw mynd i'r afael â'r heriau sy'n wynebu cymunedau Cymraeg eu hiaith lle mae crynodiad uchel o ail gartrefi ac, o ganlyniad, bydd y Strategaeth Dai yn parhau i fod yn ymwybodol o'r Cynllun hwn a hefyd yn cefnogi Strategaeth Iaith Ceredigion 2023-2028.

Yng Nghyfrifiad 2021 cofnodwyd bod 31,678 (45.3%) o drigolion Ceredigion dros 3 oed yn gallu siarad Cymraeg. Roedd hyn yn llai na'r nifer a'r ganran a adroddwyd yng Nghyfrifiad 2011, sef gostyngiad o 3,286 o bobl a 2 bwynt canran. Fodd bynnag, Ceredigion oedd yr Awdurdod Lleol gyda'r drydedd gyfran fwyaf o siaradwyr Cymraeg 3 oed a throsodd yn genedlaethol.

Yr egwyddor sylfaenol sy'n sail i'r Strategaeth 'Tai i Bawb', felly, yw mai'r ffordd orau o gynnal bywiogrwydd yr iaith Gymraeg yw trwy gynnal cymunedau. Gyda chymaint o'r boblogaeth bresennol yn byw mewn aneddiadau gwledig, mae strategaeth sy'n cefnogi cymunedau gwledig, yn ogystal â chymunedau trefol, yn hollbwysig ar gyfer iechyd yr iaith.

Er mwyn cynnal y diwylliant a gwella'r defnydd o'r iaith Gymraeg ymhob agwedd ar fywyd bob dydd y sir, un o brif amcanion y Strategaeth yw mynd i'r afael â thai fforddiadwy ar gyfer pobl leol. Nod y Strategaeth yw sicrhau digon o gyfleoedd i bobl leol gael mynediad at dai fforddiadwy neu dai cymdeithasol trwy gael cysylltiad lleol.

Nifer a chanran y siaradwyr Cymraeg yng Ngheredigion yn ôl grŵp oedran 2011 a 2021, yn ôl adroddiadau'r Cyfrifiad:

	3-15 oed	16-64 oed	65+ oed	Pawb dros 3 oed
2011	78.4% (7,175)	41.9% (20,503)	46.4% (7,286)	47.3% (34,964)
2021	71.8% (6,123)	42.4% (18,219)	39.9% (7,347)	45.3% (31,678)

Yn unol â **Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014**, mae'n ofynnol i'r Awdurdod Lleol Iunio ystod o strategaethau atal ac ymyrryd yn gynnar sy'n cynnwys trefniadau ar y cyd â chymunedau a'r sector gwirfoddol i gynorthwyo pobl i fyw'n annibynnol. Nod 'Tai i Bawb' yw bodloni'r gofyniad hwn trwy roi cymorth a chefnogaeth gynnar trwy ein Rhaglen Cymorth Tai sy'n ceisio sefydlogi a chynnal tai i bobl.

Mae lefelau diweithdra ynghyd â lefelau incwm isel yn golygu ei fod yn anoddach i bobl gael tai diogel a fforddiadwy. Yn aml, bydd pobl yn cwmpo ac yn baglu yn y cartref oherwydd bod ansawdd y cartref yn wael neu oherwydd nad yw'n hygyrch; gall hyn wneud i bobl deimlo'n unig ac yn ynysig a gall arwain at oedi wrth drosglwyddo gofal. Mae'r holl ffactorau hyn yn creu costau mawr i'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol, y Gwasanaethau Cymdeithasol a gwasanaethau cyhoeddus eraill. Felly, mae cael tai yn iawn yn gwneud synnwyr ariannol.

Mae rhaglen Llywodraeth Cymru "**Y Rhaglen Lywodraethu - 2021-2026**" yn nodi sut y bydd y Llywodraeth yn cyflawni 10 amcan llesiant sydd wedi'u cynllunio i adlewyrchu blaenoriaethau ar gyfer diogelu a datblygu'r economi, cymdeithas, yr amgylchedd a diwylliant. Mae hyn yn cynnwys datblygu gwasanaethau ar gyfer pobl agored i niwed, ffocws ar ddatgarboneiddio a diwygio'r gyfraith tai.

Deddf Rhentu Cartrefi (Cymru) 2016 yw'r newid mwyaf i'r gyfraith tai yng Nghymru ers degawdau. Newidiodd y ffordd y mae pob landlord yng Nghymru yn rhentu eu heiddo, gan wella sut mae pobl yn rhentu, yn rheoli ac yn byw mewn cartrefi rhent yng Nghymru. Mae'r Ddeddf yn gwneud rhentu'n haws ac yn rhoi mwy o sicrwydd i denantiaid a landlordiaid.

Fodd bynnag, mae hyn wedi creu heriau hefyd, wrth i landlordiaid sy'n ystyried y cyfrifoldebau ychwanegol bwyso a mesur manteision parhau yn y sector.

Nod **Deddf Tai (Cymru) 2014** yw gwella cyflenwad, ansawdd a safonau tai yng Nghymru. Prif elfennau'r Ddeddf yw:

- Cyflwyno cynllun cofrestru a thrwyddedu gorfodol ar gyfer landlordiaid yn y sector rhentu preifat ac asiantau gosod a rheoli
- Diwygio'r ddeddfwriaeth digartrefedd, gan gynnwys rhoi dyletswydd gryfach ar Awdurdodau Lleol i atal digartrefedd trwy roi cyngor a chymorth i bobl a'u galluogi i ddefnyddio llety addas yn y sector preifat
- Rhoi dyletswydd ar Awdurdodau Lleol i ddarparu safleoedd ar gyfer sipsiwn a theithwyr, lle y nodwyd bod eu hangen
- Cyflwyno safonau ar gyfer Awdurdodau Lleol o ran rhenti, taliadau gwasanaeth ac ansawdd llety
- Diwygio'r system Cymhorthdal Cyfrif Refeniw Tai
- Rhoi pŵer i Awdurdodau Lleol godi mwy na chyfradd safonol y Dreth Gyngor ar eiddo gwag hirdymor a mathau penodol o ail gartrefi
- Cynorthwyo'r ddarpariaeth o dai gan Gymdeithasau Tai Cydweithredol
- Diwygio Deddf Diwygio Cyfraith Lesddaliad, Tai a Datblygu Trefol 1993

Lefelau Ffosffadau

Yn dilyn tystiolaeth newydd gan y Cydbwyllgor Cadwraeth Natur am effeithiau niweidiol ffosffadau ar ecosystemau a rhywogaethau dŵr, cynhaliodd Cyfoeth Naturiol Cymru asesiad o'r naw ardal berthnasol yng Nghymru, gan gynnwys Afon Teifi yng Ngheredigion, ac ym mis Ionawr 2021 cafodd y canlyniadau eu cyhoeddi. Roedd dros 60% o gyrff dŵr Cymru heb gyrraedd y targedau, gan gynnwys Afon Teifi. Cynhyrchodd Cyfoeth Naturiol Cymru ddatganiad sefyllfa cynllunio interim yn nodi bod yn rhaid i unrhyw gynigion ar gyfer datblygiadau o fewn dalgylchoedd afonydd Ardaloedd Cadwraeth Arbennig, yn enwedig y rhai a fydd yn cynhyrchu maint neu grynodiad cynyddol o ddŵr gwastraff, brofi nawr na fydd y dyluniad yn cyfrannu at lefelau uwch o ffosffadau. O ganlyniad, mae datblygu tai mewn rhai ardaloedd wedi'i atal, a fydd wrth gwrs yn effeithio ar ddarparu tai fforddiadwy. Mae'r Cyngor yn gweithio gyda'r holl bartneriaid perthnasol i ddod o hyd i atebion tymor byr a hirdymor er mwyn i ddatblygiadau allu mynd yn eu blaenau ac adfer iechyd yr afonydd.

Mae'r **Asesiad o'r Farchnad Dai Leol**, a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2020, yn ystyried y farchnad dai gyfan ac anghenion gwahanol cymunedau, gan gynnwys pobl hŷn, myfyrwyr a phobl ag anableddau. Yn ogystal, mae Partneriaeth Gofal Gorllewin Cymru hefyd wedi nodi meysydd allweddol i'w canolbwyntio arnynt yn eu Hasesiad o Anghenion Tai a Llety ar gyfer pobl ag anableddau dysgu a phobl ag anghenion iechyd meddwl yng ngorllewin Cymru, a gyhoeddwyd ym mis Chwefror 2022. Mae Strategaeth Ranbarthol ar gyfer Tai a Gofal yn cael ei datblygu hefyd a fydd yn rhoi cyfeiriad mewn perthynas â chynlluniau tai arbenigol.

Defnyddir y ffynonellau tystiolaeth hyn hefyd wrth ddatblygu ein Prosbectws Tai, sy'n rhoi cyfeiriad ar gyfer ein Rhaglen Cyflenwi Tai Cymdeithasol, ac wrth ddatblygu cynlluniau newydd i ateb angen penodol.

RHOI EIN STRATEGAETH AR WAITH

Cytundebau partneriaeth

Wrth gyflawni ein blaenoriaethau tai bydd angen i Gyngor Sir Ceredigion gydweithio'n agos ag eraill, gan ddatblygu syniadau, galluogi cyfleoedd a chyflawni prosiectau. Mae ein partneriaid allweddol wrth wireddu'r strategaeth yn cynnwys:

- Landlordiaid cymdeithasol preswyl
- Datblygwyr lleol a'r diwydiant adeiladu
- Landlordiaid preifat
- Sefydliadau trydydd sector
- Bwrdd Iechyd Hywel Dda

Rydym ni i gyd yn gweithio tuag at yr un nod a bydd pawb ar eu hennill o ddarparu cartrefi yng Ngheredigion y gall pobl ffynnu ynddynt. Rydym hefyd yn deall y bydd gan bob un o'n partneriaid ei ystyriaethau hun ac na fyddwn o reidrwydd yn mynd ati i gyflawni ein nod yn yr un ffordd. O ystyried maint yr heriau yr ydym yn eu hwynebu, mae'n bwysicach nag erioed bod gennym bartneriaethau effeithiol a chadarn sy'n seiliedig ar ymddiriedaeth a pharch.

Mae Strategaeth Gydol Oed a Llesiant y Cyngor yn nodi, "Mae rhoi cymorth a chefnogaeth i'r holl oedrannau ac anghenion gwahanol yn her sylweddol i'r Cyngor gydag adnoddau cyfyngedig. Mae proffil y gymdeithas a demograffeg wedi newid cryn dipyn dros y degawd diwethaf gyda chynnydd sylweddol yn nifer yr achosion o gamddefnyddio sylweddau, iechyd meddwl gwael a chamdrin domestig ynghyd â chynnydd yn nifer y grwpiau oedran hŷn sy'n byw yng Ngheredigion. O ganlyniad, mae'r galw am rai gwasanaethau wedi cynyddu gan roi mwy o bwysau ariannol ar y meysydd gwasanaeth hynny. Yn ogystal, mae lefelau diweithdra ynghyd â lefelau incwm isel wedi esgor ar fwyfwy o anawsterau i bobl gael mynediad at dai diogel, fforddiadwy". Felly, byddwn yn parhau i weithio ar draws gwasanaethau a chymorth y Cyngor lle bynnag y bo modd i ateb yr anghenion tai a nodwyd a sicrhau bod blaenoriaethau yn gynhwysol, wedi'u cydgynhyrchu ac yn canolbwyntio ar y cleient.

Rydym yn deall y gall fod gan rai pobl sy'n byw yng Ngheredigion anghenion unigryw. Byddwn yn gweithio mewn partneriaeth â'r holl grwpiau hyn ac yn ceisio ateb eu hanghenion penodol fesul achos.

Perfformiad a Llywodraethu

Byddwn yn monitro'r camau gweithredu a'r mesurau a nodir yn y Strategaeth yn chwarterol ac yn flynyddol trwy'r Bartneriaeth Tai Strategol, sy'n cynnwys cynrychiolwyr o'n partneriaid allweddol. Yn ogystal, ar adegau priodol, bydd diweddariad ar gynnydd y Strategaeth yn cael ei roi i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu.

Cynllun Gweithredu

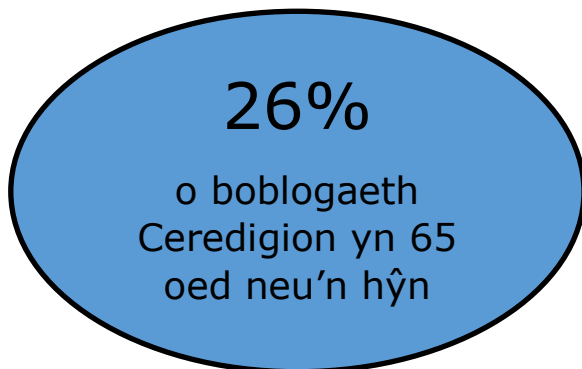
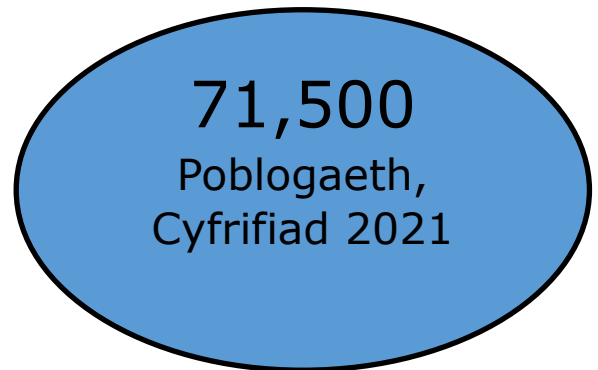
Byddwn yn paratoui Cynllun Gweithredu yn nodi ein targedau, prosiectau allweddol a gweithgareddau a sut byddwn yn mesur ein cynnydd. Bydd cyflawni yn erbyn y Cynllun yn cael ei adrodd i'r Aelodau a phartneriaid trwy'r Bartneriaeth Tai Strategol.

PAPURAU TYSTIOLAETH

Cyflwynir y dystiolaeth ehangach isod. Mae'r cyd-destun lleol a chenedlaethol, ynghyd â'r sylfaen dystiolaeth a ddangosir ar y tudalennau canlynol wedi ein harwain at sefydlu ein prif flaenoriaethau ac amcanion ar gyfer y Strategaeth hon.

Demograffeg

Mae canlyniadau Cyfrifiad diweddaraf 2021 yn dangos bod poblogaeth Ceredigion yn 71,500, rhyw 4,492 yn is na'r boblogaeth yn 2011. Rhwng canol 2011 a 2021, cynyddodd y boblogaeth o 75,400 i frig o 75,800 yn 2004. Cyrhaeddodd brig newydd o 76,000 yn 2012, ac mae wedi gostwng yn raddol ers hynny. Awgrymir y bydd niferoedd yn parhau i ostwng i 70,445 erbyn 2031.

Yn ôl yr amcanestyniadau poblogaeth diweddaraf (seiliedig ar 2018), bydd hyn yn codi i 30% o'r boblogaeth (21,000 o bobl) erbyn 2030, tra bydd nifer y bobl 85+ oed yn cynyddu o 2,400 i 3,200.

Data o Gyfrifiad 2021 ar gyfer Ceredigion

Grŵp Oedran	Poblogaeth	%
0-18	12,572	18
18-50	26,168	37
50+	32,728	46
Cyfanswm	71,468	100*

Nid yw'r ffigurau'n cyfateb i 100% yn union oherwydd talgrynnu cyfrifiadurol

Mae cyfran uwch o boblogaeth Ceredigion (26%) o oedran ymddeol nag yng Nghymru yn gyffredinol (21%)

Tai Cymdeithasol

9.4%

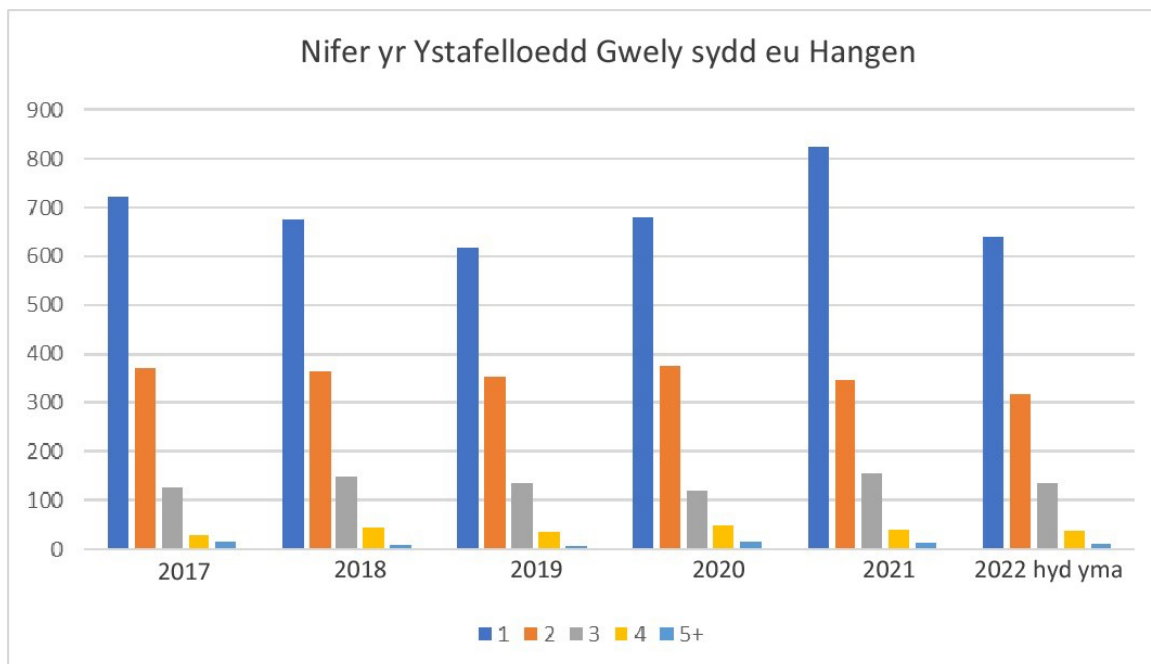
Stoc Tai
Cymdeithasol,
Ceredigion

Ar ddiwedd Ionawr 2023, roedd 1750 o geisiadau Cofrestr Tai yn ceisio Tai Cymdeithasol yng Ngheredigion, sef cynnydd o 1400 yn 2018. Ar gyfartaledd, mae 280 o ddyraniadau'n cael eu gwneud y flwyddyn, gan arwain at anghysondeb mawr rhwng galw a chyflenwad.

Mae'r stoc tai cymdeithasol yn cyfrif am 9.4% o dai Ceredigion o'i gymharu â chyfartaledd Cymru o 16% (Amcangyfrifon Stoc Anheddau 2020, Llywodraeth Cymru). Mae argaeledd Tai Cymdeithasol yn rhwystr i sicrhau tai fforddiadwy yn y sir.

Mae'r tabl canlynol yn dangos dadansoddiad o eiddo rhent cymdeithasol yn ôl nifer yr ystafelloedd gwely yng Ngheredigion (data stoc landlordiaid cymdeithasol cofrestredig) (Ceredigion 2021)

	Nifer	%
Fflatiau / Fflatiau 1 Ystafell Wely	469	16
2 ystafell wely	1348	46
3 ystafell wely	1029	35
4 ystafell wely	64	2
5 ystafell wely	6	0.5
6 ystafell wely	3	0.5
Is-gyfanswm:	2919	
Llety gwarchod	404	
Gofal ychwanegol	104	
Cyfanswm yr unedau:	3427	

Mae'r tabl uchod yn dangos y galw am nifer yr ystafelloedd gwely, yn ôl y Gofrestr Tai Cyffredin

Mae'r tabl uchod yn dangos galw sylweddol am eiddo 1 ystafell wely yn y sir, sydd wedi parhau trwy oes y Strategaeth flaenorol. Mae cynnydd hefyd yn y galw am eiddo 2 a 4 ystafell wely. Gallwn weld o'r tabl isod nad yw'r stoc presennol yn cyfateb i'r galw.

Mae'r galw am dai cymdeithasol yn ôl nifer yr ystafelloedd gwely wedi'i nodi yn y tabl isod. Mae diffyg cyfatebiaeth rhwng y galw am unedau llai ac argaeledd unedau llai o fewn y stoc tai cymdeithasol.

Nifer yr ystafelloedd gwely	Stoc presennol	Galw
1 ystafell wely	16%	60%
2 ystafell wely	46%	24%
3 ystafell wely	35%	11%
4 ystafell wely	2%	4%
5+ ystafell wely	1%	1%

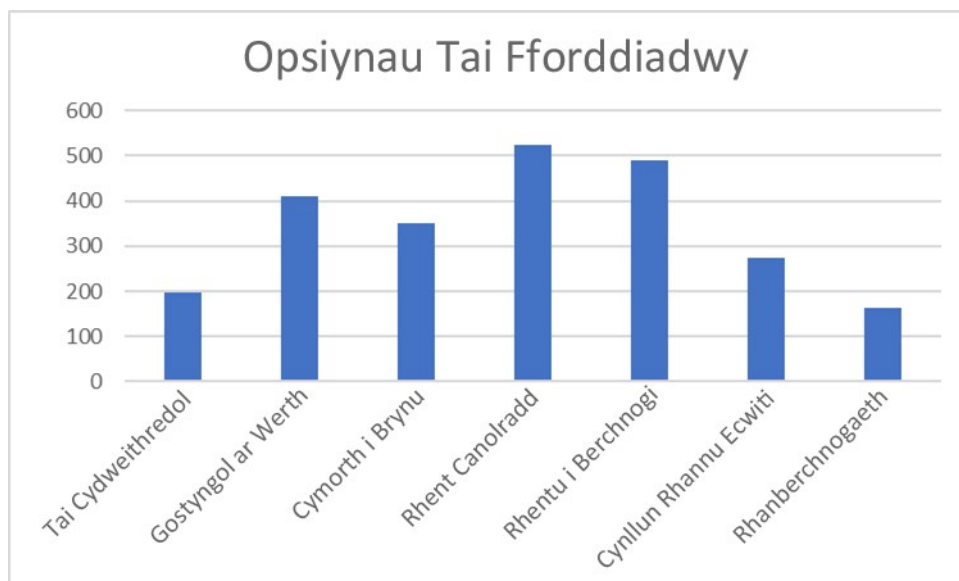
Galw am nifer yr ystafelloedd gwely o'i gymharu â'r stoc tai

Tai Fforddiadwy

Mae Prosbectws yr Awdurdod Lleol yn nodi'r angen i adolygu'r amrywiaeth o opsiynau tai fforddiadwy sydd ar gael ac ymchwilio i gyfleoedd i greu llwybrau fforddiadwy i berthentyaeth, gan gynnwys:

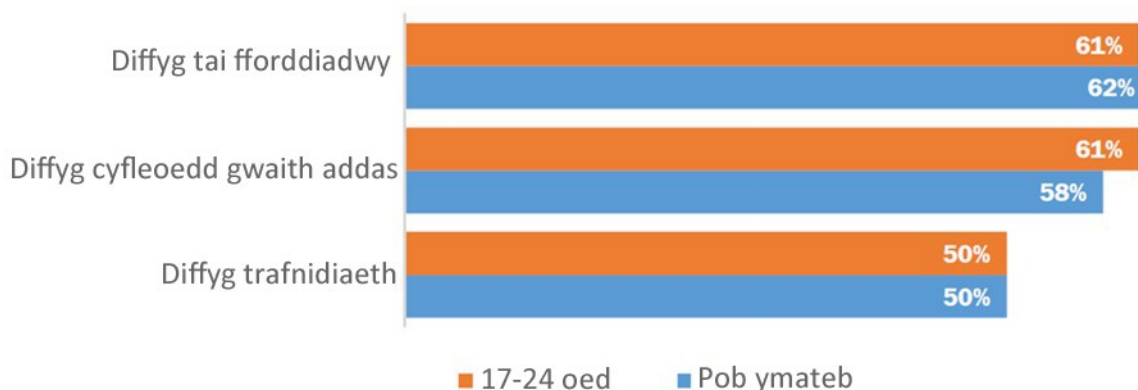
- Rhanberchnogaeth
- Rhannu Ecwiti
- Rhentu i Berchnogi
- Cynllun Cymorth Prynu
- Cynllun Rhannu Ecwiti LCC
- Cymorth i Brynu Cymru
- Gofal Ychwanegol

Galw am Opsiynau Tai Fforddiadwy, fel y nodir ar y Gofrestr Tai Cyffredin

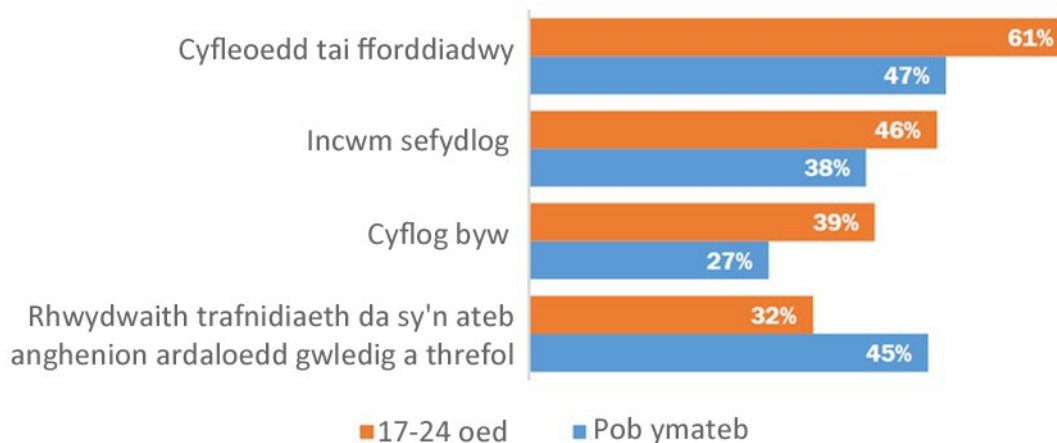
Cynhaliwyd yr Aseiad Llesiant Lleol yn 2022 a nododd fod trigolion Ceredigion yn pryderu am gyfleoedd tai fforddiadwy.

Wrth edrych i'r dyfodol, beth sy'n eich poeni fwyaf am ffyniant yn y sir?

Ffynhonnell: Arolwg Llesiant BGC Ceredigion

Pa dri pheth ydych chi'n eu gwerthfawrogi fwyaf mewn cymuned lewyrchus?

Ffynhonnell: Arolwg Llesiant BGC Ceredigion

Wrth feddwl am y dyfodol, diffyg tai fforddiadwy oedd y maes oedd yn peri'r pryder mwyaf i drigolion. Gyda phrisiau tai yn codi a chostau byw uwch, mae darparu cyfleoedd am dai fforddiadwy yn parhau i fod yn ffocws mawr

Safonau Tai

16.6%

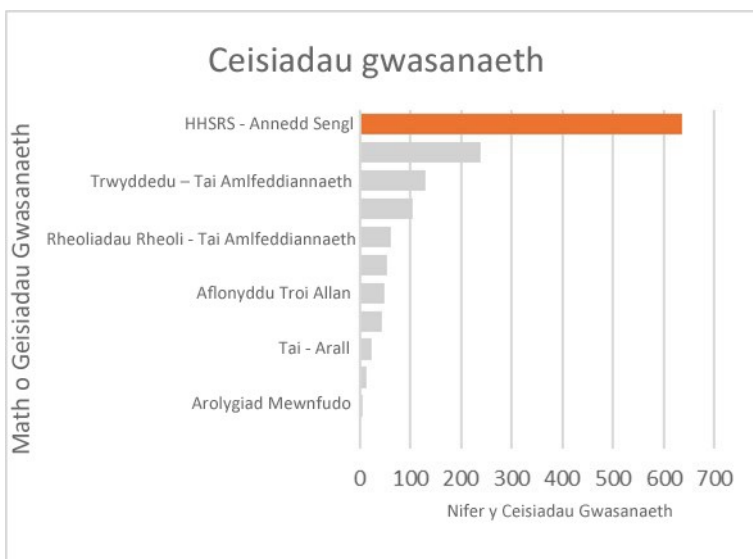
Eiddo rhent preifat
yng Ngheredigion

Yn gyffredinol, tybir bod tai rhent preifat mewn cyflwr gwaeth na mathau eraill o denantiaethau. Mae gan Geredigion gyfran uchel o eiddo rhent preifat, 16.6% o'i gymharu â chyfartaledd Cymru sef 14.2%.

Cofnododd yr Awdurdod Lleol 1383 o geisiadau gwasanaeth yn ymwneud â thai rhwng 2017 a 2022. Cafodd 178 o beryglon Categori 1 eu nodi o dan y System Mesur Iechyd a Diogelwch ar gyfer Tai (HHSRS), ac roedd angen gwneud 62 o ymyriadau gorfodi.

1383
o geisiadau
gwasanaeth sy'n
gysylltiedig â thai

Mae'r tabl isod yn dangos y math o geisiadau gwasanaeth a dderbyniwyd gan y Gwasanaeth Tai

Mae'r pedwar prif berygl a nodwyd yn ystod Aseidiadau System Mesur Iechyd a Diogelwch ar gyfer Tai fel a ganlyn:

- Lleithder a llwydni
- Oerfel gormodol
- Tân
- Peryglon trydanol

Mae llawer o'r stoc tai yng Ngheredigion, yn enwedig yn yr ardaloedd gwledig, yn anodd eu gwresogi oherwydd eu hoedran, eu saernïaeth a'r ffaith nad ydynt wedi'u cysylltu â'r prif gyflenwad nwy. Gall addasiadau tai fod o gymorth i rai sy'n byw mewn tai llai addas, ond ni allant ddatrys pob problem. Mae tai o ansawdd da yn cael dylanwad cryf ar iechyd pobl o bob oed. Amcangyfrifir bod tai o ansawdd gwael yn costio mwy na £95m y flwyddyn i'r GIG yng Nghymru (Nicol and Garrett, 2019), sy'n ffactor y tu ôl i faterion fel cwmpo a damweiniau yn y cartref a phroblemau iechyd sy'n cael eu hachosi neu eu gwaethygu trwy fyw mewn oerni a lleithder.

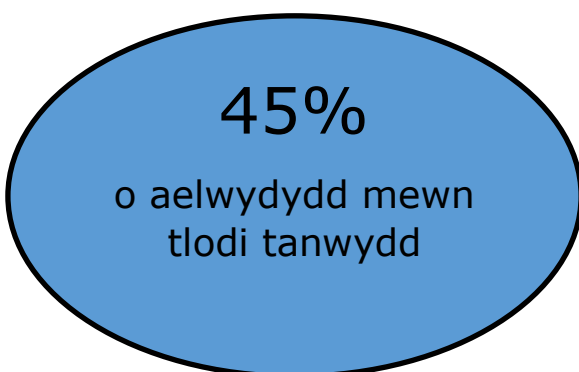
Y dull presennol o asesu 'tai gwael' yw'r System Mesur Iechyd a Diogelwch ar gyfer Tai (HHSRS), sy'n dosbarthu diffygion mewn anheddau trwy asesu eu heffaith bosibl ar iechyd a diogelwch preswylwyr ac ymwelwyr. Mae'r system yn caniatáu i ddifrifoldeb unrhyw berygl gael ei raddio, gan wahaniaethu rhwng mân beryglon a'r rhai lle mae bygythiad uniongyrchol o niwed mawr. Lle mae perygl yn sgorio 1,000 neu fwy ar yr HHSRS ystyrir ei fod yn berygl Categori 1, ac ystyrir bod unrhyw annedd gyda pherygl o'r fath yn is na'r safon dderbyniol ofynnol ar gyfer tai, ac felly'n cael ei ddosbarthu fel tai 'gwael' neu 'ddrwg'.

Peryglon Categori 1

Blwyddyn	Cyfanswm Asesiadau HHSRS	Cyfanswm Peryglon Categori 1 wedi'u nodi	Hysbysiadau Gwella a Gyflwynwyd
2017/18	253	37	2
2018/19	100	52	4
2019/20	223	23	2
2020/21	30	17	0
2021/22	66	22	0

Mae'r galw am Fenthyciadau Gwella Cartrefi yn parhau. Mae'r Awdurdod Lleol yn rhoi blaenoriaeth i berchnogion tai a landlordiaid sy'n cynnig yr eiddo i'w osod ar lefelau rhent fforddiadwy/canolraddol, neu sy'n cynnig y tŷ ar gyfer tai cymdeithasol neu hawliau enwebu.

Tlodi Tanwydd

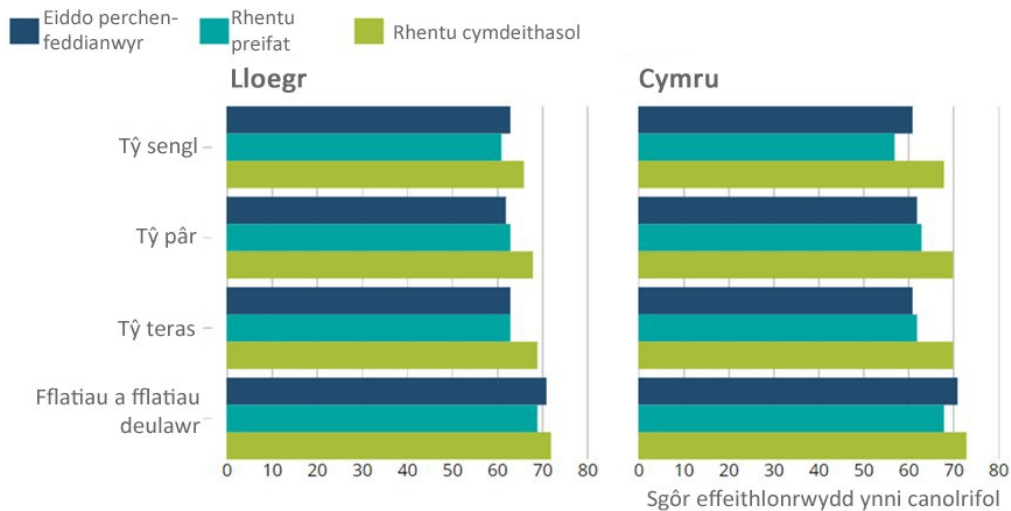

Mae amcangyfrifon tlodi tanwydd swyddogol newydd Llywodraeth Cymru yn nodi bod hyd at 45% o aelwydydd Cymru yn debygol o fod yn ei chael hi'n anodd cadw'n gynnes ac yn ddiogel yn y cartref ac wedi'u dal mewn tlodi tanwydd.

Effeithlonrwydd Ynni

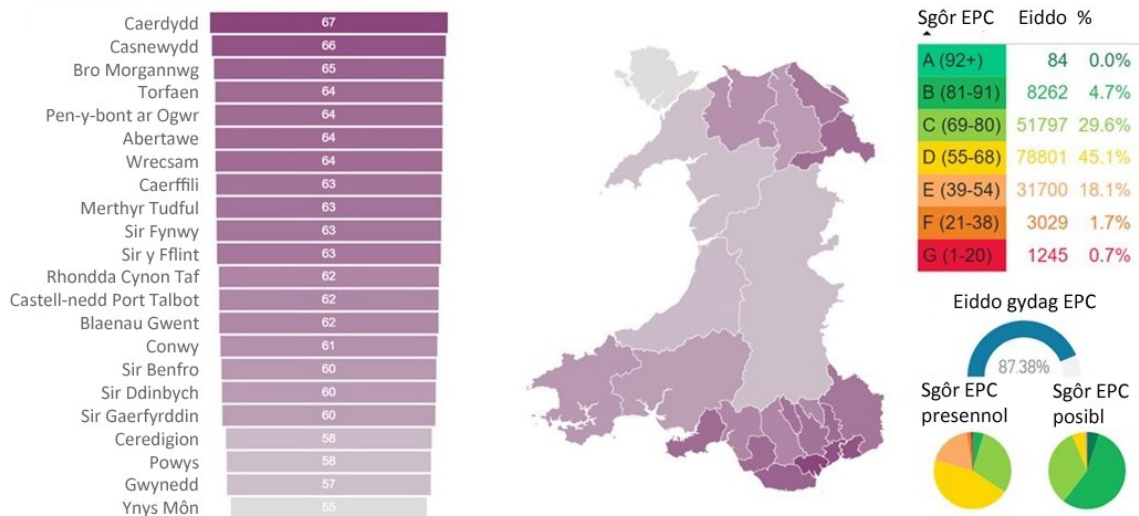
Mae sawl ffactor yn effeithio ar effeithlonrwydd ynni tai, gan gynnwys y math o eiddo, deiliadaeth a phryd y cafodd ei adeiladu. Mae llawer o stoc tai Ceredigion, yn enwedig yn yr ardaloedd gwledig, yn anodd eu gwresogi oherwydd eu hoedran, eu saerniaeth a'r ffaith nad ydynt wedi'u cysylltu â'r prif gyflenwad nwy.

- Nid yw 82.4% o'r tai wedi'u cysylltu â'r prif gyflenwad nwy (29,693 eiddo)
- 6926 o'r tai gyda sgôr EPC o F neu G

Mae'r tabl uchod yn dangos sgôr effeithlonrwydd ynni canolrifol yn ôl deiliadaeth a math o eiddo, Cymru a Lloegr, hyd at fis Mawrth 2022 (Ffynhonnell: Yr Adran Ffyniant Bro)

Mae data Rhentu Doeth Cymru yn dangos bod y sgôr EPC cyfartalog ar gyfer eiddo yn y sector rhentu preifat gyda landlordiaid cymdeithasol cofrestredig yng Ngheredigion yn 58, sef y pedwerydd isaf yng Nghymru.

Rheoleiddir eiddo domestig rhentu preifat yng Nghymru gan y Safonau Isafswm Effeithlonrwydd Ynni. Mae angen sgôr EPC o E neu uwch ar yr eiddo hyn er mwyn cydymffurfio â'r gyfraith. Mae cynlluniau effeithlonrwydd ynni yn cynorthwyo perchnogion tai a'r rheini yn y sector rhentu preifat i wella effeithlonrwydd ynni eu heiddo trwy osod amrywiaeth o fesurau effeithlonrwydd ynni.

Eiddo Gwag ac Ail Gartrefi

	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022/23 ar 06.01.2023
Eiddo Gwag Hirdymor	226	260	255	189	154	210
Premiymau Gwag Hirdymor	736	665	684	720	680	646
Ail Gartrefi	90	85	91	82	72	87
Premiwm Ail Gartrefi	1622	1621	1637	1609	1727	1793

Mae'r ffigurau uchod, a nodwyd trwy gofnodion Treth y Cyngor, yn dangos nifer yr eiddo gwag yng Ngheredigion.

Mae eiddo gwag ac ail gartrefi yn gorfod talu Premiwm Treth y Cyngor o 25%.

Mae rhai amrywiadau rhwng eiddo gwag, ail gartrefi a chartrefi gwyliau ar osod yn fasnachol yn amodol ar ardrethi busnes.

Ym mis Ionawr 2023, nodwyd y canlynol ar gyfer eiddo gwag yng Ngheredigion:

Nifer yr eiddo gwag yng Ngheredigion: 833 (210 Gwag Hirdymor a 646 Premiwm Gwag Hirdymor)

Aberystwyth - 119 (27 hirdymor, 92 premiwm)

Aberteifi - 48 (21 hirdymor, 27 premiwm)

Llanbedr Pont Steffan - 29 (8 hirdymor, 21 premiwm)

Er bod nifer yr eiddo gwag wedi lleihau dros y blynyddoedd diwethaf, bydd gweithredu'r Cynllun Gweithredu Eiddo Gwag yn cynnig modd cymryd camau gweithredu wedi'u targedu i ddod ag eiddo gwag yn ôl i ddefnydd, gan gynyddu nifer y tai fforddiadwy sydd ar gael yn y sir.

Tai Amlfeddiannaeth

Gelwir anheddau sy'n cynnwys mwy nag un aelwyd yn dai amlfeddiannaeth ac maent yn cwmpasu ystod eang o fathau o dai yn y sector rhentu preifat yn bennaf. Maent yn aml yn cael eu meddiannu gan bobl iau a gallant gynnwys rhai grwpiau bregus a difreintiedig.

Mae dwy dref brifysgol yng Ngheredigion. O ganlyniad, mae gan y sir nifer uwch na'r cyfartaledd o dai amlfeddiannaeth yng Nghymru o ran maint ei phoblogaeth. Ym mis Rhagfyr 2022 roedd 558 o dai amlfeddiannaeth trwyddedig yn y sir. Mae Deddf Tai 2004 yn ei gwneud yn ofynnol i drwyddedu rhai mathau o dai amlfeddiannaeth yn orfodol. Mae angen trwyddedu gorfodol pan fydd pump neu ragor o bobl yn byw mewn dwy neu fwy o aelwydydd ar wahân mewn tŷ amlfeddiannaeth. Mae Deddf Tai 2004 hefyd yn darparu ar gyfer estyn trwyddedu gan Awdurdod Lleol i gynnwys tai amlfeddiannaeth nad ydynt yn dod o dan drwyddedu gorfodol. Cyhoeddwyd Cynllun Trwyddedu Ychwanegol ym mis Ebrill 2019 yng Ngheredigion. Mae'n rhaid i'r defnydd o drwyddedu ychwanegol fod yn gyson â Strategaeth Dai'r Awdurdod Lleol a dylid ei gydgyssylltu â dull yr awdurdod o ddelio â digartrefedd, eiddo gwag ac ymddygiad gwrthgymdeithasol. Mae'r Cynllun yn para am gyfnod o 5 mlynedd a disgwylir iddo gael ei adolygu cyn Ebrill 2024.

Mae'r Cynllun Trwyddedu Ychwanegol yn berthnasol i dai amlfeddiannaeth a feddiannir gan dri neu ragor o bobl, sy'n ffurfio tair neu ragor o aelwydydd ar wahân, waeth beth fo nifer y lloriau, yn wardiau canlynol y sir:

- Aberystwyth—Gogledd
- Aberystwyth—Canol
- Aberystwyth—Penparcau
- Aberystwyth—Rheidol
- Aberystwyth—Bronglais
- Llanbadarn Fawr—Padarn
- Llanbadarn Fawr—Sulien
- Faenor

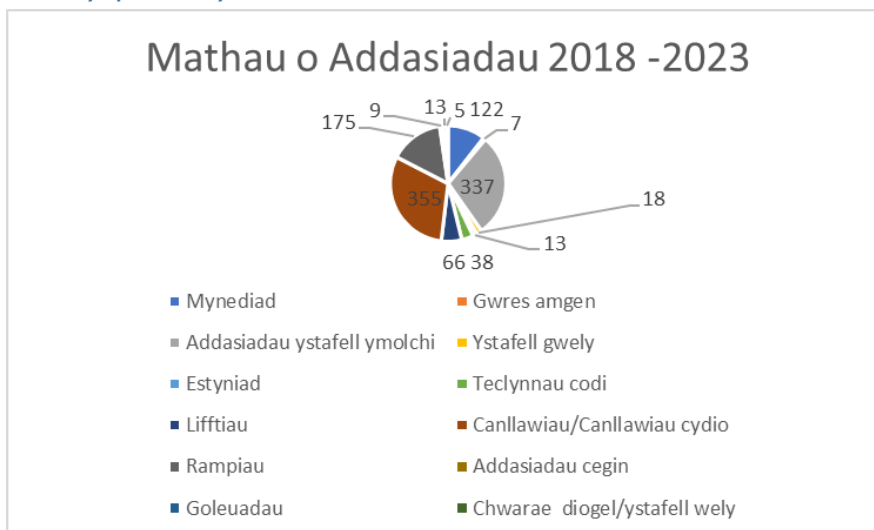
Cynllun Prydlesu Cymru

O ganlyniad i'r dull "neb heb help" bu cynnydd yn y buddsoddiad gan Lywodraeth Cymru mewn meysydd ariannu, ynghyd â lansio Cynllun Prydlesu Sector Rhentu Preifat Cymru. Mae Cyngor Sir Ceredigion wedi ymuno â menter Cynllun Prydlesu Cymru Llywodraeth Cymru i wella mynediad i eiddo am rent fforddiadwy.

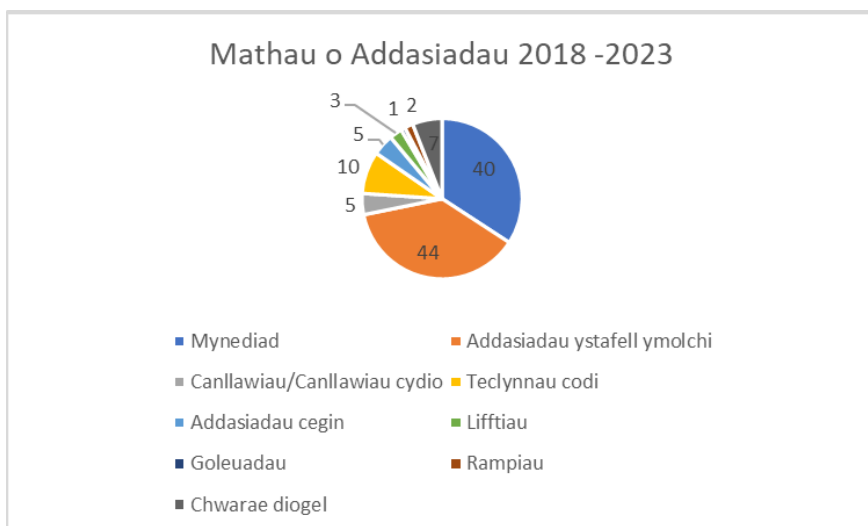
Addasiadau

Ar gyfartaledd mae 265 o addasiadau mawr, canolig a bach yn cael eu darparu'n flynyddol i gynorthwyo trigolion i barhau i fod yn annibynnol yn eu cartrefi eu hunain a hwyluso rhyddhau o'r ysbyty. Gwneir amrywiaeth o addasiadau gan gynnwys estyniadau, lifftiau trwy'r llawr, lifftiau grisiau, cyfleusterau cawod mynediad gwastad, teclynnau codi, rheiliau cydio, rampiau a mynediad i ofod allanol. Darperir addasiadau yn unol ag anghenion y cleient fel yr argymhellir gan y therapydd galwedigaethol.

- Mae 19% (cynnydd o 17%) o'r aelwydydd ar Gofrestr Tai Cyffredin Ceredigion wedi gofyn am eiddo wedi'i addasu (hunan-adrodd ar bob lefel)
- Mae 21% (cynnydd o 14%) o aelwydydd ar Gofrestr Tai Cyffredin Ceredigion wedi gofyn am lety pobl hŷn

Mae'r tabl uchod yn dangos y math o addasiadau a osodwyd rhwng 2018 a 2023 drwy gyllid Grant Cyfleusterau i'r Anabl

Mae'r tabl uchod yn dangos y math o Addasiadau a osodwyd gan Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig Ceredigion rhwng 2018 a 2023

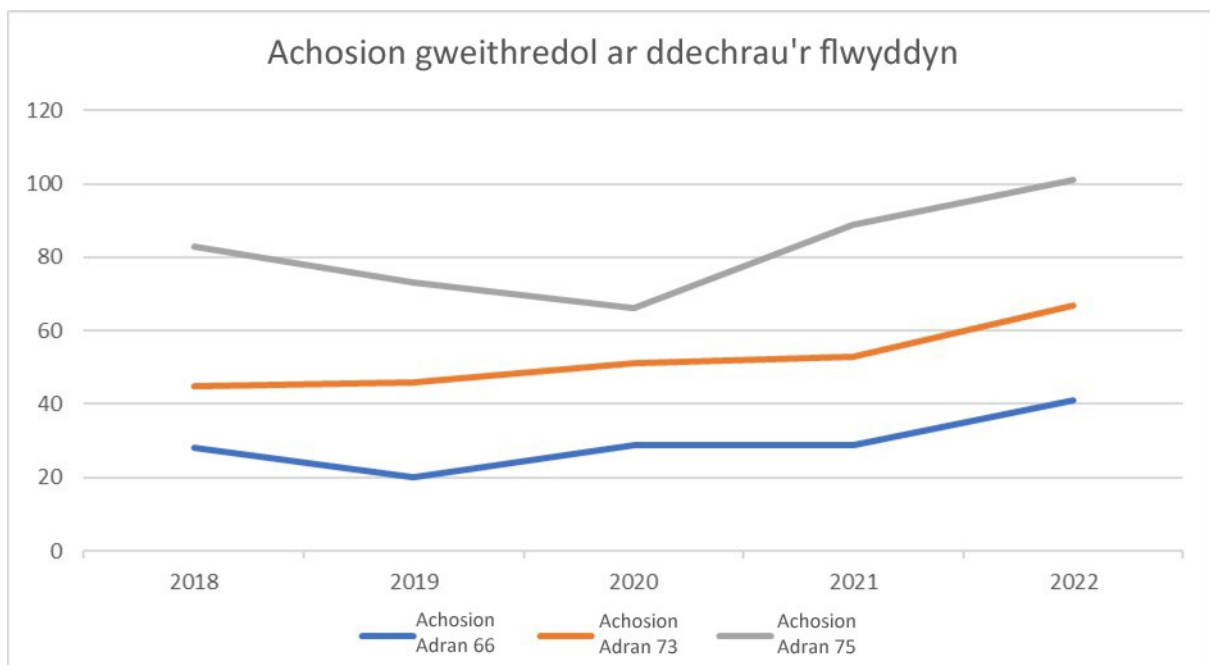
Digartrefedd

Dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf ac yn ystod y pandemig mae nifer y cyflwyniadau i'r gwasanaeth digartrefedd wedi aros yn weddol gyson. Fodd bynnag, yn ystod y pandemig mae dull 'Cynnwys Pawb' wedi'i ddilyn gan newidiadau mewn deddfwriaeth gan Lywodraeth Cymru yn golygu bod nifer yr achosion dyletswydd digartrefedd lawn (Adran 75) wedi cynyddu. Mae'r tîm Opsiynau Tai yn llai abl i gau achosion yn gynharach oherwydd diffyg opsiynau tai addas i bobl symud iddynt. Yn ogystal, mae'r newidiadau mewn deddfwriaeth yn golygu bod pobl nad oeddent yn gymwys i gael cymorth neu lety ar y cam hwn, oherwydd nad oes ganddynt angen â blaenoriaeth, bellach yn gymwys. Mae hyn yn golygu ein bod yn cefnogi pobl am gyfnod hwy.

Gellir cynrychioli hyn trwy edrych ar nifer yr achosion gweithredol dros y pum mlynedd diwethaf. Mae nifer yr achosion ym mhob cam dyletswydd digartrefedd yn tueddu ar i fyny, ac yn benodol mae'r achosion Adran 75 wedi cynyddu'n sylweddol.

Ceir rhagor o wybodaeth am y maes hwn yn y Cynllun Pontio Ailgartrefu Cyflym.

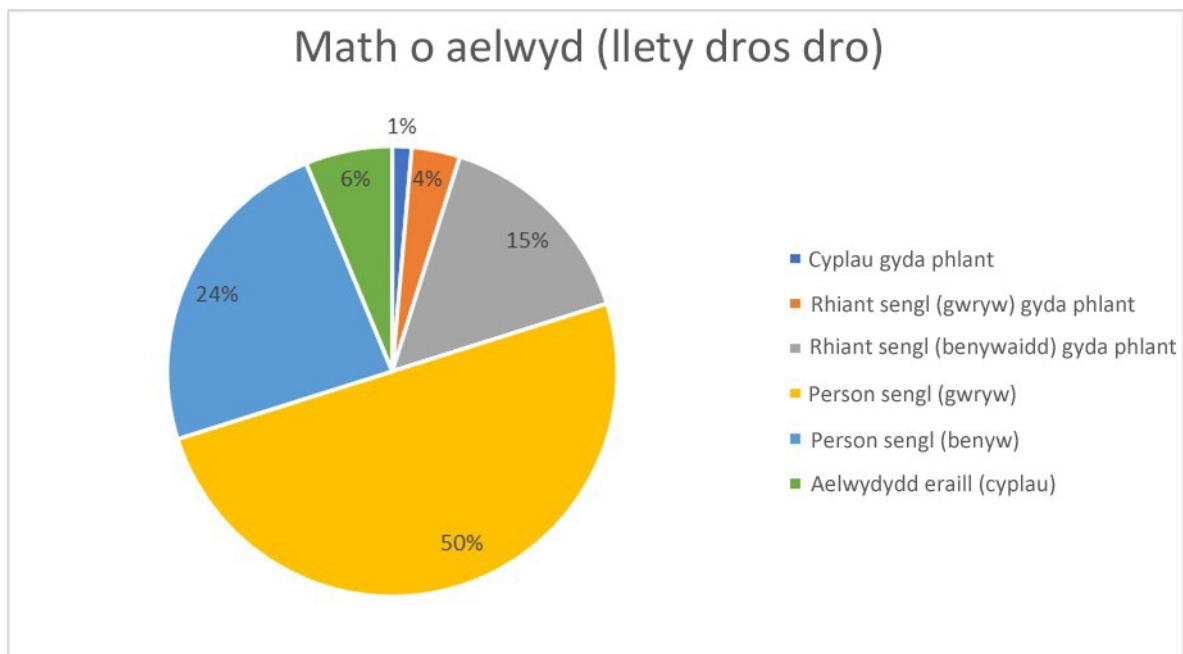
Mae'r tabl isod yn dangos nifer yr achosion gweithredol 2018-2022

Llety Dros Dro

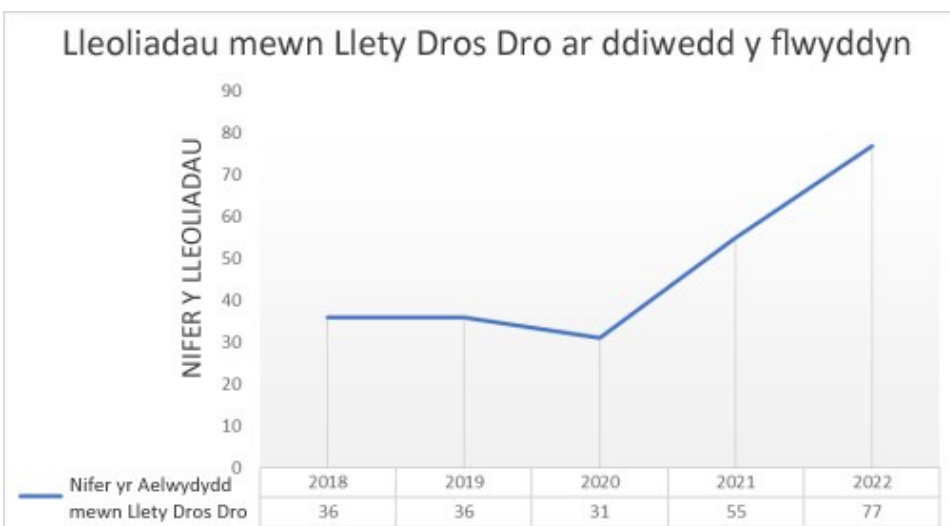
Mae'r data isod yn edrych ar gyfansoddiad yr aelwydydd a gafodd eu lleoli mewn llety dros dro yn ystod 2021/2022. Yn ystod y cyfnod hwn cafodd 189 o leoliadau eu gwneud, gyda lle i 144 o aelwydydd.

Math o aelwyd a leolir mewn llety dros dro

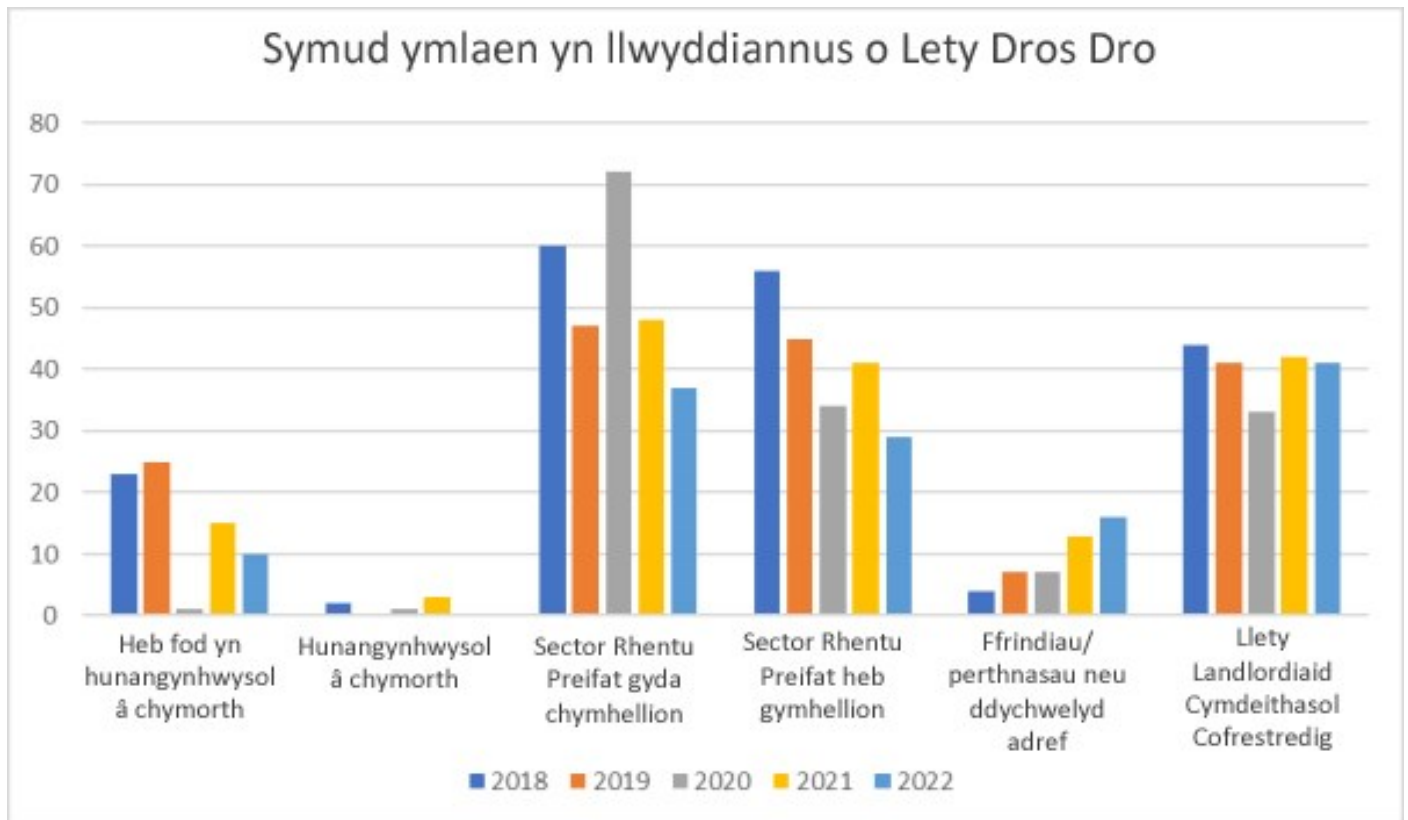
Mae 74% o'r holl leoliadau digartrefedd ar gyfer pobl sengl. Mae hyn yn cymharu â data Cyfrifiad 2011 sy'n dangos mai dim ond 33.1% o gyfanswm poblogaeth Ceredigion oedd mewn aelwyd un person.

Aelwydydd a leolir mewn llety dros dro

Mae galw cynyddol am lety dros dro oherwydd diffyg opsiynau tai i bobl.

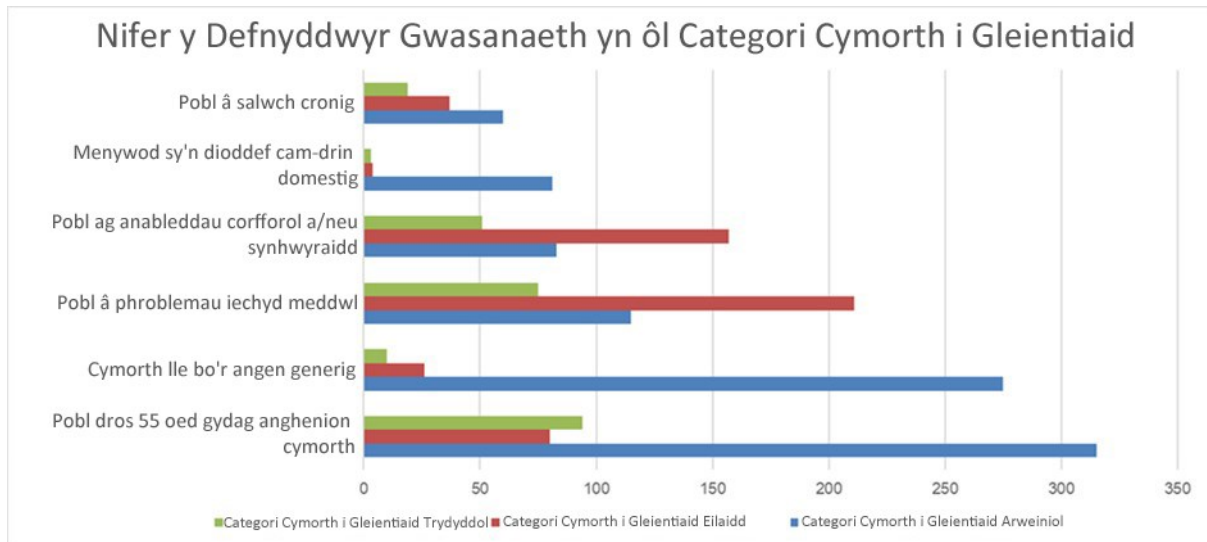
Symud ymlaen yn llwyddiannus o Lety Dros Dro 2018–2022 (canran)

Mae'r siart uchod yn dangos canlyniad llwyddiannus symud ymlaen o lety dros dro ar gyfer y cyfnod 2018-2022. Mae'n dod yn fwyfwy anodd symud teuluoedd digartref o lety dros dro i'r sector rhentu preifat. Effeithiwyd ar y gostyngiad mewn niferoedd yn 2020 gan atal symud cartref i raddau helaeth oherwydd y pandemig. Cafodd hyn effaith ganlyniadol ar y gallu i symud pobl i eiddo landlordiaid cymdeithasol cofrestredig a lleoliadau â chymorth yn arbennig.

O ganlyniad i bandemig Covid, gweithiodd y Cyngor yn galed i ddarparu lle ar gyfer pawb oedd mewn perygl o dan yr ymbarél 'Cynnwys Pawb'. Dangosir hyn yn y nifer cynyddol o aelwydydd sy'n cael eu lleoli mewn llety dros dro. Mae hyn yn cyfateb â gostyngiad mewn rhyddhau llwyddiannus i'r sector rhentu preifat. Mae hyn wedi arwain at bwysau cynyddol ar y timau Opsiynau Tai a Chymorth, gan amlygu'r angen i ailystyried yr opsiynau symud ymlaen sydd ar gael, gan gynnwys adolygiad o'r Polisi Dyraniadau Cyffredin.

Cymorth Tai

Mae'r tabl uchod yn dangos anghenion defnyddwyr gwasanaeth (Aseiad o Anghenion Cymorth Tai)

Fel y dangosir yn yr Aseiad o Anghenion Cymorth Tai ac a nodwyd fel blaenoriaethau yng Nghynllun y Rhaglen Cymorth Tai, byddwn yn canolbwyntio ar y canlynol:

- Cynnal y ddarpariaeth bresennol a gwella'r ystod o lety arbenigol sydd ar gael
- Darparu llety arbenigol i gartrefu unigolion sy'n anfodlon neu'n methu â rheoli hyd yn oed y llety mwyaf sylfaenol
- Mynd i'r afael â diffyg darpariaeth llety â chymorth ar gyfer cleientiaid sydd ag anghenion cymhleth a ffyrdd anhrefnus o fyw

RHESTR TERMAU

Asesiad o'r Farchnad Dai Leol	Mae'r Asesiad o'r Farchnad Dai Leol yn rhoi cymorth i bennu lefel y galw am dai yng Ngheredigion.
Cofrestr Pobl Hŷn	Mae'r Gofrestr Pobl Hŷn yn gofrestr ar gyfer tai sy'n addas ar gyfer pobl dros 55 oed yn benodol.
Cofrestr Tai Cyffredin	Rheolir y Gofrestr Tai gan Gyngor Sir Ceredigion ar ran ei bartneriaid sy'n landlordiaid cymdeithasol cofrestredig er mwyn paru ymgeiswyr addas ag eiddo tai cymdeithasol.
Cofrestr Tai Fforddiadwy	Cofrestr ar gyfer ymgeiswyr nad ydynt yn gallu cael mynediad i dai marchnad agored sy'n addas ar gyfer eu hanghenion. Efallai y bydd ymgeiswyr yn gallu fforddio rhent canolradd neu rent fforddiadwy neu fel arall fod yn gymwys i brynu un o'r opsiynau Perchentyaeth Cost Isel. Mae'r Gofrestr yn cael ei chadw gan yr Awdurdod Lleol ac mae hefyd ar gael i landlordiaid cymdeithasol cofrestredig yng Ngheredigion.
Cofrestr Tai Hygyrch	Cofrestr ar gyfer ymgeiswyr sydd naill ai â nam symudedd neu'n anabl ac angen eiddo wedi'i addasu'n briodol. Rheolir y Gofrestr gan yr Awdurdod Lleol ar ei ran.
Cyfraddau Lwfans Tai Lleol	Swyddogion Rhent Asiantaeth y Swyddfa Brisió sy'n pennu cyfraddau'r Lwfans Tai Lleol a ddefnyddir i gyfrifo budd-dal tai ar gyfer tenantiaid sy'n rhentu gan landlordiaid preifat. Mae cyfraddau'r Lwfans Tai Lleol yn seiliedig ar renti marchnad breifat sy'n cael eu talu gan denantiaid yn ardal eang y farchnad rentu). Dyma'r ardal y gellid yn rhesymol ddisgwyl i berson fyw ynddi.
Cymuned	Gellir diffinio'r 'gymuned' mewn sawl ffordd. Gellir ei defnyddio i ddiffinio grŵp o drigolion mewn lleoliad penodol. Gellir ei defnyddio hefyd i gyfeirio at grŵp o unigolion sy'n rhannu diddordeb neu safbwynt arbennig. Mae'r gymuned nid yn unig yn ymwneud â chyfleusterau ond hefyd rwydweithiau cymdeithasol, o ran cwrdd a chymdeithasu. Mae'r rhan a chwaraeir gan y Gymraeg yn hyn yn hynod bwysig er mwyn cynnal bywiogrwydd yr iaith Gymraeg a'i diwylliant yng Ngheredigion. Mae tystiolaeth yn awgrymu bod dwysedd uchel o siaradwyr yn angenrheidiol er mwyn i'r iaith Gymraeg gael ei defnyddio fel yr iaith gymunedol fywiog arferol. (Arolwg Cenedlaethol yr Iaith Gymraeg 2013-15)
Cynllun Gweithredu Eiddo Gwag	Bydd y Cynllun hwn yn helpu i ddod ag eiddo gwag yn ôl i ddefnydd ac yn gwella cyflwr ffisegol yr amgylchedd presennol, gan dargedu'r eiddo hynny sy'n cael effaith niweidiol.
Cynllun Pontio Ailgartrefu Cyflym	Mae Cynllun Pontio Ailgartrefu Cyflym yn ddogfen gynllunio sy'n ceisio helpu awdurdodau lleol i drosglwyddo i fodel Ailgartrefu Cyflym o wasanaethau digartrefedd.
Grant Cymorth Tai	Diben y Grant Cymorth Tai, a ariennir gan Lywodraeth Cymru, yw atal digartrefedd a chefnogi pobl i gael y gallu, annibyniaeth, sgiliau a hyder i gael mynediad at a/neu gynnal cartref sefydlog ac addas.
Grant Tai Cymdeithasol	Mae'r Grant Tai Cymdeithasol yn grant a roddir i landlordiaid cymdeithasol cofrestredig gan Lywodraeth Cymru ac a reolir gan yr Awdurdod Lleol. Nod y grant yw darparu tai fforddiadwy newydd i'w rhentu a pherchentyaeth cost isel.

Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl	Gellir defnyddio'r Grant Cyfleusterau i'r Anabl ar gyfer addasiadau a chyfarpar sydd eu hangen er mwyn i rywun allu parhau i fod yn annibynnol yn ei gartref ei hun.
Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig	Mae Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig yn sefydliadau preifat dielw a elwir hefyd yn Gymdeithasau Tai sy'n darparu tai cymdeithasol cost isel.
Prosbectws Tai Cymdeithasol	Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol nodi eu blaenoriaethau strategol ar gyfer defnyddio'r Grant Tai Cymdeithasol ac mae'r Prosbectws yn rhoi crynodeb o flaenoriaethau tai Ceredigion.
Rhentu Doeth Cymru	Mae Rhentu Doeth Cymru yn prosesu cofrestradau landlordiaid ac yn rhoi trwyddedau i landlordiaid ac asiantau y mae angen iddynt gydymffurfio â Deddf Tai (Cymru) 2014.
Symiau Gohiriedig	Swm gohiriedig, yng nghyd-destun Cynllun Datblygu Lleol Ceredigion, yw taliad o swm cyfalaf gan ddatblygwr i'r Awdurdod Lleol yn lle darparu tai fforddiadwy ar y safle (lle mae'r awdurdod cynllunio lleol yn cytuno nad yw hyn yn bosibl) neu lle nad yw adeiladu unedau tai fforddiadwy cyfan ar y safle yn bodloni ymrwymiad llawn y datblygwr o dan y polisi tai fforddiadwy. Mae'r taliad yn gyfraniad at gronfa a weinyddir gan yr awdurdod ac a ddefnyddir i ategu datblygu tai fforddiadwy mewn mannau eraill yng Ngheredigion.
System Mesur Iechyd a Diogelwch ar gyfer Tai (HHSRS)	Mae'r System Mesur Iechyd a Diogelwch ar gyfer Tai (HHSRS) yn asesu 29 o beryglon tai a'r effaith y gallai pob un ei chael ar iechyd a diogelwch y rhai sy'n byw yn yr eiddo nawr ac yn y dyfodol. Os yw perygl yn risg difrifol ac uniongyrchol i iechyd a diogelwch person, gelwir hyn yn berygl Categori 1.
Tai Amlfeddiannaeth (HMO)	Mae tŷ amlfeddiannaeth yn eiddo sy'n cael ei rentu gan o leiaf dri pherson nad ydynt o'r un aelwyd ond sy'n rhannu cyfleusterau fel yr ystafell ymolchi a chegin.
Tai Cymdeithasol	Mae tai cymdeithasol yn dai sy'n cael eu gosod ar renti isel ac ar sail ddiogel i bobl sydd ag angen tai. Yn gyffredinol fe'u darperir gan Awdurdodau Lleol a Chymdeithasau Tai.
Tai Fforddiadwy	Yn gyffredinol, cyfeirir at dai fforddiadwy fel "perchentyaeth cost isel". Gall hefyd gynnwys tai ar rent am bris gostyngol neu ranberchenogaeth/rhannu ecwiti neu dai rhent canolradd/fforddiadwy.
Tlodi Tanwydd	Diffinnir aelwyd sy'n dlawd o ran tanwydd fel aelwyd sydd angen gwario mwy na 10% o'i hincwm ar danwydd er mwyn cynnal system wresogi foddhaol (fel arfer 21 gradd yn y brif le byw ac 18 gradd yn yr ystafelloedd eraill a ddefnyddir).
Tystysgrif Perfformiad Ynni (EPC)	Mae Tystysgrif Perfformiad Ynni (EPC) yn adroddiad sy'n asesu effeithlonrwydd ynni eiddo ac yn argymhell ffyrdd penodol o wella effeithlonrwydd eich eiddo.

Cyngor Sir Ceredigion – Aseiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

Atodiad B

Mae'r **Aseiad Effaith Integredig** hwn yn cynnwys nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, yr egwyddorion Datblygu Cynaliadwy, Deddf Cydraddoldeb 2010, Mesur y Gymraeg 2011 (gofynion Safonau'r Gymraeg), ac ystyriaethau Rheoli Risg, i osod sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol ac i sicrhau ein bod yn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth berthnasol.

Proceed to

1. MANYLION Y CYNNIG: (Polisi / Newid amcan / Arbed arian)

Teitl y cynnig Y Strategaeth Dai - amlinellu gweledigaeth a chynlluniau Ceredigion ar gyfer tai yn y sir dros y 5 mlynedd nesaf.

Maes gwasanaeth	Tai	Swyddog Arweiniol Corfforaethol	Greg Jones	Cyfarwyddwr Corfforaethol	James Starbuck
-----------------	-----	---------------------------------	------------	---------------------------	----------------

Enw'r swyddog sy'n cwblhau'r AEI	Cerys Purches-Phillips	E-bost	Cerys.purches-phillips@ceredigion.gov.uk	Ffôn	Skype
----------------------------------	------------------------	--------	--	------	-------

Rhowch ddisgrifiad cryno o bwrpas y cynnig

Mae'r Awdurdod Lleol yn chwarae rhan arweiniol wrth ddatblygu cynlluniau ynghylch tai ar draws gwahanol fathau o ddeiliadaeth yn y Sir. Pwrpas y Strategaeth yw sicrhau bod gwasanaethau tai a gwasanaethau cysylltiedig mwy integredig yn cael eu darparu er mwyn diwallu'r angen lleol, gan ddiogelu treftadaeth a diwylliant y Sir ar yr un pryd. Mae cynnal y cymunedau presennol yn allweddol i'r strategaeth hon, ac yn hanfodol ar gyfer dyfodol y Gymraeg yng Ngheredigion.

Ar bwy fydd y cynnig hwn yn effeithio'n uniongyrchol? (e.e. y cyhoedd, grwpiau penodol fel grwpiau ieuencid, gofalwyr, pobl sy'n defnyddio'r ffyrdd, pobl sy'n defnyddio parciau gwledig, pobl sy'n cael budd-daliadau, aelodau staff, neu bobl sy'n meddu ar y nodweddion gwarchoddedig a nodir yn y Ddeddf Cydraddoldeb ac y mae'n rhaid i'r awdurdod roi sylw dyledus iddyn nhw).

Gallai'r strategaeth effeithio ar drigolion y Sir, ar draws pob deiliadaeth.

RHEOLI'R DDOGFEN: Dylid defnyddio'r AEI yn ystod camau cyntaf y broses benderfynu, ac yna dylid ei mireinio drwy gydol y broses benderfynu. Mae'n bwysig cadw cofnod o'r broses hon er mwyn i ni allu dangos sut rydyn ni wedi trin a thrafod datblygu cynaliadwy, y Gymraeg a chydaddoldeb, lle bynnag y bo modd.

Awdur	Cam yn y broses benderfynu	Rhif y fersiwn	Dyddiad trafod	Disgrifiad cryno o unrhyw newidiadau a wnaed ar ôl trafod
Cerys Purches-Phillips	Trosolwg a Chraffu	1	13/04/2023	Dim newidiadau, ymlaen i Cabinet

Cyngor Sir Ceredigion – Asesiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

Cerys Purches-Phillips	Cabinet	1	02/05/2023	Dim newidiadau, cymeradwyaeth ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus.
Cerys Purches-Phillips	Trosolwg a Chraffu	2	18/09/2023	

AMCANION STRATEGOL Y CYNGOR: Pa un o amcanion strategol y Cyngor y mae'r cynnig yn mynd i'r afael ag ef, a sut?

Hybu'r Economi, Cefnogi Busnesau a Galluogi Cyflogaeth	Bydd y Strategaeth yn cael effaith gadarnhaol ar y diwydiant adeiladu lleol gan ddarparu cyfleoedd gwaith wrth ddatblygu cartrefi newydd ac addasu a gwella'r cartrefi presennol. Bydd hefyd yn rhoi cyfle i breswylwyr gael cartref cynaliadwy a gall hyn fod yn sail iddynt ddod o hyd i waith sefydlog.
Creu Cymunedau Gofalgar ac Iach	Bydd y Strategaeth yn rhoi cyfleoedd i alluogi pobl leol i aros yn eu cymunedau, gan ddiogelu'r dreftadaeth ddiwylliannol a'r iaith, yn enwedig mewn ardaloedd lle ceir cyfran uchel o siaradwyr Cymraeg. Nod y Strategaeth fydd darparu cymorth a chefnogaeth gynnar o ran anghenion tai pobl gan sicrhau y gallant aros yn eu cartref presennol neu eu galluogi i symud ymlaen pan fo hynny'n briodol. Bydd y lefel gywir a'r math cywir o gymorth yn cael eu darparu ar yr adeg gywir, er mwyn atal sefyllfaoedd rhag gwaethygu. Lle bynnag y bo modd, drwy amrywiaeth o opsiynau, byddwn yn gwneud popeth ag y gallwn i sicrhau bod pobl yn medru parhau i fod yn annibynnol gan eu galluogi i aros yn eu cartrefi a'u cymunedau eu hunain.
Darparu'r Dechrau Gorau Mewn Bywyd a Galluogi Pobl o Bob Oed i Ddysgu	Bydd y Strategaeth yn rhoi cyfle i breswylwyr gael cartref cynaliadwy a gall hyn fod yn sail iddynt ddod o hyd i addysg / gwaith sefydlog.
Creu Cymunedau Cynaliadwy a Gwyrdd sydd wedi Cysylltu'n Dda â'i Gilydd	Bydd darparu tai o safon, sydd wedi'u lleoli'n addas yn galluogi pobl i aros yn eu cartrefi eu hunain am gyfnod hirach, gan hyrwyddo cydnherthedd cymunedol. Gall gwneud gwelliannau i gartrefi sydd eisoes yn bodoli wella ardal gan roi ymdeimlad o falchder cymunedol. Bydd y Strategaeth yn cefnogi cynlluniau i wella effeithlonrwydd ynni.

SYLWCH: Wrth i chi lenwi'r ffurflen hon, bydd gofyn i chi ddarparu **tystiolaeth i ategu'ch safbwyntiau**. Bydd angen i chi gynnwys eich safbwynt cychwynnol, y mesurau a'r astudiaethau sydd wedi llywio'ch ffordd o feddwl, a'r farn rydych chi wedi dod iddi. O wneud hyn, bydd modd i chi nodi a fydd unrhyw newidiadau a fydd yn deillio o roi'r argymhelliad ar waith yn cael effaith gadarnhaol neu negyddol. Ymhlith y ffynonellau data mae:

- *Data meintiol – data sy'n darparu gwybodaeth rifyddol e.e. ffigurau poblogaeth, nifer y defnyddwyr, nifer y bobl nad ydynt yn ddefnyddwyr*
- *Data ansoddol – data sy'n darparu dystiolaeth o argraffiadau pobl o'r gwasanaeth/polisi a'u barn amdano e.e dadansoddiad o gŵynion, canlyniadau grwpiau ffocws, arolygon*
- *Data am y boblogaeth leol, gan gynnwys ffigurau'r cyfrifiad (megis Proffil Iaith Ceredigion a Data Cydraddoldeb Ceredigion)*
- *Data o'r Arolwg Cenedlaethol o Aelwydydd*
- *Data am ddefnyddwyr gwasanaeth*
- *Adborth o ymgynghoriadau ac ymgyrchoedd ymgysylltu*

Cyngor Sir Ceredigion – Asesiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

- *Argymhellion pwyllgor craffu*
- *Cymariaethau â pholisïau tebyg awdurdodau eraill*
- *Cyhoeddiadau academaidd, adroddiadau ymchwil, adroddiadau ymgynghorwyr ac adroddiadau am unrhyw ymgynghoriad ag e.e. undebau llafur neu'r sectorau gwirfoddol a chymunedol, dogfen 'A yw Cymru'n Decach'*
- *Data Sgiliau Iaith Gymraeg staff y Cyngor*

2. EGWYDDORION DATBLYGU CYNALIADWY: Ym mha ffordd mae'r pum egwyddor datblygu cynaliadwy, fel y'u nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, wedi'u hymgorffori a'u blaenoriaethu yn natblygiad eich cynnig?

Egwyddor Datblygu Cynaliadwy	Ydy'r cynnig yn dangos eich bod wedi bodloni'r egwyddor hon? Os yw'n gwneud hynny, disgrifiwch sut. Os nad yw'n gwneud hynny, eglurwch pam.	Pa dystiolaeth sydd gennych i ategu'r farn hon?	Pa gam (gampau) allwch chi ei gymryd (eu cymryd) i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu i gyfrannu'n well at yr egwyddor hon?
<p>Hirdymor Sicrhau cydbwysedd rhwng anghenion tymor byr ac anghenion tymor hir a'r angen i gynllunio ar gyfer y dyfodol</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Strategaeth 5 mlynedd yw hon. Ar ôl hynny bydd yn cael ei hadolygu er mwyn sicrhau ei bod yn dal i fodloni anghenion trigolion a chaiff ei diwygio yn unol â hynny. • Mae anghenion tymor byr yn cael sylw drwy'r ymatebion a roddir a'r cymorth a gynigir ar unwaith. 	<p>Mae datblygu tai yn mynd i'r afael â materion yn yr hirdymor.</p>	<p>Ddim yn berthnasol</p>
<p>Cydweithio Cydweithio â phartneriaid eraill i gyflawni canlyniadau</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cafodd y Strategaeth ei datblygu ar y cyd â'n Partneriaid a bydd dal angen cefnogaeth y Partneriaid arnom er mwyn gwneud y mwyaf o botensial y Strategaeth a'i chyflwyno'n llawn. • Dim ond drwy weithio â'n partneriaid yn y Sector Cyhoeddus a'r Trydydd Sector y gallwn ni wireddu'r Strategaeth. 	<p>Cyfarfu'r Bartneriaeth Tai Strategol yn rheolaidd a chynhaliwyd gweithdai ar 9 Ionawr 2023 a 12 Ionawr 2023 i ddatblygu'r Strategaeth. Mae'r partneriaid yn cynnwys: Cymdeithas Tai Wales & West, Ceredig, Barcud, Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda , ynghyd â Rheolwyr Corfforaethol o</p>	<p>Ddim yn berthnasol</p>

Cyngor Sir Ceredigion – Aseiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

		wasanaethau eraill y Cyngor.	
Cynnwys Cynnwys pobl sydd â diddordeb a gofyn am eu barn	<ul style="list-style-type: none"> Rydym wedi cynnal gweithdy ynglŷn â'r strategaeth a gwahoddiwyd rhanddeiliaid i'r gweithdy hwnnw a'u hannog i gyfrannu at ddatblygu'r strategaeth. Mae diweddariadau ar y cynnydd a wneir o ran y strategaeth yn cael eu rhoi'n rheolaidd a'u hystyried gan y Bartneriaeth Tai Strategol. Bydd proses ymgynghori ffurfiol yn cael ei chynnal cyn mabwysiadu'r Strategaeth. 	Cyfarfu'r Bartneriaeth Tai Strategol yn rheolaidd a chynhaliwyd gweithdai ar 9 Ionawr 2023 a 12 Ionawr 2023 i ddatblygu'r Strategaeth. Mae'r partneriaid yn cynnwys: Cymdeithas Tai Wales & West, Ceredig, Barcud, Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda, ynghyd â Rheolwyr Corfforaethol o wasanaethau eraill y Cyngor.	Ddim yn berthnasol
Atal Darparu adnoddau i atal problemau rhag codi neu waethygu	<ul style="list-style-type: none"> Mae atal problemau rhag codi neu waethygu yn rhan annatod o'r Strategaeth fel y gall pobl gadw eu hannibyniaeth ac fel y gall cymunedau fod yn gynaliadwy. 	Bydd gwasanaethau Cymorth Tai yn chwarae rhan fawr yn y gwaith o atal problemau rhag codi a gwaethygu. Bydd gwella ac addasu cartrefi pobl yn hybu annibyniaeth a chynaliadwyedd.	Bydd y strategaeth yn cael effaith gadarnhaol ar sefyllfa dai'r sir, gan wella ansawdd tai a sicrhau eu bod mewn mannau addas lle bydd pobl yn medru byw yn eu cartrefi'n hirach. Mae gan y Strategaeth y potensial i greu cymunedau mwy cydnerth a chysylltiedig a gwella iechyd a lles pobl. Gan fod nifer fawr o siaradwyr Cymraeg yn y Sir, bydd angen sicrhau, cyn belled ag y bo modd, fod yr hyn a wneir i fodloni'r anghenion o ran tai yn cynnwys y Gymraeg ac yn ei chryfhau.
Integreiddio Effeithio'n gadarnhaol ar bobl, yr economi, yr amgylchedd a diwylliant, a cheisio sicrhau bod pob un ohonynt ar ei ennill	Mae'r Gwasanaeth Tai wedi'i wreiddio'n llawn yn y model Llesiant Gydol Oes, gan weithio'n gyfannol gyda Gwasanaethau eraill er mwyn sicrhau bod y canlyniadau yn canolbwyntio ar unigolion.	Datblygwyd y Strategaeth gyda'r partneriaid a bydd yn parhau i gael ei monitro drwy Gyfarfodydd y Bartneriaeth Tai Strategol er mwyn sicrhau bod y	Byddai'r strategaethau cenedlaethol penodol sydd wedi'u datblygu ar gyfer grwpiau gwarchoddedig yn cael eu hystyried, e.e. y Lluedd Arfog, Gwrth-hiliaeth, Sipsiwn a Theithwyr.

Cyngor Sir Ceredigion – Asesiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

	Mae'r Strategaeth yn annog cydweithio a gweithio mewn partneriaeth i sicrhau bod y blaenoriaethau allweddol yn cael eu cyflawni.	canlyniadau allweddol yn cael eu cyflawni.	
--	--	--	--

3. NODAU LLESIANT: Ydy'r cynnig yn cyflawni unrhyw rai o'r saith nod llesiant cenedlaethol a amlinellwyd yn Neddff Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015? Eglurwch yr effaith (gadarnhaol a negyddol) yr ydych yn ei disgwyl, ac awgrymwch sut i liniaru unrhyw effaith negyddol neu i gyfrannu'n well at y nod. Mae angen i ni sicrhau nad yw'r camau rydyn ni'n eu cymryd i gyflawni un o'r nodau'n niweidio'r camau i gyflawni nod arall.

Nod llesiant	Ydy'r cynnig yn cyfrannu at y nod hwn? Disgrifiwch yr effeithiau cadarnhaol neu negyddol.	Pa dystiolaeth sydd gennych i ategu'r farn hon?	Pa gam (gampau) allwch chi ei gymryd (eu cymryd) i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu i gyfrannu'n well at yr egwyddor hon?
3.1. Cymru lewyrchus Defnyddio adnoddau mewn modd effeithlon, datblygu poblogaeth fedrus ac addysgiedig, creu cyfoeth, darparu swyddi	Mae'r strategaeth yn cyfrannu'n gadarnhaol at Gymru lewyrchus, a hynny drwy gyfleoedd ar gyfer caffael yn lleol, ymwneud â'r gymuned drwy gynlluniau datblygu lleol ac effeithlonrwydd ynni.	Mae'r cyfleoedd ar gyfer caffael yn lleol yn deillio o waith addasu, gwaith datblygu a gwaith o ran effeithlonrwydd ynni. Caiff £4miliwn ei fuddsoddi yn y Sir drwy'r Rhaglen Cefnogi Tai.	Gellir gwireddu buddion cymunedol drwy'r dulliau caffael.
3.2. Cymru gydnerth Cynnal a gwella bioamrywiaeth ac ecosystemau sy'n ategu cydnerthedd ac sy'n gallu addasu i newid (e.e. newid hinsawdd)	Mae'r Strategaeth yn annog cyfleoedd i wella effeithlonrwydd ynni o fewn cartrefi pobl a meithrin cydnerthedd cymunedol trwy ddarparu cartrefi cynaliadwy sy'n gost effeithiol.	Ceir enghreifftiau o'r ceisiadau a wnaed am arian ar gyfer cartrefi cynhesach ynghyd â chynlluniau datblygu newydd eraill. Mae'r Papurau Tystiolaeth sydd wedi'u cynnwys yn y Strategaeth yn cefnogi'r farn hon.	Bydd yr ystyriaethau amgylcheddol yn cael sylw drwy'r broses gynllunio.
3.3. Cymru iachach Mae llesiant corfforol a meddyliol pobl cystal â phosibl ac mae pobl yn deall yr hyn sy'n effeithio ar iechyd	Nod y Strategaeth yw gwella'r amgylchedd y mae pobl yn byw ynddo. Bydd hyn yn cael effaith gadarnhaol ar lesiant corfforol a meddyliol pobl.	Asesiad Anghenion Tai. Mae'r Papurau Tystiolaeth sydd yn y strategaeth yn amlinellu amrywiol ffactorau	Rydym yn cydweithio'n agos â'r Pyrth drwy'r model Llesiant Gydol Oes.

Cyngor Sir Ceredigion – Asesiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

	Bydd y Rhaglen Cefnogi Tai, sy'n cefnogi'r Strategaeth Dai, yn mynd i'r afael â llesiant corfforol a meddyliol pobl, o ran yr angen am dai.	ac mae'r ystadegau allweddol yn cael eu dangos fel enghreifftiau o safonau byw gwell, addasiadau a thai fforddiadwy.	
3.4. Cymru o gymunedau cydlynus Cymunedau atyniadol, hyfyw a diogel sydd â chysylltiadau da	Bydd y Strategaeth yn cael effaith gadarnhaol wrth greu cymunedau deniadol, hyfyw a diogel sydd â chysylltiadau da.	Mae'r dystiolaeth yn dangos mai statws economaidd-gymdeithasol ac amddifadedd, mynediad at wasanaethau a chyfleusterau, a throseddau, sy'n cael yr effaith fwyaf ar gydlyniant a chydnerthedd cymunedol. Bydd darparu tai fforddiadwy o ansawdd yn y man cywir sy'n bodloni anghenion trigolion yn cael effaith gadarnhaol ar statws economaidd-gymdeithasol ac amddifadedd. Bydd galluogi pobl leol i aros yn eu cymunedau yn cyfrannu at gynnal y dreftadaeth ddiwylliannol a'r iaith.	Mae'r Strategaeth Tai wedi cael ei chryfhau i gynnwys gweithio gyda chymunedau ac anghenion tai yn y dyfodol. Bydd ystyriaethau cymunedol yn cael sylw drwy'r broses gynllunio.
3.5. Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang Rhoi sylw i'r effaith ar lesiant byd-eang wrth ystyried llesiant cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol lleol	Ceir effaith gadarnhaol gan fod cynlluniau effeithlonrwydd ynni mewn adeiladau newydd ac adeiladau sydd eisoes yn bodoli yn cael eu hannog a'u cefnogi wrth leihau ôl troed carbon pobl. Mae'r Gwasanaeth Tai yn cefnogi'r gwaith o Ailsefydlu Ffoaduriaid o fewn y Sir.	Tystiolaeth o leihau carbon cyn ac ar ôl rhoi'r cynlluniau ar waith.	

Cyngor Sir Ceredigion – Asesiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

<p>3.6. Cymru sy'n fwy cyfartal Mae pobl yn gallu cyflawni eu potensial ni waeth beth fo'u cefndir neu'u hamgylchiadau</p> <p>Yn yr adran hon mae angen i chi ystyried yr effaith ar grwpiau cydraddoldeb, y dystiolaeth ac unrhyw gamau yr ydych yn eu cymryd ar gyfer gwella.</p> <p><i>Ydych chi wedi ystyried sut allai'r cynnig effeithio ar grwpiau cydraddoldeb fel y'u diffinnir yn Neddf Cydraddoldeb 2010? Mae'r rhain yn cynnwys y grwpiau a ganlyn: oedran, anabledd, ailbennu rhywedd, hil, crefydd neu gred, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, priodas neu bartneriaeth sifil, beichiogrwydd neu famolaeth.</i></p> <p>Ystyriwch y canllaw a ganlyn hefyd: Comisiwn Cydraddoldeb - Asesu Effaith a Dyletswydd Cydraddoldeb</p>	<p>Disgrifiwch pam y bydd yn cael effaith gadarnhaol/negyddol neu fawr ddim effaith o gwbl.</p> <p><i>Gan ddefnyddio eich tystiolaeth, ystyriwch yr effaith ar bob un o'r grwpiau gwarchoddedig. Bydd angen i chi ystyried a yw'r grwpiau hyn yn cael mynediad cyfartal at y gwasanaeth, neu a oes angen iddyn nhw gael y gwasanaeth mewn ffordd wahanol i bobl eraill oherwydd eu nodweddion gwarchoddedig? Nid yw'n dderbyniol dweud yn syml y bydd y cynnig yn fanteisiol/anfanteisiol i bawb. Dylech ddangos eich bod wedi ystyried yr holl dystiolaeth sydd ar gael a rhoi sylw i unrhyw fylchau neu anghyfartaledd a ddaeth i'r amlwg.</i></p>	<p>Pa dystiolaeth sydd gennych i ategu'r farn hon?</p> <p><i>Mae'n hollbwysig casglu data a thystiolaeth cydraddoldeb ar gyfer AEI. Dylech ystyried pwy sy'n defnyddio'r gwasanaeth neu bwy sy'n debygol o'i ddefnyddio. Os na fyddwch yn defnyddio <u>data</u> nac yn <u>ymgysylltu</u> os ydych yn bwriadu cyflwyno newid, gallai penderfyniadau wynebu her gyfreithiol. Dylech gyplysu hyn â'r blwch cynnwys yn y templed hwn. Dylech hefyd ystyried y canllawiau cyffredinol.</i></p>	<p>Pa gam (gamau) allwch chi ei gymryd (eu cymryd) i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu i gyfrannu'n well at yr egwyddor hon?</p> <p><i>Gall y camau hyn gynnwys amryw o gamau cadarnhaol a fydd yn sicrhau bod modd i'r sefydliad drin unigolion yn unol â'u hanghenion, hyd yn oed os bydd hynny'n golygu ei fod yn trin rhai pobl yn fwy ffafriol nag eraill er mwyn iddyn nhw gael canlyniad da. Gallech hefyd gymryd camau i bennu unrhyw fylchau yn y data neu gamau i ymgysylltu â'r rheini y bydd y cynnig yn effeithio arnynt neu y mae'n debygol o effeithio arnynt. Mae angen cyplysu'r camau hyn ag adran 4 yn y templed hwn.</i></p>
<p>Oedran Ydych chi'n credu y bydd y cynnig hwn yn cael effaith gadarnhaol neu negyddol ar bobl oherwydd eu hoedran? (Ticiwch ✓)</p>	<p>Ceir effaith gadarnhaol i bob grŵp oedran gan ein bod yn creu cartrefi sy'n addas ar gyfer pob cyfnod o fywyd</p>	<p>Mae 21% o'r aelwydydd ar Gofrestr Tai Ceredigion wedi gofyn am Lety i Bobl Hŷn.</p>	<p>Mae camau eisoes wedi'u cymryd i gyfrannu'n well at y broses o sicrhau</p>

Cyngor Sir Ceredigion – Asesiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

Plant a phobl ifanc hyd at 18 oed	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim	gan gynnwys sicrhau cartrefi diogel a chynnes i blant a theuluoedd a chartrefi annibynnol i'r henoed.	Mae'r papurau tystiolaeth a'r ystadegau allweddol sydd yn y Strategaeth yn cefnogi'r farn hon.	effeithiau cadarnhaol i bobl ifanc a phobl hŷn.															
	✓																				
Pobl 18-50	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim				O fewn y Strategaeth Tai, ceir cydnabyddiaeth bod angen tai llai o faint sy'n addas ar gyfer pobl iau sy'n dymuno byw'n barhaol yn yr ardal. Mae'r Strategaeth hefyd yn nodi'r angen am lety i Bobl Hŷn ac o'r herwydd, mae datblygiadau ar y gweill i roi cynlluniau priodol ar waith.	Disgwylir i boblogaeth Ceredigion heneiddio dros y blynyddoedd nesaf, gyda chynnydd sylweddol yn niferoedd y bobl 65 oed a throsodd, ac yn fwy arbennig yn y grŵp oedran 85+. Wrth i ddisgwyliad oes gynyddu, mae'r galw am dai sy'n addas ar gyfer yr henoed yn debygol o gynyddu ymhellach.	Mae gwasanaethau penodol wedi'u comisiynu gan y Gwasanaeth Cymorth Tai i fynd i'r afael ag anghenion y bobl ifanc a'r bobl hŷn.												
	✓																				
Pobl hŷn 50+	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim		Data o Gyfrifiad 2021 am Geredigion:																
	✓				<table border="1"> <thead> <tr> <th>Grŵp Oedran</th> <th>Poblogaeth</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0-18</td> <td>12,572</td> <td>18</td> </tr> <tr> <td>18-50</td> <td>26,168</td> <td>37</td> </tr> <tr> <td>50+</td> <td>32,728</td> <td>46</td> </tr> <tr> <td>Cyfanswm</td> <td>71,468</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>	Grŵp Oedran	Poblogaeth	%	0-18	12,572	18	18-50	26,168	37	50+	32,728	46	Cyfanswm	71,468	100	
Grŵp Oedran	Poblogaeth	%																			
0-18	12,572	18																			
18-50	26,168	37																			
50+	32,728	46																			
Cyfanswm	71,468	100																			
					Mae cyfran uwch o'r boblogaeth yng Ngheredigion o oedran ymddeol (26%) o gymharu â Chymru yn gyffredinol (21%).																

Cyngor Sir Ceredigion – Asesiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

Anabledd Ydych chi'n credu y bydd y cynnig hwn yn cael effaith gadarnhaol neu negyddol ar bobl oherwydd eu hanabledd? (Ticiwch ✓)				<p>Mae 19% o'r aelwydydd ar Gofrestr Tai Ceredigion wedi gofyn am eiddo sydd wedi'i addasu, ac felly mae'r Gofrestr Tai Hygyrch wedi'i chreu. Mae anghenion y Gofrestr Tai Hygyrch yn cael eu hystyried wrth gynllunio datblygiadau tai cymdeithasol.</p> <p>Gellir sicrhau addasiadau drwy'r broses Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl, lle nad oes prawf modd bellach ar gyfer grantiau bach a chanolig.</p> <p>Mae'n bwysig darparu amrywiaeth o wasanaethau tai sy'n galluogi pobl i sicrhau eu hannibyniaeth a'u lles drwy bob cyfnod o fywyd.</p> <p>Ceir effaith gadarnhaol o ran yr ystod lawn o anableddau gan y dylai tai yn y dyfodol fod yn mynd i'r afael ag anghenion unigolion wrth iddynt godi.</p>	<p>Mae'r papurau tystiolaeth a'r ystadegau allweddol sydd yn y Strategaeth yn cefnogi'r farn hon.</p> <p>Mae Cyfrifiad 2021 yn nodi bod 22% o'r boblogaeth yn dangos bod ganddynt broblemau iechyd neu anableddau hirdymor sy'n cyfyngu ar eu gweithgareddau o ddydd i ddydd.</p>	<p>Mae gwasanaethau penodol wedi'u comisiynu gan y Gwasanaeth Cymorth Tai i fynd i'r afael ag anghenion pobl anabl.</p>
Nam ar y clyw	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Nam corfforol	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Nam ar y golwg	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Anabledd dysgu	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Salwch hirdymor	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Iechyd meddwl	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Arall	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					

Cyngor Sir Ceredigion – Asesiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

Trawsrywiol Ydych chi'n credu y bydd y cynnig hwn yn cael effaith gadarnhaol neu negyddol ar bobl drawsrywiol? (Ticiwch ✓)				Ni fydd unrhyw effaith wahaniaethol ar bobl drawsryweddol. Mae anghenion unigol yn cael eu nodi yn y ceisiadau ac rydym yn mynd i'r afael â nhw yn unol â hynny.	Mae'n anodd gwybod beth yw'r ffigyrau o ran ailbennu rhywedd gan fod y rhan fwyaf o bobl sy'n profi dysmorffia rhywedd yn debygol o fod yn anhysbys. Mae ffigyrau newydd y Cyfrifiad yn dangos bod un o bob wyth o bobl yng Ngheredigion sydd dan 35 oed wedi nodi cyfeiriadedd rhywiol LGBTQA+. Mae data'r Cyfrifiad (Mawrth 2021) yn dangos bod 1,660 o bobl rhwng 16 a 24 oed (ynghyd â 500 rhwng 25 a 34 oed) yng Ngheredigion yn disgrifio eu hunaniaeth rywiol fel lesbiaidd, hoyw, ddeurywiol neu unrhyw beth heblaw am heterorywiol. Yn ogystal, mae ffigyrau diweddaraf y Cyfrifiad yn dangos bod 1 o bob 8 o bobl yng Ngheredigion, sydd o dan 35 oed, wedi nodi cyfeiriadedd LGBTQA+.	Nodir anghenion unigol a chanolbwyntir ar yr unigolyn wrth ddarparu cefnogaeth.
Trawsrywiol	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
			✓			

Priodas neu bartneriaeth sifil Ydych chi'n credu y bydd y cynnig hwn yn cael effaith gadarnhaol neu negyddol ar briodas neu bartneriaeth sifil? (Ticiwch ✓)	Nod y Strategaeth yw darparu tai i gyd-fynd ag anghenion yr unigolyn waeth beth yw eu statws priodasol.	Yn ôl Adroddiadau Cyfrifiad 2021, mae 43.1% o'r bobl yng Ngheredigion yn briod, sydd ychydig yn llai na'r ganran ar	Nodir anghenion unigol a chanolbwyntir ar yr unigolyn wrth ddarparu cefnogaeth.
---	---	---	---

Cyngor Sir Ceredigion – Aseiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

Priodas	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim	draws Cymru gyfan (43.8%). Mae 0.2% mewn partneriaeth sifil o'r un rhyw, sy'n uwch na'r ffigwr o 0.1% ar draws Cymru a Lloegr.	
			✓		
Partneriaeth sifil	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim		
			✓		

Beichiogrwydd neu famolaeth Ydych chi'n credu y bydd y cynnig hwn yn cael effaith gadarnhaol neu negyddol ar feichiogrwydd neu famolaeth? (Ticiwch ✓)				Nod y Strategaeth yw darparu tai i gyd-fynd ag anghenion yr unigolyn. Rhoddir blaenoriaeth i anghenion menywod beichiog a menywod sydd â phlant dibynnol.	Mae hwn yn ofyniad deddfwriaethol.	Nodir anghenion unigol a chanolbwyntir ar yr unigolyn wrth ddarparu cefnogaeth.
Beichiogrwydd	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
			✓			
Mamolaeth	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
			✓			

Hil Ydych chi'n credu y bydd y cynnig hwn yn cael effaith gadarnhaol neu negyddol ar hil? (Ticiwch ✓)				Caiff arferion, credoau a thraddodiadau o fewn cymunedau amrywiol eu parchu. Wrth ddatblygu safleoedd tai fforddiadwy, ceir gwahanol fathau o dai i fodloni anghenion amrywiol a llety sy'n ddiwylliannol briodol. Rhoddir sylw i anghenion Sipsiwn a Theithwyr yn yr Aseidiadau Llety a wneir yn rheolaidd.	Mae rhan fwyaf trigolion Ceredigion (96.2%) yn wyn, ac fel rhan o'r grŵp ethnig "Gwyn" nododd y rhan fwyaf o bobl y sir eu bod yn Gymreig, Seisnig, Albanaid, Gwyddelig Gogledd Iwerddon neu Brydeinig. Y grŵp ethnig mwyaf nesaf yng Ngheredigion yw Asiaidd, Asiaidd Cymreig neu Asiaidd Prydeinig (1,096 o bobl neu 1.5% o boblogaeth y Sir). Nododd 867 neu 1.2% arall o'r boblogaeth eu bod yn dod o grwpiau ethnig cymysg neu	Efallai y bydd angen gwasanaethau cyfieithu ar rai defnyddwyr gwasanaeth sy'n fudwyr nad oes ganddynt sgiliau Cymraeg/Saesneg neu fawr ddim sgiliau. Rhoddir ystyriaeth i Gynllun Gweithredu Gwrth-hiliaeth Cymru.
Gwyn	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Grwpiau ethnig cymysg / aml-ethnig	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Asiaidd / Asiaidd Prydeinig	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Du / Affricanaidd /	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					

Cyngor Sir Ceredigion – Asesiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

Caribiaidd / Du Prydeinig				Mae'r Cyngor yn rhan o'r cynlluniau cenedlaethol ar gyfer Ailsefydlu Ffoaduriaid.	luosog, a nododd 366 neu 0.5% eu bod yn Ddu, Du Prydeinig, Du Cymreig, Caribiaidd neu Affricanaidd.	
Grwpiau ethnig eraill	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					

Crefydd neu ddim cred Ydych chi'n credu y bydd y cynnig hwn yn cael effaith gadarnhaol neu negyddol ar bobl â gwahanol grefyddau, credoau neu ddim cred? (Ticiwch ✓)				Caiff arferion, credoau a thraddodiadau o fewn cymunedau amrywiol eu parchu.	Yng Nghyfrifiad 2021, nododd 47% o boblogaeth Cymru nad oes ganddynt grefydd (47%). Disgrifiodd 44% eu crefydd fel Cristnogaeth a disgrifiodd 2.2% (66,947) eu crefydd fel Islam. Yng Ngheredigion, disgrifiodd 47% o'r boblogaeth eu crefydd fel Cristnogaeth (47%), a nododd 43% nad oedd ganddynt grefydd. Nododd 0.9% o'r boblogaeth grefyddau eraill gan gynnwys Paganiaeth ac Ysbrydegaeth.	Ddim yn berthnasol
Cristnogion	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Bwdhyddion	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Hindŵiaid	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Dyneiddwyr	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Iddewon	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Mwslimiaid	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Sikhiaid	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					

Cyngor Sir Ceredigion – Asesiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

Pobl heb gred	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Eraill	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					

Rhyw Ydych chi'n credu y bydd y cynnig hwn yn cael effaith gadarnhaol neu negyddol ar ddynton a/neu fenywod? (Ticiwch ✓)				Nod y Strategaeth yw darparu tai i gyd-fynd ag anghenion yr unigolyn.	Yn ôl Cyfrifiad 2021, mae mwy o fenywod yng Ngheredigion (51%) na dynion (49%).	Ddim yn berthnasol
Dynion	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Menywod	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					

Cyfeiriadedd rhywiol Ydych chi'n credu y bydd y cynnig hwn yn cael effaith gadarnhaol neu negyddol ar bobl â gwahanol gyfeiriadedd rhywiol? (Ticiwch ✓)				Mae'r Strategaeth yn ymdrechu i ddarparu llety addas ar gyfer pob grŵp penodedig. Ni fydd unrhyw effaith wahaniaethol. Caiff anghenion unigol eu nodi yn y ceisiadau a byddwn yn mynd i'r afael â nhw yn unol â hynny.	Am y tro cyntaf yn hanes y Cyfrifiad, yn 2021, cofnodwyd gwybodaeth am gyfeiriadedd rhywiol. Yng Ngheredigion, nododd 85% eu bod yn strêr neu'n heterorywiol, a dewisodd 10% i beidio ag ateb y cwestiwn hwn. Nododd 3% neu 1,617 eu bod yn ddeurywiol, a nododd 2% neu 941 eu bod yn hoyw neu'n lesbiaidd. Cyn Cyfrifiad 2021, amcangyfrifwyd bod 5-7% o'r	Ddim yn berthnasol
Pobl ddeurywiol	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Dynion hoyw	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Menywod hoyw / lesbiaid	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim			
	✓					
Pobl heterorywiol	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/ Fawr ddim			
	✓					

Cyngor Sir Ceredigion – Asesiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

					boblogaeth yn hoyw, yn lesbiaidd, neu'n ddeurywiol.	
--	--	--	--	--	---	--

O ran Cymru fwy cyfartal, rydym hefyd wedi ystyried y grwpiau penodol canlynol

Personél y lluoedd arfog Ydych chi'n credu y bydd y cynnig hwn yn cael effaith gadarnhaol neu negyddol ar Personél y lluoedd arfog? (Ticiwch ✓)				Mae'r Gofrestr Tai Cyffredin yn rhoi ystyriaeth ychwanegol i'r Grŵp hwn.	Yn ôl Cyfrifiad 2021, mae 2525 o bobl yng Ngheredigion (4.1%) wedi gwasanaethu yn y Lluoedd Arfog yn y gorffennol, o'i gymharu â 4.5% ar draws Cymru.	Ddim yn berthnasol
Personél y lluoedd arfog	Cadarnhaol	Negyddol	Dim / Fawr Ddim	Mae gwybodaeth am hyn yn cael ei chasglu a'i monitro.		
	✓					

Gofalwyr Ydych chi'n credu y bydd y cynnig hwn yn cael effaith gadarnhaol neu negyddol ar ofalwyr? (Ticiwch ✓)				Ceir effaith gadarnhaol o ran pobl anabl a'u gofalwyr gan y dylai tai yn y dyfodol fod yn mynd i'r afael ag anghenion unigolion wrth iddynt godi.	Yn ôl Cyfrifiad 2021, ceir 7,421 o ofalwyr di-dâl yng Ngheredigion. Mae 2,338 ohonynt yn darparu 50 awr yr wythnos neu fwy o ofal. Mae hyn ychydig yn uwch na'r 2,225 yn 2011.	Ddim yn berthnasol
Gofalwyr	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/ Fawr Ddim			
	✓					

Rhoi sylw dyledus i dri nod y Ddyletswydd Cydraddoldeb – penderfynu a fydd y cynnig yn eich cynorthwyo i roi terfyn ar wahaniaethu, i hybu cydraddoldeb ac i feithrin cysylltiadau da, neu'n eich rhwystro rhag gwneud hynny.

3.6.2. Sut allai/mae'r cynnig yn helpu i hybu/hyrwyddo cyfle cyfartal?

Dylech ystyried a fydd y cynnig yn eich helpu chi i wneud y pethau a ganlyn: • Dileu neu leihau anfantais • Diwallu anghenion pobl â nodweddion penodol • Annog pobl â nodweddion penodol i gymryd mwy o ran

Bydd y Strategaeth yn hyrwyddo cyfle cyfartal i bob preswlydd fel y gallant fyw mewn llety diogel a fforddiadwy sydd o'r safon uchaf ac sy'n addas i'w hanghenion unigol.

3.6.3. Sut allai/mae'r cynnig/penderfyniad yn helpu i roi terfyn ar wahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon?

Dylech ystyried a oes tystiolaeth ar gael sy'n dangos: • Y gall y cynnig beri i bobl â nodweddion penodol gael eu trin yn llai ffafriol • Y gallai'r cynnig arwain at wahaniaethu anuniongyrchol • Bod y cynnig yn fwy tebygol o'ch cynorthwyo i wneud addasiadau rhesymol neu'ch rhwystro rhag gwneud hynny

Mae'r Strategaeth yn helpu i ddileu gwahaniaethu drwy fod yn hygyrch i bob grŵp, a thrwy wneud addasiadau rhesymol, lle bynnag bo angen.

3.6.4. Sut allai/mae'r cynnig yn effeithio ar hybu/hyrwyddo cysylltiadau da a chydlyniant cymunedol ehangach?

Dylech ystyried a fydd y cynnig yn eich helpu chi i wneud y pethau a ganlyn : • Mynd i'r afael â rhagfarn • Hybu dealltwriaeth

Ni ddangosir ffafriaeth i unrhyw grŵp ac mae'r strategaeth yn annog cynwysoldeb. Ein nod yw darparu tai cynhwysol i bawb sydd mewn angen ac i annog a chefnogi cydlyniant cymunedol o fewn cymunedau amrywiol. Caiff cefnogaeth gan gymheiriaid ei hannog o fewn y cymunedau drwy'r Rhaglen Cefnogi Tai.

Rhoi sylw dyledus i Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol Deddf Cydraddoldeb 2010.

Mae Anfantais Economaidd-gymdeithasol yn golygu byw dan amgylchiadau cymdeithasol ac economaidd llai ffafriol nag eraill o fewn yr un gymdeithas.

Fel corff cyhoeddus rhestredig, mae'n ofynnol bod Cyngor Sir Ceredigion yn rhoi sylw dyledus i Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol Deddf Cydraddoldeb 2010. I bob pwrpas, mae hynny'n golygu cynnal asesiad o'r effaith ar dlodi. Mae'r ddyletswydd yn cynnwys pawb sy'n dioddef o anfantais economaidd-gymdeithasol, gan gynnwys rhai sydd â nodweddion gwarchoddedig.

3.6.5 Pa dystiolaeth sydd gennych am anfanteision economaidd-gymdeithasol ac anghydraddoldebau o ran canlyniad mewn perthynas â'r cynnig? Disgrifiwch pam y bydd yn cael effaith bositif/negyddol neu effaith ddibwys.

Mae'r dystiolaeth yn dangos bod y sawl sydd ag incwm isel wedi'i gyfyngu o ran dewisiadau tai ac y gall hyn effeithio ar eu cyfleoedd o fewn eu cymuned leol, i gael cymorth, sicrhau gwaith a derbyn addysg.

Pa dystiolaeth sydd gennych i gefnogi'r farn hon?

Yr Asesiad Marchnad Dai Leol, Data'r Cyfrifiad, Cynllun Llesiant, Demograffeg.

Pa gam/camau gweithredu allwch chi eu cymryd i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu gyfrannu'n well at effeithiau positif?

Mae'r Rhaglen Cefnogi Tai yn darparu cymorth a chynghor ynghylch rheoli arian, cynyddu incwm, cyllidebu, sicrhau ffyrdd iach o fyw a rheoli llety. Mae'r Strategaeth Dai hefyd yn anelu at sicrhau bod cynifer o dai fforddiadwy ac opsiynau tai fforddiadwy yn cael eu darparu ag y bo modd.

Cyngor Sir Ceredigion – Asesiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

3.7. Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu Mae diwylliant a threftadaeth Cymru a'r Gymraeg yn cael eu hybu a'u gwarchod. <i>Yn yr adran hon, mae angen i chi ystyried yr effaith, y dystiolaeth ac unrhyw gamau yr ydych yn eu cymryd i wella. Dylech wneud hyn i sicrhau nad yw'r cyfleoedd sydd ar gael i bobl sy'n dewis byw eu bywydau a defnyddio gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg yn waeth na'r cyfleoedd sydd ar gael i'r rheini sy'n dewis gwneud hynny drwy gyfrwng y Saesneg, a hynny yn unol â Mesur y Gymraeg 2011.</i>				Disgrifiwch pam y bydd yn cael effaith gadarnhaol/negyddol neu fawr ddim effaith o gwbl.	Pa dystiolaeth sydd gennych i ategu'r farn hon?	Pa gam (gamau) allwch chi ei gymryd (eu cymryd) i liniaru unrhyw effeithiau negyddol neu i gyfrannu'n well at yr egwyddor hon?
A fydd y cynnig yn cael ei roi ar waith yn ddwyieithog (Cymraeg a Saesneg)?	Cadarnhaol ✓	Negyddol	Dim/Fawr ddim	Bydd y Strategaeth ar gael yn Gymraeg a Saesneg	Bydd copïau dwyieithog o'r Strategaeth derfynol ar gael ar y wefan gorfforaethol yn unol â Safonau'r Gymraeg .	Ddim yn berthnasol
A fydd y cynnig yn effeithio ar y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg?	Cadarnhaol ✓	Negyddol	Dim/Fawr ddim	Mae'r effaith yn yr achos hwn yn gadarnhaol Mae cymunedau yng Ngheredigion yn newid ac mae hyn yn cael effaith ar y defnydd a wneir o'r Gymraeg. O fewn y strategaeth rydym yn anelu at (i) Sicrhau bod tai fforddiadwy ar gael i bobl leol fel y gallant aros yn eu cymunedau a chynnal bywiogrwydd yr iaith. (ii) Sicrhau bod digon o gartrefi ar gael i bobl	Proffil Ceredigion o ran y Gymraeg: Yn ôl canlyniadau Cyfrifiad 2021, mae 45.3% (31,678) o'r boblogaeth dros 3 oed yn siaradwyr Cymraeg . Rydym yn cofnodi dewis iaith y sawl sy'n cyflwyno ceisiadau.	Ddim yn berthnasol

Cyngor Sir Ceredigion – Asesiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

				ifanc, os ydynt am aros yn y Sir.		
A fydd y cynnig yn cynyddu neu'n lleihau'r cyfleoedd i bobl gael gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg?	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim	Mae'r effaith yn gadarnhaol. Gall defnyddwyr y gwasanaeth gael mynediad i'r gwasanaeth tai yn y Gymraeg neu'r Saesneg yn unol â pholisi iaith y Cyngor.	Gall ymgeiswyr wneud cais naill ai yn Gymraeg neu yn Saesneg a chael gwasanaeth llawn.	Ddim yn berthnasol
	✓					
Sut fydd y cynnig yn sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg?	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim	Bydd y Strategaeth a'r dogfennau perthnasol ar gael yn y ddwy iaith. Rydym wastad yn ystyriol o'r iaith a'r diwylliant ac rydym yn ceisio darparu cartrefi i bobl leol aros yn eu cymunedau fel y gall yr iaith ffynnu.	Un o brif amcanion y Strategaeth 'Tai i Bawb' yw mynd i'r afael â thai fforddiadwy i bobl leol. Nod y Strategaeth yw sicrhau bod digon o gyfleoedd i bobl leol sydd â chysylltiad lleol gael mynediad at dai fforddiadwy neu dai cymdeithasol. Mae'r adborth a gafwyd drwy'r cyfnod Ymgynghori wedi cadarnhau hyn. Nododd nifer o ymatebwyr na fyddai'r Strategaeth yn cael effaith negyddol ar y Gymraeg.	Ddim yn berthnasol
	✓					
A fydd yn gwarchod, yn hybu ac yn cyfoethogi	Cadarnhaol	Negyddol	Dim/Fawr ddim	Amcan y Strategaeth yw cael effaith gadarnhaol ar y diwylliant a'r	Bydd camau yn cael eu rhoi ar waith i fynd i'r afael ag anghenion y trigolion	Ddim yn berthnasol
	✓					

Cyngor Sir Ceredigion – Asesiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

diwylliant a threftadaeth lleol?				dreftadaeth leol gan gynyddu tai fforddiadwy i bobl leol.	lleol gan gynnwys anghenion ieithyddol, a gwarchod treftadaeth ddiwylliannol y sir.	
----------------------------------	--	--	--	---	---	--

4. ATGYFNERTHU'R CYNNIG: Os yw'r cynnig yn debygol o effeithio'n negyddol ar unrhyw rai o'r materion uchod (gan gynnwys unrhyw rai o'r nodweddion gwarchoddedig), pa gamau ymarferol/newidiadau allai helpu i liniaru neu i ddileu unrhyw effeithiau negyddol a nodwyd yn adrannau 2 a 3?

4.1 Camau

Beth fyddwch chi'n ei wneud?	Pryd fyddwch chi'n ei wneud?	Pwy sy'n gyfrifol?	Cynnydd

4.2. Os na fyddwch yn cymryd unrhyw gamau i ddileu neu i liniaru'r effeithiau negyddol, rhowch gyfiawnhad.

(Cofiwch: os ydych chi wedi nodi gwahaniaethu anghyfreithiol uniongyrchol a phosibl o ganlyniad i'r cynnig hwn, rhaid i chi newid neu ddiwygio'r cynnig.)

Ni nodwyd dim effeithiau negyddol.

4.3. Monitro, gwerthuso ac adolygu

Sut fyddwch chi'n monitro effaith ac effeithiolrwydd y cynnig?

Caiff effaith ac effeithiolrwydd y Strategaeth eu monitro drwy'r Bartneriaeth Tai Strategol a thrwy gynnal sgorsiau parhaus gyda'r partneriaid.

Cyngor Sir Ceredigion – Aseiad Effaith Integredig (AEI)

Offeryn integredig sy'n sylfaen ar gyfer proses benderfynu effeithiol

5. RISG: Beth yw'r risg sydd ynghlwm wrth y cynnig hwn?					
Meini prawf asesu effaith	1 – Isel iawn	2 – Isel	3 – Canolig	4 – Uchel	5 – Uchel iawn
Meini prawf asesu tebygolrwydd	1 – Annhebygol o ddigwydd	2 – Llai tebygol o ddigwydd	3 – Yr un mor debygol o ddigwydd ac o beidio digwydd	4 – Mwy tebygol o ddigwydd	5 – Tebygol o ddigwydd
Disgrifiad o'r risg	Effaith (difrifoldeb)		Tebygolrwydd (y gallu i gyflawni)		Sgôr risg
Ni nodwyd unrhyw risgiau					
Allai eich cynnig chi effeithio ar faes gwasanaeth arall?					
Gallai. Trwy weithio mewn partneriaeth â'r model Llesiant Gydol Oes a'r Gwasanaeth Economi ac Adfywio, gallwn sicrhau'r effaith gadarnhaol fwyaf ledled y Sir.					

6. CYMERADWYO			
Swydd	Enw	Llofnod	Dyddiad
Rheolwr y Gwasanaeth	Llŷr Hughes		14/03/2023
Swyddog Arweiniol Corfforaethol	Greg Jones		15/08/2023
Y Cyfarwyddwr Corfforaethol	James Starbuck		15/03/2023
Deiliad y Portffolio	Y Cynghorydd Matthew Vaux		15/03/2023

To what extent do you agree or disagree with the Housing Strategy’s overall vision? “There will be sufficient and sustainable accommodation to meet residents’ needs now and in the future”	
<p> ● Strongly Agree 12 ● Agree 7 ● Neutral 7 ● Disagree 4 ● Strongly Disagree 4 </p>	
Please tell us why:	Housing Team Response
Living in appropriate and sustainable accommodation is a basic right for all that live in the county.	Agreed.
It is a good vision but having read the document I'm not clear on the specifics of how this will be achieved.	Objectives and priorities are highlighted within the Strategy. An Action Plan will be developed in due course.
Sounds good - but also sea level rise - need communities out of eventual reach -allow if increase of communities uphill, inland will also be more resilient.	Subject to flood consequence assessment under planning policy.

<p>It's all very well making these bold statements, but they need to be supported by evidence and proof that this will be the case.</p>	<p>Evidence will be provided periodically through the monitoring of the Strategy and achievements. Unable to provide evidence in advance that this will happen, only commitment and willingness to undertake the actions.</p>
<p>There is a significant lack of suitable and sustainable accommodation in Ceredigion now. Rents have jumped, house prices have sky rocketed. Choice is extremely limited.</p>	<p>Agreed.</p>
<p>Planning is expensive and not appropriate.</p>	<p>National Government set Planning charges.</p>
<p>Too many empty buildings, have been empty for years</p>	<p>The Empty Property Action Plan and measures are underway and highlighted within the strategy.</p>
<p>As long as the emphasis is on the residents of the county and not people from away.</p>	<p>The Housing Strategy is a Strategy for the housing needs of the County.</p>
<p>Shortage of accommodation</p>	<p>Agreed and highlighted within the Strategy.</p>
<p>Without viewing against a map of nvz's and sea level rise predictions not possible to comment</p>	<p>Noted.</p>
<p>Keep people in the area to carry out local services.</p>	<p>The Strategy aims to address local need.</p>
<p>There is not currently enough housing, and the standards are low</p>	<p>The intention is to tackle this through the Strategy.</p>

<p>The aim is honourable – but need to ensure that they are for LOCAL residents and also that they are the RIGHT TYPE of homes in the correct locations</p>	<p>Local residents are given assurances through local policy. The right types of homes in the correct locations are driven by demand and need captured and evidenced.</p>
<p>The current strategy has failed because the policy to build most of the new houses in the towns and larger villages has failed. There is a demand for new housing in the smaller villages e.g., Ffosyffin, a village within walking distance of the town of Aberaeron.</p>	<p>Planning Policy is set by National Government.</p>
<p>You don't build appropriate houses in appropriate places that are sustainable.</p>	<p>Properties are built in accordance with the Local Development Plan, following national guidance. Housing is designed to be sustainable and long term.</p>
<p>Because people need places to live. There needs to be far more affordable housing</p>	<p>Agreed.</p>
<p>It is important that homes are available for local people within their communities</p>	<p>Agreed.</p>
<p>There are already empty houses in my area that require restoration or are unsold. Also, recently housing association properties have attracted remnants from outside the area bringing with them 'problems'. Nobody local even applied for these vacant houses yet Ceredigion insist there's a shortage of local housing?????</p>	<p>The Empty Property Action Plan is in place to help to tackle empty properties. Housing Association properties are allocated in accordance with the Common Allocation Policy.</p> <p>Unclear if this is referring to private or social housing.</p>

<p>I feel that the strategy needs to further align with the needs of younger people, and in particular look at the planning application process. There is very little rented accommodation. In addition, there is not enough detail with regards to the student population.</p>	<p>Noted. The Strategy aims to increase supply of sufficient housing for all. Student accommodation and population is not within the remit of the Housing Strategy but is considered in the Local Development Plan.</p>
<p>As I have disabled sons living independently who need their homes adapting so they can carry on living independently their homes also need bringing up to standard repairs need doing have been reported numerous phone calls made but no repairs done their housing association is [REDACTED]</p>	<p>This appears to be a tenancy issue and does not form part of the Housing Strategy.</p>
<p>It looks at a number of different avenues to provision.</p>	<p>Agreed.</p>
<p>Need to make sure all housing commitments are met.</p>	<p>Agreed – monitoring commitments will be undertaken.</p>
<p>There isn't a lot of suitable accommodation in Ceredigion</p>	<p>The intention is to tackle this through the Strategy.</p>
<p>That's the plan from what I read</p>	<p>Agreed.</p>
<p>Because the focus is on house buyers. Social housing depletion is the single most damning aspect of decades of social collapse. Wales often leads the way and Ceredigion should take the helm on this crucial matter</p>	<p>Disagree, the focus is for a variety of housing solutions. Ceredigion works in Partnership to deliver much needed social housing and maximise funding available.</p>
<p>Building costs, planning rules, Rent Smart Wales' attitude towards home owners.</p>	<p>Noted.</p>

<p>Suitable - the emphasis should be on the needs of local people. Sustainable - to reach carbon zero</p>	<p>The Housing Strategy aims to address this through encouragement of future development and Carbon zero fitment.</p>
<p>Housing need exceeds supply. General economic pressure will contribute towards the homelessness problem and could impede housing delivery along with the issue of phosphates.</p>	<p>The Housing Strategy aims to address these problems.</p>
<p>Supportive of the Council's intention to work with partners to deliver affordable housing through the use of publicly owned assets – but not necessarily at market value.</p>	<p>Close liaison will continue with the Estates Team.</p>
<p>Welcome the information on social housing demand defined by number of bedrooms and significant need for 1 bed units.</p>	<p>Noted.</p>
<p>Welcome the information on the increased need on the Common Housing Register for Older Persons' Accommodation – particularly given Barcud's sheltered housing stock.</p>	<p>Noted.</p>
<p>Supportive of the Council's desire to work with partners to deliver a range of adaptations to support independent living and hospital discharge – as Tai Ceredigion did through the provision of 2 adapted bungalows at Bro Teifi, Cardigan under the Integrated Care Fund.</p>	<p>Noted.</p>
<p>Suitable housing is a minimum expectation for family and individual life. Sustainable housing is an immediate and increasing priority in the wider environmental context. Measurability of Outcomes need to be included as they are vague and imprecise currently.</p>	<p>The Strategy aims to address these issues. Measures are included within the document.</p>

To what extent do you agree or disagree with this priority?

"Increasing supply and improving housing conditions"

● Strongly Agree	12
● Agree	7
● Neutral	10
● Disagree	3
● Strongly disagree	2

Please tell us why:

Housing Team Response:

Agree with the intention of ensuring an appropriate supply amount of housing however the biggest problem is ensuring affordable homes to residents.

Agreed.

A leading question - obviously I'm going to agree.

Agree - but older housing stock should be protected and looked after - guidance for older housing stock should be available if needed - i.e., on the need for breathability.

Agree that existing stock is important. Specialist advice is not available from the Housing Team.

Private rental properties are financially out of the reach of the average family. Rents have increased significantly. There needs to be affordable housing for all, but particularly for young people and families from Ceredigion to stop them moving away from the area.

Delivery of new schemes and affordable options aims to tackle this.

<p>I currently rent but would like to buy. After an internal collapse at my previously rented accommodation in 2021, I was seriously anxious that it would happen again, so I wanted to move, it took me 7 months to find anywhere else suitable to rent in the local area. Stop making us live in places where we feel unsafe. There was also a serious rodent problem (in my kitchen cupboards) that it took months for the landlord to sort out.</p>	<p>Rented properties must reach minimum standard which can be enforced by the Housing Standards Team.</p>
<p>Again, planning is the main obstacle for the individual.</p>	<p>Planning Policy is set by National Government.</p>
<p>Taking away green space to build houses without using empty buildings first.</p>	<p>The Empty Property Action Plan and Housing Strategy both aim to tackle empty buildings.</p>
<p>Is this the Council's role? Without viewing against a map of nvz's and sea level rise predictions not possible to comment.</p>	<p>Noted.</p>
<p>Give youngster's a chance to live in the area.</p>	<p>Housing Strategy aims to give choice to the people of Ceredigion.</p>
<p>There is not currently enough housing, and the standards are low.</p>	<p>The Housing Strategy aims to address these problems.</p>
<p>There is a need to increase the supply ... but how? There is a need to decrease the number of second homes, of holiday homes, and empty homes. Building new houses is not the answer - this only serves the open market and the influx of people.</p>	<p>Noted. Planning Policy are considering options around the issues of second homes.</p> <p>Empty properties are targeted through the Empty Property Action Plan.</p> <p>Building of new social housing does not create influx of people and is policy led.</p>

To meet the needs of modern society.	Noted.
Again, they must be sustainable meeting the highest environmental standards, built in appropriate locations with appropriate facilities.	Houses are built to Building Control standards, which include Energy Efficiency measures.
Slap them up the quality will suffer. Loads of problems in a new estate near to me.	New build houses must meet building regulations.
There is not sufficient choice of houses of a high standard for families and those that need housing.	The Housing Strategy aims to address these problems.
Building extra housing for who? There is no infrastructure to cope - room in schools, doctors' surgery, transport, local amenities (which Ceredigion have already closed). Day centre amenities for the elderly / vulnerable etc etc.	Infrastructure is considered as part of the Planning Application. The Housing Team are led by demand and need.
Lack of supply at the moment.	The Housing Strategy aims to address this problem.
My sons live on [REDACTED] in New Quay the properties need up dating, roofs, gutters, exterior walls, nothing been done in years.	This is a tenancy issue and does not form part of the Housing Strategy Consultation.
Good conditions are imperative.	Agreed.
There is a lot of bad housing. Managed by housing associations.	This is a tenancy issue and does not form part of the Housing Strategy Consultation.
That's the plan from what I read.	Agreed.

Because the availability and standard of housing is the fulcrum for a successful society.	Agreed.
There must be standards, but without forgetting the costs of the work.	Agreed.
Housing which is affordable to buy and to rent is needed for local people – and young people and young families in particular.	Agreed - The Housing Strategy aims to address these problems.
These should always be clear ambitions.	Agreed.
Note the need for greater numbers of construction workers.	Noted and agreed.
Welcome the need to look at alternative methods of construction in order to make schemes viable. Barcud has recently completed a modular development of one bed flats in Penparcau, Aberystwyth.	Noted and agreed.
Suitable housing is a minimum expectation for family and individual life. Sustainable housing is an immediate and increasing priority in the wider environmental context. Measurability of Outcomes need to be included as they are vague and imprecise currently.	The Strategy aims to address these issues and measures are included within the document.

Do you agree or disagree with the proposed objectives and actions in the strategy for the **Increasing supply and improving housing conditions** priority?

● Strongly Agree	12
● Agree	7
● Neutral	10
● Disagree	3
● Strongly disagree	2

Please tell us why:

Housing Team Response:

Again, I'm not clear on the specifics as to how this will be achieved.

Priorities, actions and objectives are highlighted within the Strategy, specifics will be in the Action Plan.

Sounds good but there should also be support for residents to self-build eco homes.

The type and construction of a property is governed by Planning Policy and regulations.

<p>There are no concrete plans. I don't think this plan it's going to do a thing. Where is the commitment to relaxing planning restrictions? Why is Ceredigion not taking part in Self Build Wales? Where is the commitment to fast-track the massively delayed Local Development Plan to show where recategorization of farming land to housing will be permitted? This document is a load of waffle with no real plan of action.</p>	<p>The Strategy is high level and plans will develop as the Strategy evolves.</p> <p>Planning Policy is led by national guidance. The current Local Development Plan is on pause, options for the replacement Local Development Plan will be developed and such issues will be considered.</p>
<p>It won't be done; Ceredigion puts too many obstacles in the way.</p>	<p>National legislation and locally adopted policy must be adhered to. The Strategy needs to work within imposed constraints.</p>
<p>Provided it doesn't affect the standard of living in the houses that exist already.</p>	<p>Noted, this is not the intention of the Housing Strategy.</p>
<p>Without viewing against a map of nvz's and sea level rise predictions not possible to comment.</p>	<p>Noted.</p>
<p>This needs to be done and is long overdue.</p>	<p>Noted.</p>
<p>There is a need to increase the supply ... but how? There is a need to decrease the number of second homes, of holiday homes and empty homes. Building new houses is not the answer - this only serves the open market and the influx of people.</p>	<p>Increasing supply is tackled as an objective, including delivery of new builds and bringing empty properties back into use.</p>
<p>Had to be appropriate.</p>	<p>Noted.</p>

<p>There is a shortage of energy efficient houses across the County and there should be grants available to ensure that all owners and private landlords have the opportunity to improve the energy efficiency of the housing stock.</p>	<p>Energy Efficiency Grants are available through Ceredigion County Council.</p>
<p>No need as current situation proves there's a glut.</p>	<p>Disagree, housing statistics show a demand for housing in Ceredigion.</p>
<p>Needs to align with planning and address WG Rent Act which is driving private tenants away.</p>	<p>Noted.</p>
<p>There is a lot of bad housing, affecting peoples' lives.</p>	<p>The Housing Strategy aims to address this problem.</p>
<p>Because you've not told me what the proposed actions are.</p>	<p>Actions are highlighted within the Strategy and further detail will develop in the Action Plan.</p>
<p>The emphasis needs to be maintained on ensuring suitable and affordable homes for young local families to maintain the social, economic, linguistic, and cultural viability of the county.</p>	<p>Agreed.</p>
<p>These are important ambitions for any LHS.</p>	<p>Agreed.</p>
<p>This could be improved as there seems to be a reliance on working with existing partners only. An explicit commitment to supporting the establishment of, and working with, new, community-led partners such as Community Land Trusts would both open up potential new Housing options as well as help meet the wider Corporate Strategy objective of 'Creating Caring and Healthy Communities. This explicit commitment would also lessen a possible 'paternalistic' thread running through the strategy. It would be good to see an objective around a commitment to 'community engagement, partnership and development' of housing options. This would ideally have to include the specific acknowledgment of the possibility of asset transfer from the local authority to community groups.</p>	<p>Noted. Expanded the "Increasing supply and improving housing conditions" priority to include community groups.</p>

To what extent do you agree or disagree with this priority?

"Supporting people in their own homes and communities"

● Strongly Agree	16
● Agree	11
● Neutral	3
● Disagree	3
● Strongly disagree	0

Please tell us why:

Housing Team Response

It is more effective financially and important for the mental health of the individual to be part of the community.

Agreed.

Another leading question.

Agree.

Noted.

People who may require extensive care should have the option of having residential care in the local area. There needs to be greater provision and reinstatement of the residential beds that have been lost from the county. Care at home is suitable and preferable for some but not for everyone.

Residential Care is not within the remit of the Housing Team or Housing Strategy.

You fail to listen to the people and will do as you think fit.

Public engagement has been undertaken to achieve this.

<p>Stop taking away green spaces in communities e.g., Waunfawr field Aberystwyth.</p>	<p>The Housing Strategy aims to improve existing property and bring residential empty properties back into use which will improve opportunity to meet demand.</p>
<p>Very important to keep people in their communities.</p>	<p>Agreed.</p>
<p>People will have to leave if this is not done.</p>	<p>It is the intention of the Housing Strategy to increase options for residents.</p>
<p>Need to ensure that these are LOCAL people. You need to clearly define 'local' and this needs to be strictly adhered to. An application from someone local wanting to build a house within their community should not be refused if the development is not within the development 'lines' which have been provided by the Welsh Government in Cardiff.</p>	<p>Local connection and priority are addressed within the Common Allocation Policy. The Housing Strategy is Housing for the County needs. Affordable Housing in Ceredigion has 'local' criteria attached to it for which there is an application process requiring substantial evidence. The Local Authority are bound to national planning legislation and guidance and all development needs to comply.</p>
<p>People want to live in their own communities rather than being forced to live in the towns and larger villages.</p>	<p>Agreed, the Housing Strategy aims to provide this option.</p>
<p>You don't.</p>	<p>The Housing Strategy aims to tackle this need and option.</p>

<p>They will need to be supported in older age as no homes or social care because you keep shutting them.</p>	<p>Housing Strategy aims to provide suitable options for the long term, including promoting independence. Residential Care is not within the remit of the Housing Team or Housing Strategy.</p>
<p>Also, there should be more promotion of the Care and Repair service.</p>	<p>The Housing Team work in partnership with many services.</p>
<p>Local people require local support, but this support service has already been withdrawn by Ceredigion and will not be reintroduced!!!</p>	<p>Unclear which service area this is referring to. However, Housing Support is available.</p>
<p>Severe lack of care homes in Ceredigion. Some people are unable to live in their own homes and at the moment are being forced outside of Ceredigion. This is expensive and very distressing for families.</p>	<p>Care homes are not within the remit of the Housing Team or Housing Strategy.</p>
<p>As I have already said my sons need their homes made more liveable and adaptations where needed.</p>	<p>This is a tenancy issue. However, Disabled Facilities Grant and Physical Adaptation Grants are available.</p>
<p>Policies led by the care in the community ethos have been responsible for a great deal of damage to communities, have led to the absence of care, to crime, and even to deaths and murders.</p>	<p>We are unaware of the evidence to support this statement.</p>
<p>Priority for young people brought up in the area.</p>	<p>Noted.</p>
<p>Ensuring suitable accommodation for all is a basic human right. Meeting people's welfare needs is a fundamental duty.</p>	<p>Agreed.</p>
<p>This is integral to a successful LHS.</p>	<p>Agreed.</p>

This is a potentially the subject matter of a PhD thesis as the reasons are so many and varied. The Strategy outlines these sufficiently well

Noted.

Do you agree or disagree with the proposed objectives and actions in the strategy for the **Supporting people in their own homes and communities’ priority?**

- Strongly Agree   13
- Agree   7
- Neutral   9
- Disagree   1
- Strongly disagree   2

Please tell us why:	Housing Team Response:
I'm left wondering what more can CCC do to achieve this?	Noted.
Define own community - mine and my families is Ceredigion and as I get older, I want to be separate and away from people. The villages have become too populated .... with no gains	“Community” is a definition in personal terms.
But it won't happen I have been waiting since 2012 but nothing.	Unclear what this refers to.
There are too many old people in Ceredigion, we need to encourage young people to stay by providing affordable homes which suit their needs.	The Strategy aims to provide housing options for all.
Need to ensure that these are LOCAL people. You need to clearly define 'local' and this needs to be strictly adhered to.	The Strategy is an overarching document for Housing in the County. Local people are one element of this.
It is important to support people to stay in their own homes	Agreed.

Everyone want to live in their home and where possible everyone should have all the necessary support to be able to live at home.	Agreed, the Strategy aims to tackle this.
Up service as Ceredigion has NO money or intention to fund such projects it would have already done so.	Unclear what this refers to. However, Housing support is available in the local area.
Needs investment in local authority run care homes such as Bodlondeb.	Care homes are not within the remit of the Housing Team or Housing Strategy.
My sons' disability is [REDACTED] if their homes were adapted for their condition, they would be able to live more comfortable in their homes.	Disabled Facilities Grant and Physical Adaptation Grants are available.
With an older population it is essential to keep people at home if possible.	Agreed.
Policies led by the care in the community ethos have been responsible for a great deal of damage to communities, have led to the absence of care, to crime, and even to deaths and murders.	We are unaware of the evidence to support this statement.
Good clear objectives.	Noted.
There is a need to map out supported housing needs for the future and also any preventative work such as the work that care and repair agencies can do to that end.	Supported housing needs will be led by Council services and Housing will respond accordingly. Working in partnership with these services is highlighted within the Strategy.
CCC to lobby WG for increased Housing Support Grant.	We are in regular discussion with Welsh Government on Housing Support Grant funding and continue to pursue increases in line with inflation and population changes.

Actions such as "Work to prevent homelessness through a range of interventions" need more specific detail.	Detail is held within other corporate plans.
--	--

Can you suggest any gaps or improvements?	Housing Team Response
Increase the second home tax and give more assistance to local people to own their home.	Planning Policy are considering this option. Schemes to assist people to buy their own homes is a consideration in the Strategy.
On empty properties, some of which are uninhabitable, what support is in place to improve them and make them habitable?	Grants and loans are available through the Council.
New legislation on private renting has made it more difficult/impossible to rent in some cases. While I agree with the legislation, I can see that it might price some landlords out of the market due to costs of bringing their property up to standard.	Legislation is not within the Housing Team remit.
On p.31, there seems to be something missing - sentence is cut off at bottom of the page.	Pg 31. Noted and amended.
Guidance for building techniques for older housing, support for self-build on eco grounds for those who want to be self-sustainable, support more building uphill and inland even if outside of existing settlement boundaries.	Planning Policy has to align with national guidance.
List the number of houses which have been recategorized as business premises over the past 10 years (and hence pay business rates instead of council tax). And how many of those actually pay nothing?	This is not within the remit of the Housing Team or Housing Strategy.
Listen to folk, make sure most if not all of Ceredigion gets a say.	Public engagement has been undertaken to achieve this.
Old schools that are no longer used could be repurposed	The Council's Estates Team consider all options prior to disposal of assets.

<p>Stop [REDACTED] putting non disabled in disability adapted property</p>	<p>This is addressed through the Common Allocation Policy and monitoring.</p>
<p>Make images of nvz's and sea level rise predictions along with the strategy so that it is possible to comment.</p>	<p>Noted.</p>
<p>Serious work needs to be done to improve properties EPC.</p>	<p>Grants and loans available through Ceredigion County Council. The Housing Strategy aims to tackle this.</p>
<p>As noted, you need to change 'people' to 'local people' throughout the Strategy. You need to define 'local'. Also schemes and strategies are required in order to have less summer houses, less holiday homes and less empty houses. Building more houses would encourage the free market in in-migration.</p>	<p>The Housing Strategy is to address housing needs. Local connection is considered as and when appropriate.</p> <p>Planning Policy are considering the issue of holiday lets.</p> <p>Empty properties are addressed within Strategy.</p> <p>Building more houses is one requirement to address local housing need.</p>
<p>In this area Aberaeron is the nearest town, a town which has very little land available for development. In the current development plan Ceredigion decided to allow more development in the village of Llwyncelyn so as to help the area of Aberaeron meet the housing needs of the area even though there was no demand for many houses there, which has resulted in the housing needs of the area not being met. We must make sure that in the future there are no errors such as this all over Ceredigion.</p>	<p>The replacement Local Development Plan is on pause and this issue will be considered when work restarts.</p>
<p>Adult disabilities support (there is none)</p>	<p>Housing Support Grant provides support to promote independent living.</p>

<p>Stop swamping the coastal areas with new builds, build inland for a change.</p>	<p>Properties are built in accordance with the Local Development Plan, following national guidance.</p>
<p>Need to highlight which agencies are active throughout the county, and what services they provide – possibly hold raising awareness sessions in the County in the Autumn.</p>	<p>Agreed, and this suggestion is taken on board. Information is available through the Dewis and Ceredigion County Council websites.</p>
<p>Reintroduce the facilities you've already withdrawn!!!!</p>	<p>Unclear what this refers to.</p>
<p>Student Growth Care Homes Social Housing</p>	<p>Student growth is not within the remit of the Housing Strategy.</p> <p>Care homes are not within the remit of the Housing Strategy.</p> <p>Social Housing is an area which the Housing Strategy highlights.</p>
<p>Better communication with residents who are vulnerable and disabled and listen to their needs.</p>	<p>Noted.</p>
<p>Control of private landlords providing poor properties.</p>	<p>This is managed through Housing Standards, Rent Smart Wales and Licensing.</p>

<p>The Council should seek to take its old housing stock back from Barcud housing. The council should build on land that they own. The Council should promote HVO heating fuel</p>	<p>Stock transfer was a majority vote.</p> <p>The Housing Team works closely with our Estates Team to consider viable options.</p> <p>HVO Heating would be treated as personal choice.</p>
<p>There are gaps in ALL aspects, though I suspect the root of them all lies in economics and central government funding chaos.</p>	<p>Noted.</p>
<p>More attention needs to be paid to how to include the voice of communities and local people in the strategy. Also, more guidance on alternative methods that communities can develop themselves to offer solutions to local challenges. The strategy can be more innovative and proactive in terms of collaborating with communities and empowering and equipping communities to facilitate solutions that suit local needs.</p>	<p>Noted. Expanded the “Increasing supply and improving housing conditions” priority to include community groups.</p>
<p>Note a lack of reference to Care and Repair within Ceredigion</p>	<p>No specific reference made to any Provider or service.</p>
<p>Cannot see a reference to community Led Housing (CLH)-please find attached Swansea City Council policy that relates both to CLH and cooperative schemes and their commitment to supporting such developments within the area. Can CLH be deemed to be a priority as one vehicle for the commitment to the delivery of affordable housing and be linked to an asset disposal policy? (See below). There are similar examples for Bristol and Stroud. Essentially empowering communities so they become self-sufficient, resilient and sustainable.</p>	<p>Noted. We have expanded the “Increasing supply and improving housing conditions” priority to include community groups.</p>

<p>Can the LHS provide a framework for part of the procurement policies that champion CLH and the opportunity to develop publicly owned assets? Recognising Local Government Act 1972 and their requirement for 'best consideration', can the LHS work in conjunction with other corporate policies to dispose at below market to support Community Led and other affordable housing where there will be a promotion or improvement of the economic social and wellbeing of its residents (Local Government Act 2000)-consideration of social value. Examples of other Authorities doing this inc Bristol/Oxford to name just two.</p>	<p>The Housing Team works closely with our Estates Team to consider viable options.</p>
<p>Note ref to "maximising funding schemes available to build affordable housing"-can this include use of 2nd homes tax monies as per the Pembs model and land release to communities? Is there an opportunity consider models adopted by other LA's to inc revenue funding for example – start up grants to CLT's of up to £5k and a £40,000 revolving loan to help with pre development costs. Loans through the scheme are repayable on successful completion of a scheme but written off if unsuccessful.</p>	<p>By leaving priorities and objectives broad many options can be explored, this allows for future development and funding streams and opportunities.</p>
<p>Ref "desire to "work with partners to deliver affordable housing through the use of publicly owned assets" Can you please consider offering Council owned assets in the first instance to community interest groups/RSL's for the purposes of achieving balanced and sustainable communities?</p>	<p>The Housing Team works closely with our Estates Team to consider viable options.</p>
<p>Can the LHS identify sites for community/other affordable housing development. CLH can often overcome the barriers presented by small, often complex brownfield sites that may be of little interest to mainstream developers, meeting a local need that otherwise would not be met.</p>	<p>This is not within the remit of the Housing Strategy. The Local Development Plan supports brownfield development whether through Community Led Housing or other development.</p>

<p>Can the LHS link in with Forward planning to harmonise policy and provide SPG on affordable housing and community led housing?</p>	<p>The Housing Team and Planning Team work collaboratively on a number of research projects and will do so in the replacement Local Development Plan.</p>
<p>Is there ref to a supportive policy environment that works across departments to support the delivery of affordable housing-planning, housing, property etc?</p>	<p>The Housing Team work closely with the Estates Team and Planning Team.</p>
<p>Can the LHS support WG aspirations for self-build and describe an infrastructure to support? Consideration also to self-finish homes. Consideration of single plot and single site exceptions policy.</p>	<p>Planning Policy must be in accordance with national guidance. Opportunities such as Low-Cost Home Ownership are considered within the Housing Strategy.</p>
<p>Can the LHS be a platform to scope studies for a variety of affordable housing schemes</p>	<p>Noted, it is the intention of the Housing Strategy to consider a variety of options.</p>
<p>Can the LHS adopt a place plan approach-helping them shape future provisions for their communities with greater input along the way. How can the work of community's help inform Ceredigion CC about housing need?</p>	<p>The Planning Policy Team are working on Place Plans and Place Making Plans on the six towns in Ceredigion.</p>
<p>Can the LHS please reference sustainable housing and require stakeholders to commit to play our part to meet WG ambitions with zero carbon programme?</p>	<p>The Housing Strategy recognises the need for sustainable housing and works to relevant legislation and regulation.</p>
<p>Reference to West Wales Care and Repair agency as a partner organisation.</p>	<p>No specific reference made to any Provider or Service.</p>
<p>There is a need to map out supported housing needs for the future and also any preventative work such as the work that care and repair agencies can do to that end.</p>	<p>Supported Housing needs will be led by other Council services</p>

<p>Absence of any mention of supporting community-led initiatives is a significant omission. Developments through bodies such as CLTs can hit many if not all of the Strategy objectives as well as bringing in the wider advantages of community engagement and action which contribute to the wider corporate objectives.</p>	<p>Noted. Expanded “Increasing supply and improving housing conditions” priority to include community groups.</p>
<p>Building affordable housing is an important principle to maintain. However, there is not enough variation in the size of these houses that are built. Many people buy an affordable home but fail to move on and climb the housing ladder because there is too much disparity between the value of the two properties. Among the affordable homes that are built, a proportion of them need to be built slightly larger to make them adequate family housing to sustain families in the long term.</p>	<p>Noted. Affordable Housing is a consideration within the Strategy.</p>

Do you have any other comments about the Draft Housing Strategy?	Housing Team Response
Quite short on detail.	The Strategy is concise by design. Detail will emerge as Plans progress and monitoring is undertaken.
Put sea-level rise eventual extents centre stage and place infrastructure etc uphill and inland.	Noted.
Community councils + the council are disproportionately represented by those who own property in the local area. Start mandating better representation of the renting population who never get the chance to set down roots and become councillors. Alter the local planning rules to make it harder for NIMBYism to influence decisions, e.g. the field at Waun Fawr.	Noted.
I would like to look at its basics.	Unclear.
Without viewing against a map of nvz's and sea level rise predictions not possible to comment	Noted.
You cannot split the Housing Strategy from the economy – it looks as if the Ceredigion economy is contracting therefore who will the houses be for? On the other hand, if the economy of Ceredigion is going to grow (!) this will obviously have an effect on the strategy. The Strategy therefore needs to be expanded to include the economy.	Agreed. The economy is a recognised challenge within the Housing Strategy.
In this area Aberaeron is the nearest town, a town which has very little land available for development. In the current development plan Ceredigion decided to allow more development in the village of Llwyncelyn so as to help the area of Aberaeron meet the housing needs of the area even though there was no demand for many houses there, which has resulted in the housing needs of the area not being met. We must make sure that in the future there are no errors such as this all over Ceredigion.	The replacement Local Development Plan is on pause and this issue will be considered when work restarts.

<p>It's a can of worms. Someone will be profiting from it but unfortunately not the local inhabitants. By attracting outsiders, the Welsh Language will suffer.</p>	<p>This is not the intention of the Housing Strategy.</p>
<p>Needs much more emphasis on growth in student numbers and lack of private accommodation which could stilt investment in Aberystwyth.</p>	<p>The Housing Strategy considers the opportunity to increase properties in the private sector. The Housing Team continue to liaise with the Universities in the County.</p>
<p>I think the housing strategy is a good thing and very much needed in a lot of areas.</p>	<p>Noted.</p>
<p>It is written very effectively, with the basic information in it being an asset. Congratulations to the author(s). It is brief and to the point, but it is just the tip of the iceberg. It can offer more progressive and radical solutions together with local communities.</p>	<p>Noted.</p>
<p>It is well written and clear.</p>	<p>Noted.</p>
<p>CCC to lobby Welsh Government to re-introduce Rent to Own – particularly for rural areas.</p>	<p>Affordable housing options and schemes will be considered as part of the Housing Strategy.</p>
<p>CCC to lobby WG for increased Housing Support Grant.</p>	<p>We are in regular discussion with Welsh Government on Housing Support Grant funding and continue to pursue increases in line with inflation and population changes.</p>

The way in which the Strategy has been presented is refreshingly engaging and easy to read. If the Strategy is amended to include reference to Community Land Trusts, then links to the many successful examples should be included in the document.

Noted. We have expanded the “Increasing supply and improving housing conditions” priority to include community groups. Examples are excluded from the Housing Strategy.

Additional responses outside of survey Response 1:	Housing Team Response
<p>We feel that it gives an excellent overview of the current situation, and the challenges faced in the area, currently and in the future. It is clear in the view that affordability, supply and demand, and quality of housing stock, particularly in terms of energy efficiency and fuel poverty are a significant challenge to people seeking to remain in their communities.</p>	<p>Noted.</p>
<p>The Strategy references links to Ceredigion Strategies and Policies, however it does appear to reference the Local Development Plan. We feel that it may be helpful to include reference to the Local Development Plan and how the housing requirements across the different settlement areas connect to the Housing Strategy.</p>	<p>Noted.</p>
<p>Section 1.1 (Provide housing that meets our community's needs) is a very helpful and provides an overview of the identified needs across the area. It may be beneficial to include how the Housing Prospectus will be used to identify strategic priorities, housing need and demand across Ceredigion. The data included throughout the Strategy is very helpful and informative.</p>	<p>Noted. The Prospectus is referenced within the Housing Strategy.</p>
<p>The 'Social Housing' section is very helpful, we would suggest that to give a wider overall picture, it may be useful to include data on 'time on the waiting list', an average and a range.</p>	<p>To provide a "time on the waiting list" average would be complex due to locations, property types, bed sizes and banding. Complex to produce unless each in isolation, with little or no benefit to the Strategy.</p>
<p>The section 'Adaptations' is also very interesting and demonstrates the work undertaken to assist people in their homes. We feel that it may be useful to potentially include adaptation / PAG work and investment undertaken by other social landlords in Ceredigion to give a full picture of investment in making homes suitable.</p>	<p>Agreed, Physical Adaptation Grant information added.</p>

Additional responses outside of survey Response 2:	Housing Team Response
We welcome the need for such a Strategy, but we also note that this is a Statutory strategy, as we understand it.	Noted.
We note, apart from the title, that there is little use of the word 'local' in the document – we ask for more use of it to make it clear whether we are talking about housing for local people or not.	The Strategy produced is an overarching Housing Strategy produced for the County, this does not discuss local people in isolation deliberately as the intention is to address housing needs and challenges. Needs for local people will be address within service policies, determined by the area of work.
We also note that no definition of 'local' is made; this would be useful. It needs to be explicit who, in reality, are the 'local' people. It is not clear in the document whom the aims and strategies are aimed at.	The Housing Strategy is a Strategy for the housing needs of the County.
We note that there is room for this strategy to be far more inventive and ambitious.	The Housing Strategy needs to remain realistic and achievable. Ambitions will inevitably develop as the Strategy progresses.
There is no reference to the real need to be able to manage the free housing market. Even though, to our knowledge, the Local Authority does not have the capacity to do this, the need to keep that conversation on the agenda with the Welsh Government can be identified in a strategy, if that is what the Council sees as the answer.	The Council engages with Welsh Government on a regular basis on a wide range of housing areas, contributing to Welsh Government policy and direction.
There's no definite mention here about the strategy of raising taxes for second homes – how much or what is done with the money.	Planning Policy are considering options around this issue.

<p>No strategic decision is set out here with regard to the Council's ability to enforce a planning permission process on a property where there will be a change of use from a home into a second home/holiday let – even though this right has been granted and that it could make a real difference to the housing stock available to local people.</p>	<p>Planning Policy are considering this option.</p>
<p>There are no ambitious plans here for the planning permission process and devolving in terms of getting community input – either within the current community council system or around the discussion that has been had about a 'people's assembly', for example. Other schemes that could be referred to in the strategy are alternative ways of using land, such as a 'Community Land Trust' to support the development of the right type of housing, in the places it is needed and also for community development.</p>	<p>The Planning service follow National Guidance in relation to consultation, concerns are noted.</p>
<p>In the meantime, the Council needs to argue for greater faith in the county's decisions, particularly in small/individual applications. A number of planning permissions granted recently for affordable housing to respond to local individuals' need to live and stay locally have been 'called in' and rejected by the Senedd. These are certainly not applications 'of National significance' which is the aim of the right to call in applications. These must be highlighted and questioned further.</p>	<p>Noted.</p>
<p>Tied to housing is the issue of work – the economy and employment should be prominent in this strategy, along with the need for a vibrant social life in our communities. This kind of strategy has to be evidence-based, and these things are evidence of a need (or not) for housing.</p>	<p>Economy and employment are recognised within the Strategy and other corporate documents.</p>
<p>The term 'affordable housing' is problematic as it strongly implies that the other houses should be unaffordable. We think the Council should guard against using that term; what is needed is housing according to local need.</p>	<p>The Housing Strategy aims to support a range of accommodation options which meet varying need and circumstances.</p>

<p>While there is mention in the document of some schemes that could be exciting, for example 'Shared Ownership' and 'Rent to Own' (one reference each) there is no further mention of them in this strategy. These are examples of schemes where people who are not homeowners can be assisted to get on the ladder, rather than, for example, paying other people's mortgages in private rent.</p>	<p>Specific schemes are not discussed within the Strategy and are better placed within the Action Plan, with promotional material as and when appropriate. These schemes are subject to change during the life of the Strategy.</p>
<p>We question the need to fund landlords and putting scarce money into the hands of people with means. We note that we need to be mindful of this and how it affects the bigger picture.</p>	<p>Loans offered to Landlords are repayable. In turn, improving standards and increasing supply.</p>
<p>We believe that the strategy should ensure that new housing is suitable for future generations by regulating tightly their use of energy and developing the use of renewable energy. The strategy could be more ambitious where renewables are concerned, developing further plans around this to ensure 'energy security' for the future. Although Wales produces more energy than it uses, we are not the ones who are entitled to it. Any plans to this end should ensure communities' ownership over the energy produced, and this should be reflected in the energy prices in those communities.</p>	<p>The Housing Strategy supports improving condition of existing housing stock through incentives and enforcement.</p> <p>New builds are subject to legal standards imposed by National bodies.</p> <p>Energy generation schemes fall outside the remit of the Housing Strategy.</p>
<p>Further research into the Council's ability to impose a moratorium on incomers should be part of the strategy – whether it is possible at the moment or not.</p>	<p>The Strategy is an overarching document for the County, this does not discuss local people in isolation deliberately as the intention is to address housing needs and challenges. Needs for local people will be addressed within service policies. The Housing Strategy and Team do not have any control over the movement of people within the private sector.</p>

<p>Building new ('affordable') homes only enables our existing stock to get into the hands of people who wish to use them as second homes or as holiday lets. We need to be cautious when considering building houses when there is no legislation to regulate the open market.</p>	<p>Planning Policy are considering this issue.</p>
<p>There's no mention in the strategy of rent regulation, but alongside that kind of regulation the strategy first needs to consider the need for planning permission to change the use of a property, in case regulating private rent drives owners to convert housing into holiday lets. The Council now has powers on this, but we note that there is no mention in this consultation of the intention to use those powers. We believe it should go further and backdate the need for this planning permission to the pre-pandemic period during which so many homes were turned into holiday lets and second homes, thereby significantly reducing the housing stock available to local people. Indeed, this in itself would address many of the problems and be of great help in controlling house prices on the open market in the county – making all houses 'affordable'.</p>	<p>Planning Policy are considering this issue.</p>
<p>In addition to the point above, building more houses to enable second homes and holiday lets means less land to produce food and also less land for absorbing water, which we know leads to flooding.</p>	<p>Planning Policy must be in accordance with national guidance.</p>
<p>We believe that TAN20 research should be mandatory, occurring automatically in the case of every development as a natural part of the planning permission process. Also, that the study is carried out under the guidance of the Council and that these reports are scrutinised, and that they carry real value in the Council's final response to developments.</p>	<p>Planning Policy must be in accordance with national guidance.</p>

<p>If the county is serious about wanting to cater for local people, it must be prepared to be flexible in terms of planning policy and be prepared to have a greater distinction between urban and rural policies. If there is justification for a rural dwelling, with a local restriction on it, they must be more inclined to support it. Changes coming from the Senedd include adding a line that affordable housing must be within or adjacent to 'settlements'. The implication of this is that a large part of Ceredigion will not be able to have new affordable homes, in the places that need them. No consultation, discussion or justification was given by the Senedd about this addition. It is important that the Council challenges this, and possibly works with other rural counties to do so.</p>	<p>This issue will be considered in the replacement Local Development Plan.</p>
<p>Flexibility is needed in the size of what is currently known as 'affordable housing'. There is currently a size limitation, a concept that has no logic. This can be understood to an extent, for a percentage of houses, as it is necessary to make smaller houses available to individuals, couples or first-time buyers. Since wages do not follow inflation, when/if the homeowners' situation changes (raising a family/caring for relatives etc), if all 'affordable homes' are the same size there is no stock available for them to move into, and the 'unaffordable' houses will be out of their reach financially. The answer each time is for them to consider building an extension. This can be fine sometimes but not possible/practical often. We therefore need a stock of 1, 2, 3 and 4-bedroom 'affordable homes' for our local people. But as previously stated, there should be interventions, such as the need to get a planning permission in place before changing the use of a house, to ensure that all housing in Ceredigion is affordable for our local people. Imposing restrictions in this way goes against the basic principle of building houses according to need.</p>	<p>This issue will be considered in the replacement Local Development Plan.</p>
<p>With the phosphates issue, it is important that this kind of strategy recognises how much tourism and the holiday let industry contributes to this problem while some local people have been unable to build homes to live in because tourists use our 'services' (sewerage systems and therefore rivers).</p>	<p>Nutrient Management Board will consider this issue.</p>

<p>It is vital that information, rules etc are in place before new rules are brought in e.g., the phosphates problem in the past has meant that planning permission cannot be given in over half the county, but the Council has had to wait for information/ rules etc (and is still waiting for some responses as we understand it).</p>	<p>Noted.</p>
<p>We believe that the strategy could have considered ways of addressing the phosphates problem and the possibilities for dealing with waste locally.</p>	<p>Nutrient Management Board will consider this issue.</p>
<p>Even though this document is 43 pages in length, we note that it's slim in reality with only 9 pages devoted to 'strategy', just over a page to the strategy points, and most of these pages are not new ideas, being statutory in any case.</p>	<p>Strategy is concise by design. The Strategy opens with a Strategic Vision. The document advises that an Action Plan will be developed following adoption.</p>
<p>We note that many of the points are ambiguous and lack meat, and do not offer new ideas with too many words such as 'work with', 'support', 'consider'. Words that suggest a lack of leadership and vision.</p>	<p>The Strategy opens with a Strategic Vision. The document advises that an Action Plan will be developed following adoption.</p>

Additional responses outside of survey Response 3:	Housing Team Response
The Strategy lacks a clear vision or action plan.	The Strategy opens with a Strategic vision. The document advises that an Action Plan will be developed following adoption.
Problems are identified but the solutions are not.	Solutions are highlighted under the actions of “to get there we will” and elaborated within the Action Plan.
There are no measurable targets.	Disagree, Measurable targets have been set within the priorities of the Strategy.
Although the importance of public transport is referred to in the housing context there is no commitment to take action.	This is not within the remit of Housing.
The police are referenced as a potential partner, but involvement should be as a last resort.	Agreed.
There is no reference to Section 106 funding.	Please see page 13.
There is no mention of limits on HMO numbers.	The Local Development Plan has a policy on Houses in Multiple Occupation numbers.
There is no reference to first time and last time buyers and how the housing needs of these two large groups will be met.	Affordable housing is open to those who qualify, and housing is available to all.

<p>There is no reference to Help to Buy schemes.</p>	<p>Help to Buy scheme is managed by Welsh Government, no specific schemes are discussed within the Strategy. Specific schemes have not been highlighted within the Strategy and will be for the Action Plan as changes occur.</p>
<p>There is no explanation given as to how the Council will address issues through affordable housing, in addition to housing association social housing.</p>	<p>Disagree, affordable housing options are discussed within the Housing Strategy and will be elaborated in the Action Plan.</p>
<p>There is a lack of engagement with tenants.</p>	<p>Ceredigion County Council do not have tenants. If reference is to the Strategy engagement, public engagement has been undertaken.</p>
<p>There is an over reliance on the private rental sector which is often badly managed and causing problems in Aberystwyth in terms of anti-social behaviour.</p>	<p>The Strategy covers all areas of housing and therefore the Private Rented Sector plays a significant part in this. Management of this is covered by Rent Smart Wales and our Private Rented Sector Team as and when appropriate. Anti-Social Behaviour is monitored through Public Protection Team and the Police.</p>
<p>There is a serious lack of enforcement to support the licencing system which has a negative impact on tourism in Aberystwyth from unsightly front gardens (bin stores etc), badly maintained housing.</p>	<p>Housing work with colleagues in Highways and Public Protection to address these concerns, when specific issues are identified.</p>

<p>There are no specific targets for the provision of council Housing.</p>	<p>Ceredigion County Council do not have housing and therefore no targets set. If reference is to social housing, funding is provided by Welsh Government, and national targets set. Target is set within Local Development Plan for Affordable Homes.</p>
<p>Welsh language: the strategy doesn't say how it will address the decline in the percentage of Welsh speakers through affordable housing.</p>	<p>Local policies are in place to ensure the Welsh language is protected within the County. The Housing Strategy aims to ensure that there are affordable homes for local people so that they can remain in their communities and sustain the vitality of the language.</p>
<p>There needs to be a 'housing first' approach.</p>	<p>Specific schemes are not discussed within the Strategy and are better placed within the Action Plan and promotional material as and when appropriate. These schemes are subject to change during the life of the Strategy.</p>

Additional responses outside of survey Response 4:	Housing Team Response
One thing that still annoys me is the failure to distinguish between affordable homes and Affordable homes.	Noted, consideration is given to the sentences.
Over the past couple of decades our company has built well over two hundred homes. Almost all of the homes we have built have been sold to locals with most buyers moving less than ten miles. The very fact that we have sold them means that they must have been, by definition, affordable for local buyers even though only about 20% to 30% have been Affordable.	Noted.
I am aware that everybody else on the Strategic Housing Committee is employed to provide Affordable (not affordable) housing. I am also aware that the target for Affordable homes set by the LDP has been exceeded, whereas the target for open market homes has not been met. Whilst I never had any faith in the LHNA, the fact remains that Ceredigion based its targets on the LHNA and still does.	Noted.
It would seem from your proposals "To Get There" on page 13 that you are only interested in schemes that provide "Affordable" housing. You still ignore the fact that that the study, commissioned by Ceredigion CC, carried out by Ian Carruthers, showed that it was not economically viable for most sites to provide Affordable housing. Ceredigion's obsession with providing Affordable houses means that many small builders cannot contribute to the supply of houses.	Noted.

Finally, I would remind you that the LHNA, produced for the LDP, predicted that Ceredigion's population would grow. In the event it has shrunk. You now seem to be content that it will continue to shrink.

When the last Local Housing Market Assessment was produced in 2019, we were using the 2014-based Welsh Government population projections. At that point the population was increasing according to these and other population data sources.

At 2014/15 this was partly driven by the increase in student numbers up to 2014/15.

However, in recent years, the latest 2018-based Welsh Government population projections show a decrease in the County's population over the next 25 years.

The Census figures also reflect this.

The Council and its partners in the Public Services Board are aware of these trends and there are actions being undertaken to try and reverse this trend.

For example, through the 15-year Economic Strategy to create better and higher paid job opportunities for local people and younger people to remain in their local area, and the community housing scheme being developed through the council to provide affordable housing opportunities for local people and younger people, again for the same reasons.

This is defeatist but unless a more business friendly approach is adopted by the Senedd and Ceredigion CC, it is likely that the decline will continue. I look forward to seeing the details of the procurement policy. This will require an element of nurturing of local businesses.

The Procurement Policy can be sourced on Ceredigion County Council website.

Additional responses outside of survey Response 5:	Housing Team Response
The council recognises and supports the Ceredigion's Local Housing Strategy.	Noted.
The council agrees in full that homes should be built in areas with good public transport connections and in Beulah they support the BwcABus and Community Buses. We ask that local bus routes/connections are re-developed back to Beulah.	Noted. Transport is not within the remit of Housing.
The council support local housing being developed but ask that these homes be developed in all 6 of the towns and villages in the Beulah ward to help keep local people keep their connections.	Noted.
As a council we ask that in future we developed bungalows and flats adapted for older people in order for them to be able to remain in the community which they have their connections in.	Noted.
Ask that flats for younger people, people suffering with mental health issues, and people leaving care to be developed in order to support the people we often forget about. There are people working in the community who are living with their family and parents.	Noted.

Additional responses outside of survey Response 6:	Housing Team Response
With regard to ensuring the needs and demand of future generations are catered for, identifying housing development areas will assist the Childcare sector to supply or increase services when sufficient notice is received.	Noted.
Sufficient Childcare provision will ensure that parents are able to work and increase their household income and support the local economy.	Noted.
The Housing strategy refers to the Corporate Strategy and wellbeing objectives and Through Age Wellbeing Strategy, within which childcare sufficiency is highlighted, but a reference towards the links with the Childcare Sufficiency Assessment may also be helpful in the housing strategy. This will ensure continued dialogue with the housing development and planning for childcare spaces and provision to support families and children.	Noted. Whilst the overarching Strategies are highlighted within the Strategy, the decision has been made to restrict the level of detail included. Agreed, continued dialogue is critical.
Page 11 – could Reduced Childcare Spaces be added to the 'local issues' column? The sector is facing a recruitment shortage of qualified Welsh speaking staff and therefore unable to fulfil the adult to child ratios as required by Care Inspectorate Wales	The local issues column is noted as a non-exhaustive list. Therefore, do not believe that adding this is required.
Most childcare provision in Ceredigion introduce the Welsh language to the children from a very young age (0-4 years old) and are instrumental in introducing the language to all children.	Noted.
In the 'So we will' column you indicate that 'we will.... Increase the availability of affordable and safe homes which enable residents to access the right support to maintain independence. Can you add – and ensure that we include local services e.g., childcare and schools within our plans'?	This is a Planning decision and applications are considered on a case-by-case basis.

<p>Page 21 – add bullet point: Childcare by registered providers or childcare provided by families due to insufficient spaces/affordability.</p>	<p>The bullet points are directly taken from the Through Age Wellbeing Strategy, as things that relate to housing.</p>
<p>Page 23 onwards somewhere - Refer to the Childcare Sufficiency Assessment / Childcare Act 2006</p> <p>“The Local Housing Market Assessment, published in October 2020, considers the whole of the housing market and the differing needs of communities, including older people, students and people with disabilities.” –</p> <p>Does the Local Housing Market assessment include needs of young families requiring childcare? E.g., large housing development in Llanon, but no childcare provision available – was this considered? There is a very short window where childcare is required for 0–4-year-olds.</p> <p>Prior knowledge of housing developments would help identify and prepare the sector to open a childcare business – with a minimum 1-year period needed to become a childminder or to open a Cylch Meithrin.</p>	<p>The Planning service are considering ways to better consult all parties.</p> <p>The Local Housing Market Assessment is currently under review.</p>
<p>you refer to the Through Age Wellbeing Strategy. Add separate paragraph referring to Childcare Sufficiency as it fits in here when discussing Partnership Arrangements and the needs of the population – where you state “<i>Therefore, we will continue to work across Council services and support wherever possible to meet identified housing needs and ensure priorities are inclusive, co-produced and client focussed.</i>”</p> <p>e.g.</p> <ul style="list-style-type: none"> • The Childcare Sufficiency Assessment highlighted Housing as one of its 7 themes, and the use of housing development data has been used as part of data analysis for Welsh Government’s Flying Start Expansion proposals. Housing development data is also used to investigate correlations between birth rates, in-migration of young families and increased demand for health visiting services and childcare spaces in specific areas. 	<p>Noted. Believe the sentence is sufficient and appropriate to capture services within the Through Age Wellbeing model.</p>

Page 26 Action Plan – incorporate actions from the CSA?	Noted. The Action Plan has not yet been developed.
Birth rates have seen a slight increase in last two years (HDdUHB figures). Coupled with the introduction of the roll out of funded childcare for all 2-year-olds, this will place a demand on current childcare provision which is not sufficient for current needs of parents who are working or training.	Noted.
Include stats on Projected Residential Units per LSOA? (As used in CSA?)	Disagree, evidence papers cover housing related area.
Page 31 - Local Wellbeing Assessment – Key Regional well-being themes include Affordable & Accessible Childcare (page 17) as well as Affordable Housing.	Noted.
Page 25 – CSA data used in the production of the Well-being assessment.	Noted.
Childcare Sufficiency – page 74.	Noted.
Page 177: Poverty remains one of the biggest challenges for the County. Low earnings and incomes, affordable childcare, Universal Credit reduction and high housing costs/ housing affordability are the drivers of poverty in Ceredigion.	Noted.
Birth Data Recent births data received shows how the recent housing development in Llansantffraed 2 has attracted in migration of young families – with number of children born in 2020 having increased from 7 actual births in the postcode to 20 children now living within that postcode – with no childcare provision being available to them.	Noted.

We would like to know your views on the effects that this proposal would have on the Welsh language, specifically on:

- opportunities for people to use the Welsh language
- on treating the Welsh language no less favourably than the English language

What effects do you think there would be? How could positive effects be increased, or negative effects be mitigated?

The Welsh language should be placed at the top of the county's priorities when considering any local housing strategy. Many of our communities have already been ruined over time by second homes and empty houses.

The Welsh language is given due consideration throughout the Housing Strategy. The Housing Strategy aims to ensure that there is sufficient choice in housing for people to live in the community they choose.

The impact of second homes is being considered by Planning Policy.

Improve use of Welsh language if needs of existing local residents are prioritised.

The Housing Strategy is to address housing needs of Ceredigion residents. Local connection is considered as and when appropriate.

<p>This is a tick box question, it is meaningless. Welsh and English have equal status in Wales. Bilingualism should be the norm.</p>	<p>There is legislation in place to protect the Welsh language, and to ensure that it thrives for future generations in Wales. The Welsh Language (Wales) Measure 2011. This Measure also placed a duty on all local authorities in Wales, to comply with Welsh Language Standards Regulations: these Standards set out how local authorities should deliver their services in Welsh. As part of these Standards, the Council is required to assess the impact of its policies and decisions:</p> <ul style="list-style-type: none"> • on opportunities for persons to use the Welsh language, and • on treating the Welsh language no less favourably than the English language. <p>The Council must therefore consider the Welsh language when developing policies and strategies or when considering new ways of providing services and is required to address any adverse effects on the opportunities to use the Welsh language.</p>
<p>Stop relying on S106 to enforce affordable accommodation. Fix the supply of housing instead of using sticking plasters. How can Welsh speakers return to the area if they can't afford a suitable house on the open market, but don't qualify for an S106 affordable house?</p>	<p>The Housing Strategy aims to ensure that there is sufficient choice in housing for people to live in the community they choose.</p>

<p>I am receiving leaflets in Welsh only why? I don't think this is appropriate. We all speak English how much does the Welsh language cost us? I have no problem with Welsh speakers, I was unable to learn it and I would object strongly to being forced to.</p>	<p>There is legislation in place to protect the Welsh language, and to ensure that it thrives for future generations in Wales. The Welsh Language (Wales) Measure 2011. This Measure also placed a duty on all local authorities in Wales, to comply with Welsh Language Standards Regulations: these Standards set out how local authorities should deliver their services in Welsh. The Welsh Language Standards requires the Authority to publish documents for public use in a bilingual format.</p>
<p>No difference at all.</p>	<p>Noted.</p>

This is not a primary concern of mine a dying language shouldn't be of concern.

There is legislation in place to protect the Welsh language, and to ensure that it thrives for future generations in Wales. The Welsh Language (Wales) Measure 2011, which gave the Welsh language official status in Wales. This Measure also placed a duty on all local authorities in Wales, to comply with Welsh Language Standards

Regulations: these Standards set out how local authorities should deliver their services in Welsh. As part of these Standards, the Council is required to assess the impact of its policies and decisions:

- on opportunities for persons to use the Welsh language, and
- on treating the Welsh language no less favourably than the English language

The Council must therefore consider the Welsh language when we are developing policies and strategies or when considering new ways of providing services and is required to address any adverse effects on the opportunities to use the Welsh language.

<p>Ensure that homes for local people is always the priority; not to encourage people from far away to settle here.</p>	<p>The Housing Strategy is to address housing needs. Local connection is considered as and when appropriate.</p>
<p>Use English.</p>	<p>There is legislation in place to protect the Welsh language, and to ensure that it thrives for future generations in Wales. The Welsh Language (Wales) Measure 2011. This Measure gave the Welsh language official status in Wales but also established two important legal principles relating to the Welsh language, which establish rights for Welsh speakers, as follows:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Welsh should not be treated less favourably than English in Wales • People in Wales should be able to live their lives through the medium of Welsh if they wish to do so. <p>In accordance with the Welsh Language Standards Regulations, Ceredigion County Council's policy is to issue communication in the preferred language, as recorded.</p>
<p>None</p>	<p>Noted.</p>
<p>If you improve housing options, standards, and affordability - young Welsh people may be able to stay within their local community which would improve the user of their native tongue.</p>	<p>Agreed. The Housing Strategy aims to address the housing needs of the County.</p>

<p>The Strategy could have a positive effect on the Welsh language – as long as we get the definition of 'local' right and include it throughout. It could have a positive effect on the Welsh language – as long as we favour Welsh speakers (for example, in developments in our communities, no matter how rural they are). It could have a positive effect on the Welsh language – if we develop the native economy as well (not tourism). It could have a positive effect on the Welsh language if we were to deal with second homes, holiday homes and empty houses, and if we were to regulate based on the number of years someone has lived in Wales/Ceredigion during their lives before they can buy a house in Ceredigion.</p>	<p>The Housing Strategy is to address housing needs. Local connection is considered as and when appropriate.</p> <p>The Housing Strategy aims to ensure that there is sufficient choice in housing for people to live in the community they choose.</p> <p>The impact of second homes is being considered by Planning Policy.</p>
<p>Local people should be given priority for new housing.</p>	<p>The Housing Strategy aims to address housing needs. Local connection is considered as and when appropriate.</p> <p>Policy is developed to identify and address priorities for social housing.</p>

All humans should be treated equally. We should be careful of creating discrimination by over supporting one group aggressively.

There is legislation in place to protect the Welsh language, and to ensure that it thrives for future generations in Wales. The Welsh Language (Wales) Measure 2011, which gave the Welsh language official status in Wales. This Measure also placed a duty on all local authorities in Wales, to comply with Welsh Language Standards Regulations: these Standards set out how local authorities should deliver their services in Welsh. As part of these Standards, the Council is required to assess the impact of its policies and decisions.

- on opportunities for persons to use the Welsh language, and
- on treating the Welsh language no less favourably than the English language

The Council must therefore consider the Welsh language when developing policies and strategies or when considering new ways of providing services and is required to address any adverse effects on the opportunities to use the Welsh language.

I say live and let live. Stop pushing any language.

There is legislation in place to protect the Welsh language, and to ensure that it thrives for future generations in Wales. The Welsh Language (Wales) Measure 2011, which gave the Welsh language official status in Wales. This Measure also placed a duty on all local authorities in Wales, to comply with Welsh Language Standards

Regulations: these Standards set out how local authorities should deliver their services in Welsh. As part of these Standards, the Council is required to assess the impact of its policies and decisions:

- on opportunities for persons to use the Welsh language, and
- on treating the Welsh language no less favourably than the English language

The Council must therefore consider the Welsh language when developing policies and strategies or when considering new ways of providing services and is required to address any adverse effects on the opportunities to use the Welsh language.

<p>A training centre needs to be set up in the centre of the county which would provide opportunities for young people and those unable to work because of child supervision responsibilities, to gain caring skills. Courses should be offered in both languages, and a higher pay point given to those who can provide a care service for older people through the medium of Welsh.</p>	<p>This is not within the remit of the Housing Strategy.</p>
<p>New houses will completely destroy the Welsh language. It cannot already cope with the influx of newcomers, and I have already been told by an officer from a housing association they will ensure that all new properties will be occupied - even if that means putting single young people in housing designated for the elderly!!!</p>	<p>Local policies are in place to ensure the Welsh language is protected within the County, including the development of new houses. The Housing Team work closely with our Registered Social Landlord partners to ensure that properties are occupied fully, suitably, and appropriately in line with local policy.</p>
<p>I agree that local people need to be given priority with regards to housing, however non-Welsh speakers will soon be unable to get any job, so they are forced out of Wales anyway.</p>	<p>The Housing Strategy aims to address housing needs. Local connection is considered as and when appropriate.</p> <p>The Ceredigion Economy Strategy 2020-25, aims to set out how the Council will work together towards achieving strong, sustainable and more resilient economic growth for Ceredigion, created and shared by all.</p>

I don't think the Welsh language would be used any less.

There is legislation in place to protect the Welsh language, and to ensure that it thrives for future generations in Wales. The Welsh Language (Wales) Measure 2011, which gave the Welsh language official status in Wales. This Measure also placed a duty on all local authorities in Wales, to comply with Welsh Language Standards Regulations: these Standards set out how local authorities should deliver their services in Welsh. As part of these Standards, the Council is required to assess the impact of its policies and decisions.

- on opportunities for persons to use the Welsh language, and
- on treating the Welsh language no less favourably than the English language

The Council must therefore consider the Welsh language when developing policies and strategies or when considering new ways of providing services and is required to address any adverse effects on the opportunities to use the Welsh language.

People need to speak in their preferred language.	Agreed. In accordance with the Welsh Language Standards Regulations, the Council when delivering services to individuals, will ask their language preference.
Why should there be any effect on language.	<p>There is legislation in place to protect the Welsh language, and to ensure that it thrives for future generations in Wales. The Welsh Language (Wales) Measure 2011, which gave the Welsh language official status in Wales. This Measure also placed a duty on all local authorities in Wales, to comply with Welsh Language Standards Regulations: these Standards set out how local authorities should deliver their services in Welsh. As part of these Standards, the Council is required to assess the impact of its policies and decisions:</p> <ul style="list-style-type: none"> • on opportunities for persons to use the Welsh language, and • on treating the Welsh language no less favourably than the English language. <p>The Council must therefore consider the Welsh language when developing policies and strategies or when considering new ways of providing services and is required to address any adverse effects on the opportunities to use the Welsh language.</p>

I am an English speaker; therefore, my response is likely considered prejudiced. However, over the last 30 years I have seen the language issue cause more harm, more waste, and more division than it does good or unites people.

There is legislation in place to protect the Welsh language, and to ensure that it thrives for future generations in Wales. The Welsh Language (Wales) Measure 2011, which gave the Welsh language official status in Wales. This Measure also placed a duty on all local authorities in Wales, to comply with Welsh Language Standards Regulations: these Standards set out how local authorities should deliver their services in Welsh. As part of these Standards, the Council is required to assess the impact of its policies and decisions:

- on opportunities for persons to use the Welsh language, and
- on treating the Welsh language no less favourably than the English language

The Council must therefore consider the Welsh language when developing policies and strategies or when considering new ways of providing services and is required to address any adverse effects on the opportunities to use the Welsh language.

Priority for the Welsh language

The Housing Strategy is to address housing needs. Local connection is considered as and when appropriate.

<p>Having a strategy that maintains and develops the viability of our Welsh communities is key. The ability of Welsh speakers to maintain viable communities is increasingly undermined by the free housing market and the economic inequality local people face due immigrants. Whilst recognising that the Council cannot influence that market directly, the strategy needs to seriously address that challenge and couple the strategy with policies to manage second homes, holiday homes and Airbnbs.</p>	<p>The council are currently considering the options open to them in relation to second homes and AirBnB in relation to both planning legislation and taxation reform.</p>
<p>Consider local lettings policies that supportive Welsh speakers.</p>	<p>The Strategy aims to address housing needs. Local Lettings Policies are considered as and when appropriate.</p>
<p>Welcome the recognition of the importance of the Welsh language and culture within the strategy in terms of its contribution to communities. Barcud will continue to apply local lettings policies in support of this on new developments – as we did at Machynlleth.</p>	<p>Noted. The Strategy aims to address housing needs. Local Lettings Policies are considered as and when appropriate.</p>
<p>As you will have realised from my submission, I am a great supporter of communities becoming part of the solution to identified problems. Bodies such as CLTs and other local action groups can garner support from individuals and groups not usually prone to engagement in local politics. A local Housing Survey undertaken by Community Councils in the Llanarth / Caerwedros / Llangrannog / Cross Inn areas recently received a much higher than usual level of engagement and response from the local Welsh speaking community. Local developments where the community can influence lettings policy can play a role in maintaining people in their chosen home community.</p>	<p>Noted.</p>
<p>Any housing strategy is a key tool for language planning in our communities. The right houses in the right numbers in the right places is vital to reinforce the bonds of a society in which the use of Welsh can thrive.</p>	<p>Noted. The Strategy aims to address housing needs.</p>

Please also explain how you believe this proposed proposal could be formulated so as to have:

- positive effects or increased positive effects on opportunities for people to use the Welsh language and not to treat Welsh language less favourably than English language
- so that there are no adverse effects on opportunities for people to use the Welsh language and not to treat Welsh language less favourably than English language

The county's strategy gives priority and status to the Welsh language and this must be adhered to in all fields. Provide more support to learn and promote the Welsh language.

Noted. Support to learn the language is not within the remit of the Housing Strategy.

The Council's Welsh Language Strategy will aim to address how the Council will support and promote the Welsh language in a wider context.

Support local residents' choice on where they want to live.

The Strategy aims to address housing needs.

<p>I am receiving leaflets in Welsh only why? I don't think this is appropriate. We all speak English how much does the Welsh language cost us? I have no problem with Welsh speakers, I was unable to learn it and I would object strongly to being forced to.</p>	<p>There is legislation in place to protect the Welsh language, and to ensure that it thrives for future generations in Wales. The Welsh Language (Wales) Measure 2011. This Measure also placed a duty on all local authorities in Wales, to comply with Welsh Language Standards Regulations: these Standards set out how local authorities should deliver their services in Welsh. The Welsh Language Standards requires the Authority to publish documents for public use in a bilingual format.</p>
<p>Ignore the Welsh language effect on housing and just put roofs over people's heads.</p>	<p>The priority of the Housing Strategy is to address the County's housing needs.</p> <p>The Policy Making Standards relate to assessing the impact of policies and decisions on opportunities for persons to use the Welsh language, and on treating the Welsh language no less favourably than the English language. The Council must therefore consider the Welsh language when we are developing policies and strategies or when considering new ways of providing services.</p>

Create a Welsh village – be innovative and break new ground. Designate whole housing estates/villages for people who want to speak Welsh.

There is legislation in place to protect the Welsh Language, and to ensure that it thrives for future generations in Wales. The Welsh Language (Wales) Measure 2011. This Measure also placed a duty on all local authorities in Wales, to comply with Welsh Language Standards Regulations: these Standards set out how local authorities should deliver their services in Welsh. As part of these Standards, the Council is required to assess the impact of its policies and decisions:

- on opportunities for persons to use the Welsh language, and
- on treating the Welsh language no less favourably than the English language

The Council must therefore consider the Welsh language when developing policies and strategies or when considering new ways of providing services and is required to address any adverse effects on the opportunities to use the Welsh language.

Use English.

There is legislation in place to protect the Welsh language, and to ensure that it thrives for future generations in Wales. The Welsh Language (Wales) Measure 2011. This Measure also placed a duty on all local authorities in Wales, to comply with Welsh Language Standards Regulations: these Standards set out how local authorities should deliver their services in Welsh. As part of these Standards, the Council is required to assess the impact of its policies and decisions:

- on opportunities for persons to use the Welsh language, and
- on treating the Welsh language no less favourably than the English language

The Council must therefore consider the Welsh language when developing policies and strategies or when considering new ways of providing services and is required to address any adverse effects on the opportunities to use the Welsh language.

<p>Ensure Welsh speakers are given priority rather than relocating English people into the area.</p>	<p>The Housing Strategy aims to address the housing needs of the County.</p> <p>The Housing Strategy and Team do not have any control over the movement of people within the private sector.</p>
<p>The Strategy could have a positive effect on the Welsh language – as long as we get the definition of ‘local’ right and include it throughout. It could have a positive effect on the Welsh language – as long as we favour Welsh speakers (for example, in developments in our communities, no matter how rural they are). It could have a positive effect on the Welsh language – if we develop the native economy as well (not tourism). It could have a positive effect on the Welsh language if we were to deal with second homes, holiday homes and empty houses, and if we were to regulate based on the number of years someone has lived in Wales/Ceredigion during their lives before they can buy a house in Ceredigion.</p>	<p>The Housing Strategy is to address housing needs. Local connection is considered as and when appropriate. The Housing Strategy aims to ensure that there is sufficient choice in housing for people to live in the community they choose.</p> <p>The impact of second homes is being considered by Planning Policy.</p>
<p>Local people should be given priority for new housing.</p>	<p>The Housing Strategy aims to address housing needs. Local connection is considered as and when appropriate. Policy is developed to identify and address priorities for social housing.</p>
<p>As far as opportunity</p>	<p>Unclear.</p>
<p>In rural communities it will completely destroy the fragility of the Welsh language despite your 'best efforts' and you already know that!!!!</p>	<p>The Housing Strategy aims to address housing needs. Local connection is considered as and when appropriate.</p>

I don't believe the Welsh language is treated less favourably already.

The ambition of Welsh Government in its strategy Cymraeg 2050, is to see the number of people able to enjoy speaking and using Welsh reach a million by 2050. In relation to this vision all local authorities have a role to play in the delivery of their Local Welsh Language Strategies, in order to see the language thrive and protect the Welsh language for future generations. In relation to this vision and the requirement of the Welsh Language Regulation, actions must be taken to ensure:

- Welsh should not be treated less favourably than English in Wales
- People in Wales should be able to live their lives through the medium of Welsh if they wish to do so.

<p>I think there should be opportunities in all villages for people that don't speak Welsh to be able to learn Welsh if they want to perhaps it would encourage people to speak it more.</p>	<p>The Welsh Language Strategy addresses education.</p> <p>The Welsh Language in Education Strategic Plan will aim to ensure more children acquire Welsh Language Skills via the education system. The Ceredigion Welsh Language Strategy will seek to encourage more opportunities for people to learn Welsh in communities across the County, this by working with the Centre for Learning Welsh at Aberystwyth University.</p>
<p>Opportunities should be available to people whatever their language,</p>	<p>Agreed. The Housing Strategy does not exclude on the basis of language.</p>
<p>Insufficient space for an adequate response.</p>	<p>The text boxes available allowed space for comprehensive responses, as seen in alternative and previous comments.</p>
<p>Ensure that Council staff develop their language skills and confidence in Welsh and increase their use of Welsh in the workplace, adopting Welsh as the default language of work.</p>	<p>Noted. The Council has a duty to comply with the Welsh Language Standards, which places a duty on the Authority to support its staff to acquire and develop Welsh language skills.</p>

<p>To ensure balanced and sustainable communities that preserve the Welsh language.</p>	<p>The Housing Strategy aims to address the housing needs of the County.</p> <p>The Policy Making Standards relate to assessing the impact of policies and decisions on opportunities for persons to use the Welsh language, and on treating the Welsh language no less favourably than the English language. The Council must therefore consider the Welsh language when we are developing policies and strategies or when considering new ways of providing services.</p>
<p>Local lettings policies that have an emphasis on Welsh language ability or those actively learning.</p>	<p>Local Lettings Policies are considered as and when appropriate.</p>

I am no expert of language strategies am unsure whether the County has an Employment Strategy. However, is such a Strategy exists, then linking it to elements of the Housing Strategy would be advantageous in trying to retain young people in the County.

Noted.

Other strategies are in existence in Ceredigion:

The Ceredigion Welsh Language Strategy aims to ensure that bilingualism is promoted completely naturally, and that the Welsh language is protected for future generations to use and enjoy.

The Ceredigion Economy Strategy 2020-25, aims to set out how the Council will work together towards achieving strong, sustainable and more resilient economic growth for Ceredigion, created and shared by all.

CYNGOR SIR CEREDIGION COUNTY COUNCIL

Adroddiad i'r: Cabinet

Dyddiad y Cyfarfod: 3 Hydref 2023

Teitl: Y Strategaeth Dai - amlinellu gweledigaeth a chynlluniau Ceredigion ar gyfer tai yn y sir dros y 5 mlynedd nesaf.

Pwrpas yr adroddiad: Rhoi adborth gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach a gynhaliwyd ar 18 Medi 2023

Cefndir:

Bu Aelodau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach yn ystyried y Strategaeth Dai Leol ddrafft 2023-2028 ym mis Mai 2023.

Yn dilyn cytundeb gan y Pwyllgor Craffu a'r Cabinet, dechreuodd yr ymgynghoriad cyhoeddus ar y Strategaeth Dai Ddrafft ar 5 Mai a pharhaodd tan 30 Mehefin 2023. Gofynnodd Arolwg yr Ymgynghoriad gyfanswm o 10 cwestiwn. Daeth cyfanswm o 40 o ymatebion i'r Ymgynghoriad, 34 yn yr Arolwg a 6 drwy e-bost. Nid oedd y cwestiynau yn yr Arolwg yn orfodol, felly nid yw pob cyfanswm yn cyfateb i nifer yr ymatebwyr.

Yn dilyn trafodaeth, ystyriodd yr Aelodau'r argymhelliad canlynol:

1. Cymeradwyo'r Strategaeth Dai a derbyn yr argymhellion yn dilyn diwedd y cyfnod ymgynghori a chymeradwyo ei mabwysiadu'n llawn.

Argymhelliad:

Cytunodd Aelodau'r Pwyllgor i argymhell bod y Cabinet yn

1. Cymeradwyo'r Strategaeth Dai a derbyn yr argymhellion yn dilyn diwedd y cyfnod ymgynghori a chymeradwyo ei mabwysiadu'n llawn.

Rheswm dros y penderfyniad:

Er mwyn caniatáu i'r Cyngor gyflawni'r gofynion sy'n gysylltiedig â'r swyddogaeth dai strategol.

Y Cynghorydd Caryl Roberts
Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach